

SLOVENSKÁ
PEDAGOGICKÁ
KNIŽNICA

**ŠKOLSKÉ KNIŽNICE AKO INFORMAČNÉ
A KULTÚRNE CENTRÁ ŠKÔL**

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave
2009

Zostavila Rozália Cenigová

Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

3. medzinárodná konferencia

Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave
2009

<http://www.spgk.sk>

© Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave, 2009

ISBN 978-80-970092-1-2

EAN 9788097009212

Ďakujeme podpredsedovi vlády a ministrovi školstva Slovenskej republiky Jánovi Mikolajovi za prevzatie záštity nad 3. medzinárodnou konferenciou *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*.

Vyslovujeme mu aj úprimnú vd'aku za jeho osobný záujem a podporu rozvoja školských knižníc na Slovensku.

OBSAH

PROGRAM 3. MEDZINÁRODNEJ KONFERENCIE	6
ÚVOD	7
I. ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC NA SLOVENSKU	8
<i>Rozália Cenigová</i> Analýza stavu školských knižníc za rok 2008	9
II. ROZVOJ ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI VO VYUČOVACÍCH PREDMETOCH V ZÁKLADNÝCH A STREDNÝCH ŠKOLÁCH	21
<i>Ivana Gregorová</i> Rozvíjanie čítania s porozumením v 5. ročníku základnej školy a 1. ročníku strednej školy v súvislosti s novou pedagogickou dokumentáciou	22
<i>Eva Šestáková</i> Rozvoj čitateľskej gramotnosti prostredníctvom predmetov informatika a informatická výchova	27
III. VYUŽÍVANIE ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC PRI PLNENÍ ŠKOLSKÝCH VZDELÁVACÍCH PROGRAMOV	42
<i>Jana Nejezchlebová</i> Školní vzdelávací programy a možnosti školských knihooven	43
IV. KOMUNITNÉ AKTIVITY	50
<i>Marek Lauermann</i> Komunitná škola a jej knihovna	51
<i>Emília Antolíková</i> Komunitné aktivity školských a obecných knihovníkov	57
<i>Ludmila Čumplová</i> Co môže knihovna v komunitní škole	61
V. PREMENY KLASICKÝCH ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC NA MULTIFUNKČNÉ ŠKOLSKÉ KNIŽNICE	67
<i>Anna Grachová</i> Premena klasickej školskej knižnice na elektronickú školskú knižnicu	68
<i>Viera Kubičková</i> Školská knižnica na dlani v Základnej škole v Hliníku nad Hronom	75
<i>Katarína Hrošovská</i> Vzbudenie záujmu o čítanie a rozvoj čitateľskej gramotnosti z žiakov z málopodnetného a sociálne znevýhodneného rodinného prostredia	83
<i>Eva Kubalová, Mária Hnidková</i> Radosť z kníh	89
Príloha č. 1 Metodický pokyn k vyhláske Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 421/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradňovaní a revízií knižničného fondu v knižniciach	95

Príloha č. 2 Metodické usmernenie č. 1/2009 k zlúčeniu školskej a obecnej knižnice, ktorá bude evidovaná ako školská knižnica umiestnená v priestoroch školy	105
Príloha č. 3 Vyhodnotenie 4. ročníka <i>Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice</i> k Medzinárodnému dňu školských knižníc 27. októbra 2008	110

Program

3. medzinárodnej konferencie

- 09.30 – 10.00**   **Prezentácia**
- 10.00 – 10.20**   **Otvorenie medzinárodnej konferencie**
- 10.20 – 10.40**   **Analýza stavu školských knižníc za rok 2008**
Rozália Cenigová, Slovenská pedagogická knižnica, Bratislava
- 10.40 – 11.00**   **Rozvíjanie čítania s porozumením v 5. ročníku základnej školy a 1. ročníku strednej školy v súvislosti s novou pedagogickou dokumentáciou**
Ivana Gregorová, Štátny pedagogický ústav, Bratislava
- 11.00 – 11.20**   **Rozvoj čitateľskej gramotnosti prostredníctvom predmetov informatika a informatická výchova**
Eva Šestáková, Štátny pedagogický ústav, Bratislava
- 11.20 – 11.40**   **Školní vzdělávací programy a možnosti školních knihoven**
Jana Nejezchlebová, Moravská zemská knihovna, Brno, ČR
- 11.40 – 12.00**   **Premena klasickej školskej knižnice na elektronickú školskú knižnicu**
Anna Grachová, Základná škola v Klátovej Novej Vsi
- 12.00 – 12.30**   **Slávnostné ocenenie víťazov „Sút'aže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc 27. októbra 2008**
- 12.30 – 13.30**   **Obedňajšia prestávka**
- 13.30 – 13.50**   **Komunitní škola a její knihovna**
Marek Lauer mann, Středisko služeb školám a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Brno, ČR
- 13.50 – 14.10**   **Komunitné aktivity školských a obecných knihovníkov**
Emília Antolíková, Hornozemplínska knižnica, Vranov nad Topľou
- 14.10 – 14.30**   **Co může knihovna v komunitní škole**
Ludmila Čumplová, Národní pedagogická knihovna Komenského, Praha, ČR
- 14.30 – 14.45**   **Školská knižnica na dlani v Základnej škole v Hliníku nad Hronom**
Viera Kubičková, Základná škola v Hliníku nad Hronom
- 14.45 – 15.00**   **Vzbudenie záujmu o čítanie a rozvoj čitateľskej gramotnosti u žiakov z málopodnetného a sociálne znevýhodneného rodinného prostredia**
Katarína Hrošovská, Základná škola v Loku
- 15.00 – 15.15**   **Radost' z kníh**
Eva Kubalová, Gymnázium Jozefa Miloslava Hurbana v Čadci
- 15.15 – 15.30**   **Záver medzinárodnej konferencie a diskusia**

ÚVOD

Tretí ročník medzinárodnej konferencie *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* zorganizovala Slovenská pedagogická knižnica pod záštitou podpredsedu vlády a ministra školstva Slovenskej republiky Jána Mikolaja dňa 14. mája 2009 v prednáškovej sále Univerzitnej knižnice v Bratislave.

Na medzinárodnej konferencii sa zúčastnilo viac ako sto školských knihovníkov z celého Slovenska, ako aj ďalší zástupcovia pedagogickej a knižnickej verejnosti zo Slovenskej republiky i z Českej republiky.

Texty uverejnené v tomto zborníku sú rozdelené do piatich častí.

I. časť prináša podrobnú analýzu stavu školských knižníc v Slovenskej republike za rok 2008. Uzatvára ju správa o činnosti Slovenskej pedagogickej knižnice ako metodického centra školských knižníc.

II. časť sa venuje čitateľskej gramotnosti vo vyučovacích predmetoch v základných a stredných školách v súvislosti so štátnymi vzdelávacími programami a školskými vzdelávacími programami a osobitne prostredníctvom predmetov informatika a informatická výchova.

III. časť informuje o možnostiach prepojenia školských knižníc so školskými vzdelávacími programami, vytváraní informačného zázemia, respektíve prostredia podporujúceho najmä prácu s informáciami a čitateľskú gramotnosť. Obsahuje aj konkrétne inšpirácie, námety školských knižníc zo základných a stredných škôl v Českej republike.

IV. časť vysvetľuje základné pojmy komunitného prístupu školy a školskej knižnice, zaoberá sa vzťahom školy, školskej knižnice s verejnosťou, úlohou projektov pri zapájaní školy, školskej knižnice do života obce. Komunitné aktivity sú prezentované nielen prostredníctvom činnosti samotných školských knižníc, ale aj na príkladoch spolupráce školských a obecných knihovníkov.

V. časť popisuje predovšetkým premeny klasických školských knižníc na multimediálne školské knižnice v základných školách v Klátovej Novej Vsi a Loku vďaka finančnej podpore Ministerstva školstva Slovenskej republiky v rámci rozvojového projektu *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc*.

Zborník okrem prednášok obsahuje prílohy, ako je metodický pokyn týkajúci sa vedenia odbornej evidencie, vyradovania a revízie knižničného fondu v knižniciach a metodické usmernenie zaoberajúce sa podmienkami zlúčenia školskej a obecnej knižnice a vytvorenia zlúčenej školskej knižnice... Súčasťou metodického usmernenia je i vzorový delimitačný protokol o odovzdaní a prevzatí obecnej knižnice v... Prílohy uzatvára vyhodnotenie 4. ročníka *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 27. októbra 2008.

Rozália Cenigová

I. Analýza stavu školských knižníc na Slovensku

ANALÝZA STAVU ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC ZA ROK 2008

Rozália Cenigová

Základným východiskovým materiálom pre spracovanie analýzy stavu školských knižníc boli štatistické údaje, ktoré školské knižnice uviedli vo *Výkaze o školskej knižnici za rok 2008* [Škol (MŠ SR) 9-01] a ktoré spracoval Ústav informácií a prognóz školstva v Bratislave. Doplnujúcim materiálom boli právne knižničné normy, metodické odporúčania, správy metodického centra Slovenskej pedagogickej knižnice, informácie z webového portálu InfoLib, príspevky z printových médií, telefonický prieskum v niekoľkých školských knižniciach a vyžiadané informácie z vybraných verejných knižníc.

POČET ŠKÔL A ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Podľa celkového sumáru štatistického zisťovania bolo v sledovanom období zriadených **4 554** školských knižníc v **2 722** základných a stredných školách (tabuľka č. 1). V niektorých základných školách naďalej pôsobilo niekoľko druhov školských knižníc. Napríklad žiacka knižnica pre 1. stupeň, žiacka knižnica pre 2. stupeň a učiteľská knižnica. Podobná situácia bola aj v niektorých stredných školách, kde popri žiackej knižnici pôsobila aj učiteľská knižnica. Počet zlúčených školských knižníc predstavoval 34 % z celkového počtu žiackych a učiteľských knižníc. Oproti roku 2007 to bol nárast o 9 %.

Optimálne by bolo, keby zriaďovatelia školských knižníc v súlade s odporúčaním *Modelu školskej knižnice* i s medzinárodnými odporúčaniami – *Manifest školských knižníc UNESCO/IFLA*, *Smernice pre školské knižnice UNESCO/IFLA* – zlučovali žiacke a učiteľské knižnice do **jednej školskej knižnice** s cieľom sprístupniť knižnično-informačné služby všetkým členom školskej komunity a zabezpečiť demokratický prístup k informáciám.

V porovnaní s rokom 2007 ubudlo **359** školských knižníc v základných a stredných školách. Dôvodom tohto úbytku bolo nielen zrušenie alebo zlúčenie 136 škôl, ale predovšetkým bola uskutočnená náprava v oblasti vykazovania školských knižníc zriadených v zmysle **§ 12 zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1997 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení neskorších predpisov** (ďalej len „knižničný zákon“). Niektoré školy nesprávne vykazovali kabinetné zbierky ako školské knižnice.

Oproti roku 2007 ubudlo **8** školských knižníc, ktoré boli integrované s verejnou knižnicou, a pribudli **2** pobočky verejných knižníc, ktoré boli umiestnené v priestoroch škôl.

Pretrvávajúcim negatívom je, že nie všetci zriaďovatelia školských knižníc si splnili povinnosť oznámiť Ministerstvu kultúry SR zriadenie školskej knižnice v zmysle **§ 12 ods. 2 písm. b) knižničného zákona**. Splnenie, či nesplnenie tejto povinnosti si môžu zriaďovatelia školských knižníc overiť buď v **Zozname knižníc SR**, ktorý je uvedený na webovej stránke Ministerstva kultúry SR (http://www.culture.gov.sk/uploads/E_/04/E_04IObCRLE-UBTIV6ldfw/kniznice.xls), alebo v **Adresári školských knižníc v SR**, ktorý sa nachádza na webovej stránke Slovenskej pedagogickej knižnice, v časti Školské knižnice (<http://www.spgk.sk/?adresar-skolskych-kniznic-v-sr>).

Zaujímavou informáciou je, že z celkového počtu 3 411 základných a stredných škôl evidovaných v registri škôl a školských zariadení Ministerstva školstva SR v školskom roku 2008/2009 nemalo zriadenú školskú knižnicu 689 škôl. I keď žiadna právna norma neukladá škole povinnosť zriadiť školskú knižnicu, bolo by vhodné, keby bola školská knižnica súčasťou každej základnej alebo strednej školy.

Tabuľka č. 1 Počet škôl a školských knižníc

Ukazovateľ		2007	2008
Počet škôl		2 858	2 722
Počet školských knižníc		4 913	4 554
v tom	žiacke	1 862	1 765
	učiteľské	1 783	1 590
	zlúčené	1 187	1 124
	integrované s verejnou knižnicou	33	25
	pobočka verejnej knižnice v škole	48	50

KNIŽNIČNÝ FOND

K 31. 12. 2008 bolo v školských knižniciach zaevidovaných **8 571 063** knižničných jednotiek (tabuľka č. 2). Počet knižničných jednotiek po prepočítaní na 1 registrovaného používateľa bol 22,92 zväzkov. Oproti roku 2007 sa tento počet nezmenil. Počet titulov dochádzajúcich periodík po prepočítaní na 1 školskú knižnicu bol 3,81 titulov. Oproti roku 2007 je to len minimálny nárast, konkrétne o 0,36 titulu. Školské knižnice doplňovali knižničné fondy formou nákupu, darom a bezodplatným prevodom. Ročný prírastok po prepočítaní na 1 registrovaného používateľa bol 0,40 zväzku, čo predstavuje len 13 % z optimálneho ročného prírastku. Oproti roku 2007 je to pokles o 1 %. *Model školskej knižnice* odporúča školským knižniciam, aby každý rok zakúpili 3 zväzky na jedného registrovaného používateľa. Na základe uvedenej skutočnosti by sa knižničné fondy školských knižníc obnovili za 57 rokov.

Je vhodné poznamenať, že ročný prírastok knižničných jednotiek sa zvýšil aj prostredníctvom rozvojového projektu *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2008*, na ktorý Ministerstvo školstva SR vyčlenilo finančné prostriedky vo výške **20** miliónov korún a v rámci ktorého **210** školských knižníc časť finančných prostriedkov využilo na oživenie akvizičnej činnosti, najmä na nákup kníh.

Školské knižnice vyradili zo svojich knižničných fondov **242 782** knižničných jednotiek, a to prevažne z dôvodu obsahovej zastaranosti knižničných dokumentov. Počet knižničných jednotiek spracovaných automatizovane tvoril 3,78 % z celkového počtu evidovaných knižničných jednotiek. Pozitívom je, že kým v roku 2007 bolo spracovaných automatizovane len 3 070 knižničných jednotiek, v roku 2008 bolo spracovaných týmto spôsobom už 77 660 knižničných jednotiek.

Objektívne je potrebné konštatovať, že počet knižničných jednotiek spracovaných automatizovane je stále veľmi nízky. Tento nepriaznivý stav zodpovedá nedostatočnému počítačovému vybaveniu školských knižníc spolu s absenciou knižnično-informačných systémov. Dá sa reálne predpokladať, že počet knižničných jednotiek spracovaných automatizovane sa opäť kvantitatívne zvýši k 31. 12. 2009, a to aj vďaka rozvojovému projektu *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2008*, v rámci ktorého si školské

knižnice okrem iného zakúpili aj počítače a knižnično-informačné systémy. Väčšina školských knižníc začína až v nasledujúcom roku po absolvovaní školenia zameraného na prácu s vybraným knižnično-informačným systémom de facto spracovávať knižničné jednotky automatizovaným spôsobom.

Tabuľka č. 2 Knižničný fond

Ukazovateľ		2007	2008
Počet knižničných jednotiek		9 003 296	8 571 063
v tom	knihy a zviazané periodiká	8 842 516	8 462 649
	audiovizuálne dokumenty	46 595	44 161
	elektronické dokumenty	12 524	11 301
	iné dokumenty	101 661	52 952
Počet titulov dochádzajúcich periodík		16 974	17 359
Ročný prírastok knižničných jednotiek		167 275	150 405
Úbytky knižničných jednotiek		158 869	242 782
Knižničné jednotky spracované automatizovane		246 158	323 818

POČET POUŽÍVATEĽOV

Na základe uvedených kvantitatívnych ukazovateľov v tabuľke č. 3 možno konštatovať, že počet registrovaných používateľov tvoril 47,63 % z počtu potenciálnych používateľov. Oproti roku 2007 je to nárast o 1,46 %. Percento registrovaných používateľov z radov žiakov bolo len o niečo nižšie, predstavovalo 47,11 %. Oproti roku 2007 to bol ale nárast o 1,52 %.

Je potrebné uviesť, že uvedené kvantitatívne ukazovatele zodpovedajú aj neuspokojivým priestorovým podmienkam školských knižníc, ich nedostatočnému technickému a technologickému vybaveniu, takisto nízkemu počtu zakúpených nových knižničných dokumentov, takzvaným knižným novinkám a malému počtu výpožičných hodín.

Napríklad nevyvrátiteľným dôkazom, že priestory školských knižníc pre poskytovanie knižnično-informačných služieb sú skutočne nevyhovujúce, je skutočnosť, že celková plocha 1 školskej knižnice zaberá približne 16 m². (Tento údaj je výsledkom prepočítania celkovej plochy v m² s celkovým počtom školských knižníc.) Pričom podľa odporúčania *Modelu školskej knižnice* má zaberat' plocha pre poskytovanie knižnično-informačných služieb 93 m² pre používateľov školskej knižnice v škole s počtom žiakov do 249; 186 m² v škole s počtom žiakov od 250 do 499; 279 m² v škole s počtom žiakov nad 500.

Neuspokojivé priestorové podmienky potvrdzuje *Správa o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v Slovenskej republike v školskom roku 2007/2008*, ktorú vypracovala Štátna školská inšpekcia. V nej je uvedené, že z 234 základných škôl, ktoré boli predmetom inšpekčného zisťovania, boli optimálne vybudované priestory školských knižníc v 162 školách. Predpoklad, že mnohí žiaci spolu so svojimi učiteľmi sú registrovanými používateľmi v iných typoch knižníc, napríklad verejných alebo vedeckých, sčasti potvrdzuje aj uvedená správa tvrdením, že na „realizáciu čitateľských aktivít využívali priestory mestských a vidieckych knižníc“.

Tabuľka č. 3 Používatelia

Ukazovateľ	2007	2008
Registrovaní používatelia	385 981	373 452
z toho žiaci	330 946	319 609
Potenciálni používatelia	835 905	784 036
z toho žiaci	725 867	678 319

VÝPOŽIČKY

Na základe tabuľkového spracovania kvantitatívnych údajov o počte poskytnutých výpožičiek (tabuľka č. 4) a po prepočítaní celkového počtu výpožičiek na 1 registrovaného používateľa, ktorý bol **3,75** výpožičiek, možno konštatovať, že tento výsledok je celkom pozitívny. Oproti roku 2007 sa znížil len o 0,06 promile. Po prepočítaní výpožičiek odbornej a krásnej literatúry pre učiteľov s počtom registrovaných používateľov z radov učiteľov a výpožičiek odbornej a krásnej literatúry pre žiakov s počtom registrovaných používateľov z radov žiakov sa zistilo, že sa dosiahli podobné výsledky aj v roku 2007. V roku 2007 pripadalo na 1 učiteľa **7,09** výpožičiek a na 1 žiaka **2,93** výpožičiek; v roku 2008 pripadalo na 1 učiteľa **6,95** výpožičiek a na 1 žiaka **2,92** výpožičiek. V roku 2008 školské knižnice po prvýkrát vyplňali nový ukazovateľ, a to počet prevádzkových hodín pre používateľov za 1 týždeň. Týždenne 4 554 školských knižníc poskytovalo **7 443** výpožičných hodín. Po prepočítaní uvedeného počtu výpožičných hodín s počtom školských knižníc sa zistilo, že 1 školská knižnica poskytuje knižnično-informačné služby v priemere len 1 hodinu a 6 minút v týždni, denne cca 13 minút. V porovnaní s odporúčaním *Modelu školskej knižnice* je to alarmujúca informácia. Školská knižnica by mala byť podľa tohto odporúčania otvorená počas celého vyučovania najmenej 5 hodín denne a minimálne dvakrát do týždňa aj v popoludňajších hodinách, a to do 16.00 hod. V integrovaných knižniciach by služby mali byť poskytované minimálne dvakrát do týždňa aj v popoludňajších hodinách, a to do 18.00 hod. Tento nelichotivý výsledok možno sčasti vysvetliť (na základe telefonického prieskumu vo vybraných školských knižniciach) tým, že niektoré školské knižnice, ktoré nemali pevne stanovené výpožičné hodiny a knižnično-informačné služby poskytovali počas vyučovania na základe konkrétnych požiadaviek žiakov a učiteľov, v spomínanom ukazovateli uvádzali 0. Je nevyhnutné, aby školské knižnice pre svojich používateľov určili konkrétne dni v týždni a striktno stanovili výpožičné hodiny.

Tabuľka č. 4 Výpožičky

Ukazovateľ	2007	2008		
Výpožičky	1 473 755	1 399 090		
z toho literatúra	pre učiteľov	odborná	292 262	279 034
		krásna	98 245	95 467
	pre žiakov	odborná	189 826	187 296
		krásna	781 277	744 484
Medziknižničná výpožičná služba iným knižniciam	3 048	2 312		
Medziknižničná výpožičná služba z iných knižníc	485	565		
Poskytnuté registrované bibliografické informácie a faktografické informácie	4 242	2 105		
Počet vypracovaných bibliografií a rešerší	3 445	5 753		
Počet prevádzkových hodín pre používateľov za týždeň	0	7 443		

PODUJATIA PRE POUŽÍVATEĽOV

Školské knižnice popri poskytovaní knižnično-informačných služieb realizovali aj vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia pre svojich používateľov, pripravili odborné kurzy, semináre a podobne (tabuľka č. 5). Po prepočítaní počtu vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí s počtom školských knižníc vyšlo, že každá školská knižnica zorganizovala približne 3 podujatia. Oproti roku 2007 je to nárast o 1 podujatie.

Príklady vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí v sledovanom období:

- 36 školských knižníc pri príležitosti 180. výročia narodenia Pavla Dobšinského oslávilo *Deň ľudovej rozprávky* formou literárno-informačných hodín o živote a tvorbe Pavla Dobšinského, výtvarnými súťažami, dramatizáciou jeho rozprávok, čitateľskými maratónmi a inými aktivitami. Pôvodcom spomínaného podujatia bola Knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove.
- 17 školských knižníc sa zúčastnilo medzinárodného podujatia *Noc s Andersenom 2008*, ktoré sa konalo 28. marca 2008. Tieto školské knižnice prijali pozvanie Spolku slovenských knihovníkov a využili možnosť zaujať detského knihovníka kreativitou, hravosťou a interaktivitou.
- 345 školských knižníc sa zapojilo do *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 27. októbra 2008, ktorú vyhlásila Slovenská pedagogická knižnica. V súlade s vyhlásenou témou *Čitateľská gramotnosť a vzdelávanie vo vašej školskej knižnici* pripravili najmä literárne kvízy, hudobno-dramatické pásma, čitateľské maratóny, prezentácie vlastnej tvorby žiakov, poprípade aj učiteľov, dramatizácie rozprávok, literárne relácie do školských rozhlasov, lúštenie krížoviek, skladanie puzzle, živé komiksy, deň otvorených dverí v školskej knižnici. Žiaci sa hrali na spisovateľov (pováčšine mali dokončiť príbeh), nacvičovali vtipné dabingy ku kresleným rozprávkam, ilustrovali rozprávky, vyrábali leporelá, záložky do kníh a obaly na knihy, zúčastnili sa besied so spisovateľmi.

Veľkú pozornosť si zaslúži podujatie *Pod'me si čítať* – projekt Školskej knižnice Gymnázia v Skalici, ktorého cieľom bolo motivačné čítanie anglickej beletrie a tvorba čitateľských denníkov. Tento projekt spolu s nákupom kníh podporila Komunitná nadácia Bratislava.

Zvlášť je potrebné spomenúť a osobitne vyzdvihnúť **spoluprácu verejných knižníc so školskými knižnicami** pri príprave rôznych vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí a takisto aj prípravu spomenutých podujatí verejných knižníc pre žiakov základných a stredných škôl. Z veľkého množstva verejných knižníc ako príklad možno uviesť aktivitu Krajskej knižnice Karola Kmeťka v Nitre, ktorá zorganizovala už 8. ročník súťaže *Čítajte s nami* pre žiakov 2. a 4. ročníkov základných škôl, a zaujímavé podujatie Mestskej knižnice mesta Piešťany. Táto knižnica v spolupráci so žiakmi špeciálnych škôl z daného regiónu pripravila v júni 2008 festival tvorivosti handicapovaných *Vitajte v našom svete*. Handicapované deti predviedli pestré pásmo literárnych, hudobných i tanečných vystúpení.

Pozitívom je, že školské knižnice na svoje vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia pozývali nielen členov školskej komunity, ale aj širokú verejnosť. Na spropagovanie svojej činnosti využívali v čoraz väčšej miere aj webové stránky škôl a obcí, obecný rozhlas, regionálne printové médiá i elektronické médiá. Viaceré školské knižnice o svojich aktivitách publikovali aj v Učiteľských novinách.

Pretrvávajúcim negatívom naďalej zostáva nízky počet akcií informačnej výchovy. Pri ich prepočítaní s počtom školských knižníc vychádza 1,08 akcie na 1 školskú knižnicu. Oproti roku je to nepatrný nárast o 0,16 akcie na 1 školskú knižnicu, konkrétne o 419 akcií.

Tabuľka č. 5 Podujatie pre používateľov

Ukazovateľ	2007	2008
Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia pre používateľov	11 197	12 455
z toho akcie informačnej výchovy	4 529	4 948
Odborné kurzy, porady, semináre	2 848	999
Edičná činnosť	1 088	120

INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE

Proces elektronizácie a internetizácie školských knižníc je znázornený v tabuľke č. 6. Oproti roku 2007 **zaznamenali všetky sledované ukazovatele nárast**. Počet serverov v školských knižniciach sa zvýšil o **58**, počet počítačov sa zvýšil o **368** a počet pripojení na internet o **383**. Takisto sa zvýšil počet prístupných počítačov pre používateľov školských knižníc o **150** a počet pripojení na internet o **120**.

Na jednej strane možno povedať, že proces elektronizácie a internetizácie školských knižníc plynule napreduje, na druhej strane je potrebné konštatovať, že reálny stav elektronizácie a internetizácie naďalej nedosahuje optimálny stav. Dôkazom sú nasledujúce údaje, ktoré boli získané po prepočítaní počtu školských knižníc s počtom počítačov, s počtom pripojení na internet a na intranet školy. Zistenie, že na 1 počítač pripadá 3,2 školských knižníc, a teda na 1 školskú knižnicu 0,32 počítača nie je vôbec pozitívne. (Pre porovnanie: v roku 2005 na 1 počítač pripadalo 7,95 školských knižníc a na 1 školskú knižnicu 0,12 počítača; v roku 2006 na 1 počítač pripadalo 5,98 školských knižníc a na 1 školskú knižnicu 0,16 počítača; v roku 2007 na 1 počítač pripadalo 4,54 školských knižníc a na 1 školskú knižnicu 0,21 počítača.) Uvedené zistenie je v protiklade s odporúčaním *Modelu školskej knižnice*, ktorý navrhuje, aby každá školská knižnica mala 1 počítač pre školského knihovníka a 5 počítačov pre používateľov školskej knižnice v škole s počtom žiakov do 499 žiakov a až 15 počítačov pre používateľov školskej knižnice v škole nad 500 žiakov.

Výsledkom nízkeho stupňa elektronizácie školských knižníc je aj ich nízky stupeň internetizácie. Na 1 počítač s pripojením na internet školy pripadá 3,69 školských knižníc. (Pre porovnanie: v roku 2005 na 1 počítač s pripojením na internet školy pripadalo 12,78 školských knižníc; v roku 2006 na 1 počítač s pripojením na internet školy pripadalo 7,80 školských knižníc; v roku 2007 na 1 počítač s pripojením na internet školy pripadalo 8,12 školských knižníc.) Školské knižnice väčšinou využívali akademickú sieť SANET, na ktorú boli pripojené základné a stredné školy v rámci projektu Infovek. Na 1 počítač s pripojením na intranet školy pripadlo 17,25 školských knižníc.

Je potrebné opäť zdôrazniť, že plynulé napredovanie elektronizácie a internetizácie školských knižníc sa uskutočnilo vďaka spomínanému rozvojovému projektu *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2008*. Základnou súčasťou realizácie rozvojového projektu bolo najmä zakúpenie komplexnej počítačovej zostavy pre školského knihovníka a pre

používateľov školskej knižnice, knižničného systému s online katalógom, čítačky čiarového kódu, tlačiarne a zabezpečenie pripojenia školskej knižnice na internet školy. Cieľom tohto rozvojového projektu bolo okrem rozšírenia a skvalitnenia knižnično-informačných služieb aj zlepšenie prístupu ku knižničným fondom prostredníctvom online katalógov, umožnenie používateľom školských knižníc využívanie plných textov prostredníctvom počítačových sietí, zredukovanie rutínnej práce školských knihovníkov a získanie časového priestoru na ich interakciu s používateľmi, na aktivity rozvíjajúce čitateľskú a informačnú gramotnosť.

V roku 2008 bol do spomínaného *Výkazu* zaradený ďalší ukazovateľ, a to online katalóg školskej knižnice na internete. Zatiaľ len **78** školských knižníc má umiestnený online katalóg na internete.

Tabuľka č. 6 Informačné technológie

Ukazovateľ		2007	2008
Počet serverov v školských knižniciach		147	205
Počet počítačových staníc v školských knižniciach		1 080	1 448
z toho	s pripojením na internet	851	1 234
	prístupných používateľom	724	874
	prístupných používateľom s pripojením na internet	605	765
	s pripojením na intranet	239	264
	online katalóg školskej knižnice na internete	0	78

PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

V tabuľke č. 7 je uvedený počet zamestnancov – školských knihovníkov a ich stupeň vzdelania. Z celkového počtu zamestnancov školských knižníc až 91,64 % školských knihovníkov bolo bez odborného vzdelania. Funkciu školského knihovníka vykonávali prevažne učitelia slovenského jazyka a literatúry, a to často na pokyn riaditeľa školy ako mimoškolskú aktivitu. Len **41** školských knihovníkov z celkového počtu 2 152 zamestnancov absolvovalo odborné knihovnícke vzdelanie.

Ďalšiemu vzdelávaniu školských knihovníkov sa venovalo Metodicko-pedagogické centrum Bratislava, alokované pracovisko Banská Bystrica. V rámci cyklického vzdelávania (projekt *Práca v školskej knižnici*) si zvýšilo stupeň odborného knihovníckeho vzdelania 37 školských knihovníkov.

Školskí knihovníci využívali vo veľkej miere odborné poradenstvo Slovenskej pedagogickej knižnice. Medzi ich najčastejšie otázky patrili: zriadenie školskej knižnice, vyplnenie formulára pre Ministerstvo kultúry SR s cieľom oznámiť zriadenie školskej knižnice, vypracovanie vnútorných legislatívnych dokumentov (štatút školskej knižnice, knižničný a výpožičný poriadok), elektronizácia školskej knižnice a vedenie základnej odbornej evidencie. Takisto využívali poradenské služby verejných knižníc pri výkone knižničných činností, napríklad pri revízii knižničného fondu, vyradovaní knižničných jednotiek a vedení prírastkového zoznamu.

Absencia odbornej prípravy na funkciu školského knihovníka negatívne vplývala na vykonávanie jednotlivých knižničných činností. Vo väčšine prípadov školskí knihovníci

venovali svoj čas len „administratívnym prácam“ a poskytovanie knižnično-informačných služieb obmedzili len na absenčné výpožičky – v prípade učiteľov predovšetkým odbornej literatúry, v prípade žiakov krásnej literatúry. V školských knižniciach im nezostával čas na realizáciu aktivít zameraných na rozvoj informačnej gramotnosti. Možno predpokladať (čiasťočne to potvrdzuje spomínaná *Správa o stave a úrovni výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach v Slovenskej republike v školskom roku 2007/2008*), že školskí knihovníci – učelia slovenského jazyka a literatúry zaraďovali na vyučovacie hodiny aj úlohy rozvíjajúce čitateľskú gramotnosť, získavanie informácií z textu a podobne. Opomenuli ich len štatisticky vykázať.

Tabuľka č. 7 Personálne zabezpečenie školských knižníc

Ukazovateľ		2007	2008
Počet zamestnancov (fyzické osoby)		2 450	2 152
v tom	bez odborného vzdelania	2 280	1 972
	so základným knihovníckym vzdelaním	141	139
	s odborným knihovníckym vzdelaním (VŠ, SOŠ)	29	41
Počet zamestnancov (prepočítaný na plný úväzok)		99,2	113,1

FINANCOVANIE ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Financovanie školských knižníc zabezpečovali ich zriaďovatelia v súlade s § 12. ods. 2 písm. d) knižničného zákona a s ustanovením § 2 zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov. Celkový objem finančných prostriedkov na činnosť školských knižníc oproti roku 2007 vzrástol cca o 3 milióny korún (tabuľka č. 8).

Pri porovnaní jednotlivých ukazovateľov s odporúčaniami *Modelu školskej knižnice* sa ukázalo, že finančné prostriedky na činnosť školských knižníc sú stále nízke. Dôkazom sú finančné náklady po prepočítaní na činnosť 1 školskej knižnice, mzdové náklady na 1 školského knihovníka, finančné náklady na nákup knižničného fondu do 1 školskej knižnice, na 1 knižničný dokument, na 1 potenciálneho používateľa a na 1 registrovaného používateľa. Finančné náklady na činnosť 1 školskej knižnice činili **6 763,50 Sk** (oproti roku 2007 to bolo zvýšenie o 1 061, 41 Sk). Mzdové náklady na 1 školského knihovníka boli **3 850,87 Sk** (oproti roku 2007 je to zvýšenie o 864,71 Sk). Finančné náklady na nákup knižničného fondu do 1 školskej knižnice predstavovali **4 391,74 Sk** (oproti roku 2007 je to zvýšenie o 823,74 Sk).

Napríklad finančné náklady na nákup knižničného fondu podľa *Modelu školskej knižnice*, ktorý odporúča ročne na 1 žiaka školy vyčleniť 50,- Sk (1,70 €) až 100,- Sk (3,30 €), by mali predstavovať za sledovaný rok **33 915 950,- Sk** (1 125 803,30 €) až **67 831 900,- Sk** (2 251 606,60 €). Rozdiel medzi optimálnym objemom finančných prostriedkov na nákup knižničného fondu a reálnym objemom finančných prostriedkov predstavuje až **14 miliónov korún** (464 714,90 €).

Je priam neuveriteľné, že ročné mzdové ohodnotenie 1 školského knihovníka je stále také nízke. Táto skutočnosť vyjadruje veľké nedocenenie jeho dôležitej úlohy vo výchovno-vzdelávacej činnosti.

Tabuľka č. 8 Financovanie školských knižníc

Ukazovateľ		2007	2008
Finančné náklady na činnosť školských knižníc (v Sk)		28 014 416	30 800 959
z toho	mzdové náklady	7 316 107	8 287 081
	nákup knižničného fondu	17 528 667	19 999 995
z toho	na 1 školskú knižnicu	3 567,81	4 391,74
	na 1 knižničný dokument	206,75	212,06
	na 1 potenciálneho používateľa	20,96	25,51
	na 1 registrovaného používateľa	45,41	53,55

ČINNOSŤ SLOVENSKEJ PEDAGOGICKEJ KNIŽNICE AKO METODICKEHO CENTRA ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Slovenská pedagogická knižnica je poverená metodickým riadením školských knižníc v oblasti **tvorby metodických materiálov a odborného poradenstva**. Svoje strategické poslanie v roku 2008 plnila viacerými spôsobmi a formami.

- **Odborné konzultácie** pre školských knihovníkov pri riešení odborných problémov
- **Návrh nového webového rozhrania časti Školské knižnice** v rámci webovej stránky Slovenskej pedagogickej knižnice a priebežná **aktualizácia informácií a dokumentov**
Webové rozhranie časti Školské knižnice zhromažďuje aktuálne informácie a dokumenty, ktoré sú nevyhnutné pre činnosť školských knižníc a ktoré uľahčujú prácu školským knihovníkom. Jeho zmenená štruktúra umožňuje rýchlejšiu a jednoduchšiu orientáciu a prístup k informáciám a dokumentom (<http://www.spgk.sk/?aktuality>)
- Vypracovanie **metodických materiálov** pre činnosť školských knižníc:
  - **Príručka pre školského knihovníka**
Náučná pomôcka má pomôcť školským knihovníkom zorientovať sa v právnych a odborných otázkach týkajúcich sa zriadenia, zrušenia, zlúčenia, riadenia, činnosti a prevádzky školskej knižnice. Odborný text je v jednotlivých kapitolách (Dokumenty upravujúce činnosť školskej knižnice, Zriadenie a riadenie školskej knižnice, Knižničný fond, Knižnično-informačné služby, Informačná výchova a informačná gramotnosť, Elektronizácia a internetizácia školskej knižnice) štruktúrovaný do troch častí. V prvej časti, uvedenej pod názvom V tejto kapitole sa dozviete, je presne vymedzený obsah danej kapitoly. V druhej časti, pomenovanej Budete schopní, sú jasne stanovené ciele, ktoré môžu školskí knihovníci dosiahnuť na základe osvojenia si uvedeného textu. Tretia časť obsahuje samostatný odborný text, ktorý logicky nadväzuje na predchádzajúce vedomosti školských knihovníkov. V texte sú umiestnené odkazy na dokumenty nachádzajúce sa na internete. Príručka okrem odborného textu obsahuje aj dvanásť príloh, ako sú právne predpisy, metodické pokyny a vzory knižničných dokumentov. Uvedené vzory nie sú povinné pre školských knihovníkov – môžu ich ľubovoľne meniť, upravovať a dopĺňať podľa podmienok svojej školskej knižnice. Príručka je dostupná na stiahnutie na webovej adrese: <http://www.spgk.sk/?prirucka-pre-skolskeho-knihovnika>

- **Metodický pokyn k vyhláske Ministerstva kultúry SR č. 421/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyrad'ovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach**
Metodický materiál rieši komplexne celú problematiku vedenia základnej odbornej evidencie (prírastkový zoznam a zoznam úbytkov), pomocnej odbornej evidencie (evidencia periodík a evidencia knižničných jednotiek získaných a odosielaných na výmenu), vyrad'ovanie a revíziu knižničného fondu s ohľadom na školské knižnice.
- **Knižničný a výpožičný poriadok**
Vzorový knižničný a výpožičný poriadok obsahuje zásady a základné pravidlá využívania knižničného fondu a poskytovania knižnično-informačných služieb školskej knižnice.
- **Propagačný leták – webová štruktúra časti Školské knižnice v rámci webovej stránky Slovenskej pedagogickej knižnice**
Propagačný leták obsahuje mapu webovej stránky – časti Školské knižnice, a to rozdelenie od najdôležitejších kategórií (Aktuality, Zriadenie školskej knižnice, Príručka pre školského knihovníka, Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc, Medzinárodná konferencia Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl, Súťaž o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice, Adresár školských knižníc v SR, Kontakty) cez podkategórie (napríklad kategória Zriadenie školskej knižnice sa člení na podkategórie Legislatíva, Koncepcia vybavenia školských knižníc, Metodické materiály, Medzinárodné odporúčania, Informačná výchova, Automatizované knižnično-informačné systémy) až po konkrétne dokumenty.
- **Automatizované knižnično-informačné systémy – aktualizovaný**
Metodický materiál obsahuje stručnú históriu, prehľad modulov, základné technické a komunikačné prostriedky potrebné na prevádzku, cenník pre základné a stredné školy, referencie a informačné zabezpečenie vhodných 5 knižnično-informačných systémov pre školské knižnice.
- **Adresár školských knižníc v Slovenskej republike – aktualizovaný**
Adresár obsahuje údaje o zriadených – fungujúcich školských knižniciach. Časť údajov bola prevzatá zo Zoznamu knižníc SR, ktorý vedie v elektronickej forme Ministerstvo kultúry SR. Aktualizuje sa v štvrtročných intervaloch.
- Spolupráca s Ministerstvom školstva SR pri príprave, administrácii a hodnotení rozvojového projektu **Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2008**
Cieľom tohto rozvojového projektu bolo podporiť aktivity zamerané na elektronizáciu vnútorných knižničných procesov, aplikáciu informačných a komunikačných technológií, skvalitnenie knižnično-informačných služieb, oživenie akvizičnej činnosti a zvyšovanie čitateľskej kultúry žiakov. Do rozvojového projektu sa zapojilo 436 školských knižníc v základných a stredných školách. Povinnosťou 210 vybraných školských knižníc bolo v období od 15. septembra do 31. decembra 2008 zrealizovať rozvojové projekty, na ktoré Ministerstvo školstva SR vyčlenilo sumu 20 miliónov korún.
- Zorganizovanie **2. medzinárodnej konferencie Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl** pre školských knihovníkov, pedagogickú a knihovnícku verejnosť
2. medzinárodná konferencia Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl sa konala 15. mája 2008 pod záštitou podpredsedu vlády a ministra školstva SR Jána

Mikolaja. Počas medzinárodnej konferencie odznelo 10 prednášok na 4 kľúčové témy: analýza stavu školských knižníc v Slovenskej republike; budovanie školských čitateľských a informačných centier ako moderných foriem školských knižníc v základných a stredných školách v Českej republike; čitateľská a informačná gramotnosť a mediálna výchova žiakov; premeny klasických školských knižníc na multimediálne školské knižnice v Nitre, Poľnom Kesove, Kysuckom Novom Meste a Mikušovciach vďaka finančnej podpore grantového programu Nitrianskej komunitnej nadácie a Ministerstva školstva SR Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2006. Na medzinárodnej konferencii sa zúčastnilo viac ako sto školských knihovníkov z celého Slovenska, ako aj ďalší zástupcovia pedagogickej a knihovníckej verejnosti zo Slovenskej republiky i Českej republiky.

- **Príprava, realizácia a vyhodnotenie 4. ročníka Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice**, ktorý sa konal pod záštitou podpredsedu vlády a ministra školstva SR Jána Mikolaja
4. ročník Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc 27. 10. 2008 bol venovaný téme Čitateľská gramotnosť a vzdelávanie vo vašej školskej knižnici. Cieľom súťaže bolo zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici a k čítaniu, poznávaniu nového. Do súťaže sa prihlásilo 343 školských knižníc zo základných a stredných škôl. Ocenené školské knižnice získali finančné prostriedky v sume 130-tisíc korún na nákup kníh podľa vlastného výberu do ich knižných fondov. Prevažná časť školských knižníc v rámci súťažných podujatí pripravila literárne a vedomostné kvízy, hudobno-dramatické pásma, čitateľské maratóny, prezentácie vlastnej tvorby žiakov, poprípade aj učiteľov, dramatizácie rozprávok, výrobu leporel z obrázkov najobľúbenejších kníh, literárne relácie do školských rozhlasov, živé komiksy, skladanie puzzle, besedy so spisovateľmi. Na propagáciu podujatí využívali najmä nástenky, školské časopisy, pozvánky účastníkom, či webové stránky škôl a obcí. Jednotlivé podujatia školských knižníc spropagovali regionálne printové médiá a elektronické médiá s cieľom oboznámiť širokú verejnosť s oslavou školských knižníc.
- **Spolupráca na príprave návrhu Národného projektu vybavenia školských knižníc, nákup knižničných dokumentov do školských knižníc**
Cieľom tohto projektu bol nákup mimočítankovej literatúry z prostriedkov Európskej únie pre školské knižnice v Slovenskej republike. Pôvodný návrh bol neskoršie Ministerstvom školstva SR zmenený na Národný projekt vzdelávania školských knihovníkov. V rámci riešenia tejto úlohy pracovné komisie prerokovali Katalóg odporúčaného knižného fondu pre žiakov základných a stredných škôl a pripravovali vzdelávací program pre školských knihovníkov.
- **Vypracovanie Správy o stave školských knižníc v roku 2007**
Materiál obsahoval stručnú analýzu vybraných štatistických ukazovateľov školských knižníc za sledovaný rok.
- **Príprava a realizácia 2 odborných seminárov** zameraných na elektronizáciu školských knižníc (prezentácie knižnično-informačných systémov vhodných pre školské knižnice: Clavius, Dawinci, Knižnično-informačný systém Advanced Rapid Library, Knižnično-informačný systém pre malé a stredné knižnice a ProfliB) pre 122 školských knihovníkov.

- **Metodické návštevy** pri príležitosti slávnostného otvorenia školskej knižnice v Základnej škole Ing. Kožucha v Spišskej Novej Vsi, v Základnej škole v Klátovej Novej Vsi a v Odbornom učilišti v Šahách.
- **Prednášková činnosť** o školských knižniciach na 2. medzinárodnej konferencii *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl* v Bratislave na tému *Analýza stavu školských knižníc za rok 2007*, na odbornom seminári venovanom aktuálnym otázkam slovenského jazyka a literatúry v Bratislave na tému *Literatúra do školských knižníc* a na zahraničnej konferencii *Informační gramotnost – vědomosti a dovednosti pro život* v Brne na tému *Práca školských knižníc v Slovenskej republike*.
- **Publikačná činnosť** o školských knižniciach v odborných slovenských a českých knihovníckych a pedagogických periodikách (*Knižnica, Čtenář, Učitel'ské noviny*), denníku (*SME*), v slovenskom zborníku (*Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*) v českom zborníku (*Informační gramotnost 6*).
- **Edičná činnosť** – zostavenie a vydanie zborníka *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*, napísanie a vydanie *Príručky pre školského knihovníka*.
- Spolupráca s Metodicko-pedagogickým centrom Bratislava, vyššími územnými celkami, krajskými školskými úradmi, Učiteľskými novinami, internetovým portálom InfoLib **pri propagácii** rozvojového projektu *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2008*, súťaží a podujatí pre školské knižnice. V rámci **propagačnej činnosti** poskytla rozhovor ústredná metodička pre školské knižnice pre televíziu TA3 na tému *Aký je stav školských knižníc na Slovensku* (4. 10. 2008)
- Spolupráca s **verejnými knižnicami** v oblasti poskytovania poradenských služieb s výkonom knižničnej činnosti v školských knižniciach.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Rozália Cenigová
 Slovenská pedagogická knižnica
 Hálova 6
 851 01 Bratislava
 Slovenská republika
 e-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

II. Rozvoj čitateľskej gramotnosti vo vyučovacích predmetoch v základných a stredných školách

ROZVÍJANIE ČITANIA S POROZUMENÍM V 5. ROČNÍKU ZÁKLADNEJ ŠKOLY A 1. ROČNÍKU STREDNEJ ŠKOLY V SÚVISLOSTI S NOVOVOU PEDAGOGICKOU DOKUMENTÁCIOU

Miesto čítania s porozumením v novej pedagogickej dokumentácii

Ivana Gregorová

„Porozumenie textu, hlavne učebného textu, je dôležitou podmienkou ´vstupu´ žiaka do učiva. Učenie sa nie je zmysluplné a nie je efektívne, keď v ňom chýba porozumenie¹.“ Porozumieť prečítanému textu, vedieť selektovať jednotlivé informácie a následne tieto informácie vedieť použiť má význam nielen v školskom, ale aj mimoškolskom prostredí, a preto je dôležité v rámci školskej praxe klásť dôraz v predmete slovenský jazyk a literatúra nielen na znalosť jazykovedných javov, ale aj na rozvoj jednotlivých jazykových kompetencií.

Čítanie s porozumením, písanie a hovorenie predstavujú komunikačné jazykové kompetencie, ktoré sa v novej pedagogickej dokumentácii **Štátny vzdelávací program** pre predmet slovenský jazyk a literatúra ISCED 2 – výkonový štandard - jazyková zložka stali základným štrukturujúcim princípom. Štátny vzdelávací program tvorí rámcový učebný plán, obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy, ktorý vymedzuje sústavu poznávacích a rečových kompetencií a obsahuje bázu jazykovedných termínov, ktoré predstavujú základ pre výkonový štandard. „Výkonový štandard tvorí text, v ktorom sú štandardizované obsahové prvky usporiadané na základe jednotlivých komunikačných jazykových kompetencií s prihliadnutím na systematizáciu jazykového učiva².“ Okrem toho je výkonový štandard dvojúrovňový, čo znamená, že vymedzuje optimálny výkon, t. j. výborný, a minimálny výkon žiaka, ktorý môžeme hodnotiť ako dostatočný.

Do vzniku novej koncepcie predmetu slovenský jazyk a literatúra pôvodná³ pedagogická dokumentácia pojem čítanie s porozumením explicitne neobsahovala. Polemika na úrovni špecifických cieľov neprinášala nič nové, pretože väčšina z cieľov síce predstavuje myšlienkové operácie na určitej úrovni, rovnako tak je zameraná na prácu s textom, ale táto práca zostáva len na úrovni jednotlivých jazykových rovín. Ako príklad môžeme uviesť jeden zo špecifických cieľov uvádzaných v učebných osnovách z roku 1997 pre predmet slovenský jazyk a literatúra – zložka jazyk: „Žiaci sa učia analyzovať text s dôrazom na vyhľadávanie jazykových javov, ich triedenie a usúvzťažňovanie. Učia sa syntetizovať získané poznatky⁴.“ Ako vidíme ide o jednosmernú analýzu, ktorej cieľom je, aby žiak vedel nájsť jednotlivé jazykové javy, pričom však chýba rovina porozumenia prečítanému textu.

Tieto operacionalizované ciele ostávali definované len na úrovni vstupnej hodnoty, čo nakoniec sčasti potvrdili aj výsledky medzinárodných meraní PISA a PIRLS, ktoré poukázali aj na to, že slovenskí žiaci majú najväčšie problémy s čítaním vecných a nesúvislých textov a s úlohami zameranými na vyššie kognitívne operácie.

¹ GAVORA, P.: *Ako rozvíjať porozumenie textu u žiaka*, s. 7.

² *Štátny vzdelávací program : Prechodný model : Slovenský jazyk a literatúra. Časť – jazyk pre 5. ročník základnej školy a 1. ročník gymnázií s osemročným štúdiom*, s. 2.

³ Pojmom pôvodná pedagogická dokumentácia označujeme *Učebné osnovy : Slovenský jazyk a literatúra pre 5. – 9. ročník základnej školy*, číslo 1640/97-151, schválené 1. 9. 1997; *Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka pre 5. – 9. ročník základnej školy*, číslo 1299/99-4, schválený 1. 9. 1999.

⁴ *Učebné osnovy : Slovenský jazyk a literatúra pre 5. až 9. ročník základnej školy*, s. 4.

Základným princípom členenia obsahu predmetu v rámci pôvodnej pedagogickej dokumentácie sú jazykové roviny – zvuková, lexikálna, morfológická a syntaktická rovina jazyka a sloh, čo ovplyvnilo aj realizáciu cieľov rozvíjajúcich komunikačné schopnosti žiaka a interpretačno-hodnotiaci spôsob práce s jazykovými komunikátmi, pretože dominantnou sa stala snaha obsiahnuť čo najväčší sumár „jazykovedných termínov bez dostatočnej schopnosti aktívne využívať vedomosti o jazyku pri vlastnej produkcii písaných či hovorených komunikátov⁵.“ Z tohto dôvodu sa v novej koncepcii predmetu slovenský jazyk a literatúra výrazne posilnil komunikačno-zážitkový model vyučovania, v rámci ktorého sa kladie dôraz práve na interpretačno-hodnotiaci spôsob práce s jazykovými komunikátmi. „Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať ap⁶.“

Dôraz na čítanie s porozumením a prácu s textom reprezentuje v rámci novej koncepcie aj samotný systém špecifických cieľov predmetu, ktorý je v základnej pedagogickej dokumentácii operacionalizovaný do troch kognitívnych činností: kognitívne operácie (analýza, syntéza, hodnotenie, indukcia), kritické myslenie a vedomosti a zručnosti spojené s riešením problémových úloh.

Jednotlivé kognitívne činnosti a dôraz na ich rozvíjanie kladla už pôvodná pedagogická dokumentácia, hlavne ak hovoríme o analýze a syntéze. Pri tejto dvojici kognitívnych operácií však dochádzalo k preferencii analýzy, čím vznikla akási nevyváženosť, ktorej výsledkom bola jednostranná podpora rozboru a odsunutie syntézy na vedľajšiu koľaj. Cieľom novej koncepcie nie je vytvoriť obrátený model, ktorý bude jednoznačne podporovať syntézu, ale je tu snaha o vyváženie uvedených myšlienkových operácií. „Analýza textu pomáha žiakom rozpoznať napr. hlavné myšlienky od vedľajších, pričom ich hierarchia vyplýva predovšetkým zo stratégie komunikácie. Analýzou žiaci vymedzia logické konektory medzi jednotlivými myšlienkami (časové, vzťahové, príčinné) a následne využitím syntézy dokážu sami vyjadriť hlavnú myšlienku (explicitne alebo implicitne) obsiahnutú v texte.

V ústnej (ale i písomnej) komunikácii potom preukážu i schopnosť pohotovo sa zorientovať v danej komunikačnej situácii, t. j. nastupuje proces hodnotenia; definovanie javov a súvislostí a zaujímanie vlastných postojov, schopnosť presadiť sa a s pocitom sebadôvery prezentovať vlastný názor⁷.“

V rámci systému špecifických cieľov vstupuje do popredia aj kritické myslenie, ktoré je spojené v jazykovom vyučovaní hlavne s myšlienkou, že jazyk je nástroj myslenia a komunikácie, z čoho vyplýva, že kritické myslenie sa má systematicky rozvíjať v rámci jednotlivých komunikačných jazykových kompetencií – čítania s porozumením, písania a hovorenia.

Nová koncepcia kladie dôraz „napr. na budovanie schopnosti rozpoznať cieľ a kontext komunikačnej situácie; na schopnosť vnímať rozdiely medzi ústnym a písaným prejavom a medzi subjektívnym a objektívnym spracovaním témy, na rozvíjanie schopnosti čítať s porozumením umelecké a vecné texty. Žiaci by mali byť vedení k chápaniu podstaty textu, k schopnosti identifikovať kľúčové slová, k záujmu hľadať v texte problém, definovať ho a riešiť – aplikovať získané teoretické poznatky a praktické zručnosti (...) z čítania s porozumením na skutočné životné situácie (napr. porozumenie partnera v rozhovore, aktívne

---

⁵ *Návrh kurikulumnej transformácie predmetu slovenský jazyk a literatúra*, s. 30.

⁶ *Návrh kurikulumnej transformácie predmetu slovenský jazyk a literatúra*, s. 31.

⁷ *Návrh kurikulumnej transformácie predmetu slovenský jazyk a literatúra*, s. 41.

počúvanie správ, čítanie dennej tlače, posudzovanie reklamy, hodnotenie komentárov spoločenskej, ekonomickej či politickej situácie)⁸.“ Na základe uvedeného je nutné na hodinách jazyka pracovať s heterogénnou textovou základňou, ktorú nebudú reprezentovať len umelecké a súvislé, ale aj vecné a nesúvislé texty. Rozmanitosť a rôznorodosť textovej bázy je základom aj pre rozvoj čítania s porozumením.

V rámci novej koncepcie vyučovania predmetu slovenský jazyk a literatúra dochádza k ďalším zmenám, ktoré ovplyvňujú rozvoj jednotlivých komunikačných jazykových kompetencií. Tieto zmeny sa realizujú na troch úrovniach, pričom ovplyvňujú koncepciu pedagogickej dokumentácie. Sú to zmeny na úrovni sústavy vzdelávacích cieľov, obsahového usporiadania predmetu a realizačnej roviny vzdelávania.

Jednotlivé zmeny len načrtujeme. Zmeny v sústave vzdelávacích cieľov súvisia „s novým členením všeobecných cieľov vzdelávania, ktoré sa orientujú na kompetenčno-pojmový model výchovy a vzdelávania⁹.“ V obsahovom usporiadaní predmetu sa do popredia dostávajú komunikačné spôsobilosti. **Konstruktivistický prístup sa stáva základným princípom realizačnej roviny vzdelávania a základným východiskom obsahovej reformy sa stali kompetencie.**

Dôležitosť týchto zmien súvisí hlavne s koncepciou pedagogickej dokumentácie. Podrobnejšie sa budeme venovať jazykovej zložke predmetu slovenský jazyk a literatúra ISCED 2, kde oproti koncepcii pôvodnej pedagogickej dokumentácie dochádza k zásadným zmenám. Prvú a základnú zmenu predstavuje rozvrhnutie obsahu učiva do dvojročných cyklov: 6. – 7. ročník a 8. – 9. ročník, 5. ročník je samostatným, pretože plní funkciu prechodového ročníka.

Ďalšia zmena sa týka samotnej štruktúry dokumentu. Ako sme už spomenuli vyššie, v pôvodnej pedagogickej dokumentácii sú štrukturujúcim prvkom jednotlivé jazykové roviny, kým v novom výkonovom štandarde sa týmto prvkom stávajú komunikačné jazykové kompetencie: **čítanie s porozumením, písanie a hovorenie, ktorého integrovanou súčasťou je aj počúvanie.** Môžeme teda konštatovať, že **čítanie s porozumením už nepredstavuje len samostatne formulovaný cieľ, ale stáva sa plnohodnotnou súčasťou vzdelávacieho obsahu.** Rovnako ako ostatné kompetencie – **má čítanie s porozumením presne stanovené** (v pedagogickej dokumentácii sú to názvy jednotlivých stĺpcov tabuľky) **spôsobilosti,¹⁰ obsahové vymedzenie učiva: pojmy a kontext; poznávacie spôsobilosti a výkon: optimálny a minimálny.**

⁸ *Návrh kurikulárnej transformácie predmetu slovenský jazyk a literatúra*, s. 43.

⁹ *Štátny vzdelávací program : Prechodný model : Slovenský jazyk a literatúra. Časť – jazyk pre 5. ročník základnej školy a 1. ročník gymnázií s osemročným štúdiom*, s. 3.

¹⁰ „Spôsobilosti (kompetencie) definované v rámci komunikačných jazykových kompetencií predstavujú cieľ, ktorý má učiteľ dosiahnuť v rámci vzdelávacieho procesu. (...) majú činnostný charakter a sú napĺňané zručnosťami (Tabuľky 2, 3, 4) a obsahovým vymedzením učiva, t. j. pojmy a kontextom. Pojmy uvádzané v pedagogickom dokumente sú presne vymedzené v obsahovom vzdelávacom štandarde pre predmet slovenský jazyk a literatúra (...). Kontext je priestor, v ktorom sa preberajú a utvrdzujú nadobudnuté znalosti a spôsobilosti. Tento priestor je ohraničený slohovými útvarmi, ktoré sú vymedzené v obsahovom vzdelávacom štandarde pre predmet slovenský jazyk a literatúra. K obsahovému vymedzeniu učiva sa priamo viažu **poznávacie spôsobilosti**, ktoré vychádzajú zo všeobecne akceptovaných taxonómií. Predstavujú odstupňované kognitívne operácie, ktoré vychádzajú zo všeobecne akceptovaných taxonómií. Predstavujú odstupňované kognitívne operácie, ktoré by mal žiak uplatňovať pri nadobúdaní vedomostí a zručností. (...) výkon je definovaný dvoma úrovňami, a to optimálnou (najvyššou – výborný) a minimálnou (najnižšou merateľnou – dostatočný) úrovňou.“ (*Štátny vzdelávací program : Prechodný model : Slovenský jazyk a literatúra. Časť – jazyk pre 5. ročník základnej školy a 1. ročník gymnázií s osemročným štúdiom*, s. 4 – 5.)

Spôsobilosti sú cieľom, ktorý sa napĺňa pomocou ostatných uvedených častí. Z hľadiska našej štúdie sa zameriame na spôsobilosti a kontext. Samotná spôsobilosť je niekedy **definovaná až príliš všeobecne, preto je vždy bližšie skonkretizovaná a úzko súvisí s kontextom, v rámci ktorého sa rozvíja**. Môžeme konštatovať, že jednotlivé spôsobilosti nie sú priamo viazané na konkrétny typ textu, ale je možné ich rozvíjať v rámci umeleckého aj vecného textu, čím spĺňajú základnú požiadavku novej koncepcie, ktorou je heterogénna báza textov, s ktorými žiak pracuje na hodine. Jednotlivé spôsobilosti (spôsobilosti čítania s porozumením a poznávacie spôsobilosti) zostávajú skoro identické (v rámci výkonového štandardu pre 6. – 7. ročník došlo k minimálnym významovým posunom), ostatné časti vzdelávacieho štandardu sa v rámci jednotlivých cyklov menia úplne.

Spôsobilosti rozvíjajúce sa v rámci čítania s porozumením:

I. Zamerat' svoje čítanie podľa potreby: v rámci tejto spôsobilosti sa rozvíja schopnosť žiaka vybrať si konkrétny text na základe komunikačného zámeru a komunikačnej situácie, z čoho vyplýva, že žiak vie posúdiť text z formálneho aj obsahového hľadiska, dokáže na základe analýzy jednotlivých textov systematizovať poznatky o jednotlivých žánroch, prečítať text nahlas, správne a plynulo.

II. Pochopiť význam textu: v rámci tejto spôsobilosti sa rozvíja schopnosť žiaka pochopiť význam umeleckého a vecného textu s využitím explicitných a implicitných informácií, tvoriť a overovať navrhnuté hypotézy týkajúce sa obsahu textu a reprodukovať text so zachovaním chronologickej alebo logickej postupnosti.

III. Pochopiť formálnu stránku textu: žiak rozoznáva a pomenováva rozličné texty a vie určiť ich horizontálnu štruktúru.

IV. Odlíšiť vetu a text: žiak dokáže vyhľadať a identifikovať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré slúžia na plynulý prechod medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí, dokáže identifikovať časovú a logickú postupnosť pri rozvíjaní témy.

V. Pochopiť zmysel umeleckého a vecného textu vzhľadom na využitie interpunkčných znamienok, gramatických kategórií (rod, číslo, pád, osoba, číslo, čas): žiak vie vysvetliť funkciu jednotlivých gramatických kategórií v texte.

VI. Pochopiť význam lexikálnych jednotiek: v rámci tejto spôsobilosti sa rozvíja schopnosť žiaka porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch, rovnako ako aj schopnosť pracovať s jednotlivými jazykovednými slovníkmi, rozoznať sémantické vzťahy medzi slovami, skupinami slov jednovýznamové – viacvýznamové slov.

Uvedené spôsobilosti sa v 5. ročníku základnej školy rozvíjajú v rámci kontextu: pohľadnica, súkromný list, jednoduché rozprávanie, opis: predmetu, obrázka/ilustrácie, osoby; opis pracovného postupu; rozprávanie s prvkami opisu; krátke správy: SMS, e-mail; oznámenie; správa; pozvánka; plagát; vizitka; inzerát; reklama; interview, umelecký a vecný text.

Spôsobilosti predstavujú konkrétny postup, ako pracovať v rámci jazykového vyučovania s umeleckým, vecným, súvislým aj nesúvislým textom, pričom vedú žiaka k tomu, aby text analyzoval z viacerých hľadísk, svoje poznatky systematizoval v rámci hodnotenia a zároveň aplikoval už nadobudnuté vedomosti.

To, či uvedená koncepcia novej pedagogickej dokumentácie bude mať konkrétny vplyv na rozvoj čítania s porozumením, ukáže až školská prax, pričom konkrétne výsledky budú merateľné až pri žiakoch, ktorí absolvujú druhý stupeň podľa novej pedagogickej dokumentácie.

LITERATÚRA

GAVORA, Peter: *Ako rozvíjať porozumenie textu u žiaka*. Bratislava : Enigma, 2008. 193 s.

Návrh kurikulárnej transformácie predmetu slovenský jazyk a literatúra. Bratislava : Štátny pedagogický ústav, 2007. 183 s.

Obsahové vzdelávacie štandardy pre 2. stupeň základnej školy : Slovenský jazyk a literatúra. Časť – slovenský jazyk. Dostupne na internete:

http://www2.statpedu.sk/buxus/generate_page.php_page_id=1221.html

Štátny vzdelávací program : Prechodný model : Slovenský jazyk a literatúra. Časť – jazyk pre 5. ročník základnej školy a 1. ročník gymnázií s osemročným štúdiom. Dostupné na internete:

http://www2.statpedu.sk/buxus/generate_page.php_page_id=1221.html

Štátny vzdelávací program : Prechodný model : Slovenský jazyk a literatúra. Časť – jazyk pre 6. – 7. ročník základnej školy, 1. a 2. ročník gymnázií s osemročným štúdiom a 2. a 3. ročník gymnázií s osemročným štúdiom : Výkonový štandard. Dostupné na internete:

<http://www.statpedu.sk/sk/sections/view/statne-vzdelavacie-programy/statny-vzdelavaci-program>

Učebné osnovy : Slovenský jazyk a literatúra pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1997. 44. s.

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka pre 5. – 9. ročník základnej školy

ADRESA A E-MAIL

PhDr. Ivana Gregorová
Štátny pedagogický ústav
Pluhová 8
830 00 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: ivana.gregorova@statpedu.sk

ROZVOJ ČITATEĽSKEJ GRAMOTNOSTI PROSTREDNÍCTVOM PREDMETOV INFORMATIKA A INFORMATICKÁ VÝCHOVA

Eva Šestáková

INFORMATIKA A INFORMATICKÁ VÝCHOVA NOVÝ PREDMET NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH

Informačno-komunikačné technológie sú prirodzenou súčasťou našej spoločnosti a ich neovládanie je hendikepom na trhu práce. Kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií patria medzi 8 kľúčových kompetencií definovaných Európskou komisiou v rámci Európskeho referenčného rámca. Jedným z cieľov predmetu **informatika/informatická výchova** je zabezpečenie toho, aby žiaci vedeli účelne a efektívne používať IKT, aby poznali možné riziká a vedeli sa pred nimi chrániť. Informatika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Donedávna predmet informatika na základných školách neexistoval a na stredných školách mal iba dvojhodinovú dotáciu. Od roku 2000 prebiehal experiment Ministerstva školstva SR **Informatizácia v základných školách** pod záštitou Štátneho pedagogického ústavu v 20-tich základných školách na Slovensku. Aj vďaka skúsenostiam z tohto experimentu bolo možné v roku 2005 pripraviť nové **učebné osnovy pre predmet informatika/informatická výchova**. Boli vytvárané už v duchu novej koncepcie a prípravy školskej reformy, obsahovali témy, ciele a proces. V náväznosti na ukončenie experimentu boli od 1. septembra 2007 schválené aj nové učebné plány pre predmet informatika/informatická výchova. Školy, ktoré išli s dobou (digitálnu gramotnosť žiakov zabezpečovali formou voliteľných a nepovinných hodín) a učili podľa týchto učebných osnov nepocítia až také veľké zmeny, ide skôr o presnejšie a jemnejšie členenie a doplnenie štandardov, čo v konečnom dôsledku učiteľom prácu uľahčí.

Výraznou **zmenou** oproti súčasnosti je, že bude zabezpečené systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov plošne, pre všetkých, čím budeme môcť zabezpečiť rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov Slovenskej republiky v informačnej a znalostnej spoločnosti.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika je potrebné dôkladne sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty. Z toho vychádza aj obsahový a výkonový štandard.

V predmete informatická výchova/informatika v základných školách sa žiaci pripravujú na pochopenie základných pojmov a mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov

pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci sa naučia využívať nástroje internetu na komunikáciu, na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT.

Vzdelávací obsah informatiky v Štátnom vzdelávacom programe je **rozdelený** na päť tematických okruhov:

- informácie okolo nás,
- komunikácia prostredníctvom IKT,
- postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie,
- princípy fungovania IKT,
- informačná spoločnosť.

Učebný predmet **Informatika** na strednej škole rozširuje a prehĺbuje žiacke vedomosti zo základnej školy, buduje základy informatiky ako vedeckej disciplíny. Rozvíja logické a algoritmické myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať, syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Buduje informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej spoločnosti s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov.

Obsahový a výkonový štandard informatickej výchovy/informatiky je zostavený špirálovite. Žiaci sa postupne oboznamujú s pojmami, vlastnosťami a vzťahmi, postupmi a metódami, ktoré sú primerané ich veku.

Napríklad v tematickom okruhu **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie** sa žiaci 1. stupňa základnej školy oboznámia so:

1. Základnými pojmami:
  - postup, návod, recept,
  - riadenie robota, obrázková stavebnica, postupnosť krokov,
  - detský programovací jazyk, elementárne príkazy, program,
  - robotická stavebnica.
2. Vlastnosťami a vzťahmi, postupmi a metódami:
  - skladanie podľa návodov (stavebnice, hlavolamy, origami),
  - zápis/vytvorenie postupu, receptu, návodu a práca podľa návodu,
  - v počítačovom prostredí riešenie úloh pomocou robota, skladanie obrázkov z menších obrazcov, okamžité vykonávanie príkazov, vykonanie pripravenej postupnosti príkazov,
  - riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí (kreslenie obrázkov, pohyb animovaných obrázkov).

Na 2. stupni základnej školy si žiaci **prehlbujú** svoje **poznatky a základné kompetencie** v danej oblasti. Oboznamujú sa s novými:

1. Pojmami:

- postup riešenia, etapy riešenia problémov,
- programovací jazyk, elementárny príkaz, postupnosť, procedúra, cyklus,
- zložitosť riešenia problému.

2. Vlastnosťami a vzťahmi, postupmi a metódami:

- v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním nejakých činností, zoskupovanie častí riešenia do procedúr,
- porovnanie času trvania rôznych riešení problému.

Na strednej škole si žiaci **systematizujú a dopĺňajú poznatky a osvojujú kompetencie**, kladie sa základný kameň informatike ako vednej disciplíny. Oboznamujú sa s novými:

1. Pojmami:

- Problém. Algoritmus. Algoritmy z bežného života. Spôsoby zápisu algoritmov.
- Etapy riešenia problému – rozbor problému, algoritmus, program, ladenie.
- Programovací jazyk – syntax, spustenie programu, logické chyby, chyby počas behu programu. Pojmy – príkazy (priradenie, vstup, výstup), riadiace štruktúry (podmienené príkazy, cykly), premenné, typy, množina operácií.

2. Vlastnosťami a vzťahmi, postupmi a metódami:

- analyzovanie problému, navrhnutie algoritmu riešenia problému, zapísanie algoritmu v zrozumiteľnej formálnej podobe, overenie správnosti algoritmu,
- riešenie problému pomocou algoritmov, ich zapísanie do programovacieho jazyka, hľadanie a opravovanie chýb,
- porozumenie hotovému programom, určenie vlastností vstupov, výstupov a vzťahov medzi nimi, ich testovanie a modifikácia,
- riešenie úlohy pomocou príkazov s rôznymi obmedzeniami použitia príkazov, premenných, typov a operácií,
- používanie základných typov používaného programovacieho jazyka,
- rozpoznanie a odstránenie syntaktickej chyby, opravenie chyby vzniknutej počas behu programu, identifikovanie miest programu, na ktorých môže dôjsť k chybám počas behu programu.

NÁRODNÝ PROJEKT ĎALŠIE VZDELÁVANIE UČITEĽOV ZÁKLADNÝCH ŠKÔL A STREDNÝCH ŠKÔL V PREDMETE INFORMATIKA

Národný projekt **Ďalšie vzdelávanie učiteľov základných škôl a stredných škôl v predmete informatika** (Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov ES)

Ďalšie vzdelávanie učiteľov
základných škôl a stredných škôl
v predmete *informatika*

Cieľom projektu je poskytnúť učiteľom základných škôl moderné a kvalitné vzdelanie potrebné pre realizáciu nového predmetu v primárnom vzdelávaní – informatiky, resp. informatickej výchovy. Toto vzdelanie bude klásť dôraz na komplexný rozvoj vlastnej digitálnej gramotnosti účastníkov, na rozvoj ich odbornej pripravenosti v oblasti informatiky, a tiež na rozvoj ich poznania v oblasti didaktiky informatiky a v oblasti moderných koncepcií a tendencií vo vzdelávaní, v hodnotení, v organizovaní poznávacieho procesu a v rozvíjaní vyšších poznávacích funkcií žiakov.

V rámci projektu učiteľ získa notebook a dataprojektor. Spolu bude vyškolených 1 500 učiteľov v **3 cieľových skupinách**:

- kvalifikovaní učitelia 1.stupňa
- neinformatici = kvalifikovaní učitelia iných predmetov na 2. stupni, ktorí budú učiť informatiku alebo informatickú výchovu. Po úspešnom absolvovaní sa budú môcť učitelia prihlásiť na štátnu skúšku a rozšíriť si aprobáciu o ďalší predmet – informatika.
- informatici = kvalifikovaní učitelia s aprobáciou informatika.

Obsah vzdelávania je rozdelený do **4 línií**:

- **Línia 1: Digitálna gramotnosť učiteľa**
Cieľom vzdelávania podľa tejto línie bude získanie či rozvoj primeranej komplexnej gramotnosti, ktorej súčasťou je napr. aj rozvoj kompetencií učiteľa pre celoživotné vzdelávanie, spoznanie otázok bezpečnosti a rizík pre žiakov vo virtuálnom priestore, ďalej sociálnych a právnych aspektov informatizácie spoločnosti a pod.
- **Línia 2: Moderná škola.**
V nej sa účastník kurzu oboznámi s modernými teóriami poznávania a s modernými pohľadmi na školu ako priestor na premýšľanie, skúmanie, komunikáciu a kooperatívne učenie sa, spozná nové formy organizovania poznávacieho procesu, moderné formy motivovania a hodnotenia žiakov, alternatívne vzdelávacie systémy, a tiež úlohu digitálnych technológií v prekonávaní rôznych foriem nerovností. Súčasťou tejto línie bude aj úloha digitálnych technológií pre rozvoj vyšších poznávacích funkcií žiaka (hľadáme významy, robíme kritické úsudky, sme tvoriví,

vyjadrujeme sa, prejavujeme sa, prezentujeme sa, premýšľame a riešime problémy, robíme rozhodnutia, učíme sa učiť, robíme výskum a pod.).

- **Línia 3: Vlastný odborový kontext informatiky a informatickej výchovy**
Predstavuje vlastné jadro odbornej prípravy účastníkov vzdelávania. Obsah tejto línie bude primerane a vhodne zostavený pre potreby tejto cieľovej skupiny.
- **Línia 4: Didaktika informatiky a informatickej výchovy**
Účastník sa oboznámi s cieľmi predmetu, formami, osnovami a jeho formami, s didaktikou práce s obrázkami a animáciami, s textom, s číslami, grafmi a údajmi, s multimédiami, zvukom, fotografiou a hudbou, s didaktikou práce s internetom, s didaktikou elementárneho programovania a riadenia digitálnych zariadení (robotov a pod.).

Rozsah vzdelávania pre jednotlivé cieľové skupiny je:

- 1. cieľová skupina:** jeden rok a bude pozostávať zo 130 vyučovacích hodín
- 2. cieľová skupina:** päť semestrov (v semestri plánujeme 12 pracovných týždňov) a bude pozostávať zo 480 vyučovacích hodín
- 3. cieľová skupina:** jeden rok a bude pozostávať zo 160 vyučovacích hodín

Proces

V období školskej reformy je veľmi dôležité venovať pozornosť práve novým formám a metódam vzdelávania. Zmena myslenia učiteľa sa výrazne prejaví práve v procese vyučovania, vyhľadávaním a používaním takých foriem a metód práce, aby sme stimulovali rozvoj poznávacích schopností žiakov, rozvíjali ich cieľavedomosť, samostatnosť a tvorivosť.

Našou úlohou nie je naučiť žiaka rýchlo a cieľavedome pracovať, našou úlohou je priviesť ho k tomu, aby sám chcel cieľavedome pracovať a vyhľadával pri tom našu pomoc. Musíme mu pomôcť nájsť poriadok v poznatkoch, ktoré chceme, aby si osvojil. Pripraviť mu teda prostredie, v ktorom môže sám nájsť odpovede na otázky, ktoré riešime.

Umožnime žiakom aktívnu spoluprácu s možnosťou spolurozhodovať, učiteľ sa stáva partnerom, nie neomylnou autoritou. Nebojme sa používať nové formy a metódy práce, ako sú napríklad projektové, problémové alebo kooperatívne učenie, prezentácie žiakov, brainstorming, či samostatná práca žiakov podľa pracovného listu.

Veľmi obľúbenou formou vyučovania sa stalo **projektové vyučovanie**, ktoré ideálne spája predmet informatická výchova/informatika s ostatnými predmetmi a umožňuje zaujímavú medzipredmetovú spoluprácu. Praktické zručnosti môžu žiaci získavať na hodinách pri práci s rôznym obsahom, ba dokonca sa môžu podieľať na výbere príslušnej témy. Na ukážku si povieme niekoľko užitočných rád pre realizáciu projektového vyučovania. Projektom rozumieme dohodnutú spoluprácu projektového tímu na určitej spoločnej zadanej úlohe.

Projekty **delíme** na:

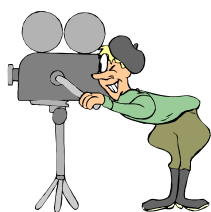
- Problémové – riešia istý problém.
- Konštruktívne – výsledkom sú nové poznatky.
- Hodnotiace – skúmajú a porovnávajú.
- Drilové – na nácvik zručností.

Z hľadiska časového má projekt niekoľko **etáp**:

- prípravná – definovať istý zámer pre žiakov a vybrať tému
- plánovacia – vytýčenie základnej témy, okruhov. Vytvorenie časového harmonogramu, dohodnúť spoluprácu aj s inými učiteľmi pri medzipredmetových témach
- realizačná – konkrétne činnosti vykonávajú žiaci, učiteľ je koordinátorom a pomocníkom
- hodnotiacia – prezentácia výsledkov a hodnotenie projektu, zúčastňujú sa na ňom žiaci i učiteľ.

Príklad jedného úspešného projektu z otvorenej hodiny, ktorá sa uskutočnila dňa 4. februára 2003 na Základnej škole Lazaretská v Bratislave v šiestom ročníku. Žiaci prezentovali výsledky svojej práce z prvého polroka technickej výchovy, kde žiaci pracovali s programovateľnými stavebnicami Legodacta. Programovateľná stavebnica Legodacta znamená, že model vytvorený z legových kociek je pripojený prostredníctvom interfejsu k počítaču a činnosť modelu je riadená programom v počítači, v tomto prípade to bol plne automaticky riadený model skleníka.

Žiaci pracovali v 4 skupinách s modelom skleník a organizácia práce na hodine bola nasledovná: Najprv si jednotlivé skupiny vylosovali obálku s maskotom družstva. V obálke mali kartičky – ikonky vysvetľujúce ich činnosť, úlohy, ktoré majú na hodine splniť.

Kameraman

Tvojou úlohou je natočiť na video celú prezentáciu Vášho tímu. Občas treba zaostriť na detaily predstavovaného predmetu pri výklade. Inokedy si treba všímať poslucháčov, divákov a celkový pohľad na triedu počas hodiny. Je dôležité nerobiť prudké pohyby s kamerou a nepribližovať obraz príliš rýchlo na detaily. Rozbor prednesu urobíte na hodine slovenského jazyka.

Hovorca

Tvojou úlohou je prezentovať Váš tím a výsledky jeho práce na veľtrhu. Je treba čo najlepšie predstaviť Váš výrobok, plnoautomatický skleník. Sústreď sa na správne vyjadrovanie, zrozumiteľnosť a zaujímavé podanie pre poslucháčov. Občas môžeš odborné detaily nechať vysvetliť odborníkovi.

Ekológ

Tvojou úlohou je zabezpečiť nutné alebo vhodné podmienky pre rastlinky (vysvetli ktoré sú to a čo všetko by skleník mohol ešte sledovať a zabezpečovať). Treba zdôrazniť dôležitosť ochrany prírody a životného prostredia – vysvetliť príčiny, prečo je to nutné. Uveď príklady ochrany prírody, najlepšie z vlastnej skúsenosti. Ako ty sám pomáhaš ochraňovať prírodu?

Technik – programátor

Tvojou úlohou je zabezpečiť bezchybný chod plnoautomatického skleníka, naprogramovať jeho činnosť pomocou procedúr a ovládaním senzorov. Vysvetli jednotlivé procedúry a príkazy použité v programe, vstupné a výstupné signály, zariadenia. Nezapadni na ukladanie súboru v adresári. Predveď fungovanie modelu na veľtrhu.

Žiaci si v skupine rozdelili úlohy dohodou alebo losovaním a kameramani boli inštruovaní učiteľom ako postupovať pri nakrúcaní a urobili niekoľko cvičných záberov v učebni. Medzitým si ostatní členovia skupiny pripravovali prezentáciu, mohli si napísať osnovu a odskúšavali si model.

Potom boli žiaci oboznámení so situáciou, že sa nachádzajú na medzinárodnom veľtrhu a ich úlohou je čo najlepšie predstaviť svoj výrobok, skleník. Prezentáciu vedie hovorca skupiny a má možnosť odborné detaily nechať vysvetliť biológovi alebo technikovi programátorovi, ktorý predvedie funkčnosť modelu. Senzory kontrolujú vhodnosť podmienok pre danú rastlinku a podľa toho vetrajú alebo naopak zatvárajú dvere a spustia vyhrievanie skleníku. Ďalej môže v skleníku byť optosenzor na zisťovanie svetelnosti, alarm proti zlodejom a hocičo, čo si autori vymyslia.

Filmový materiál z prezentácie sa prehrá na klasickú videokazetu, ktorú potom využijú na hodine slovenského jazyka a rozoberú si správnosť a jasnosť výkladu, používanie stylistických a vyjadrovacích prostriedkov.

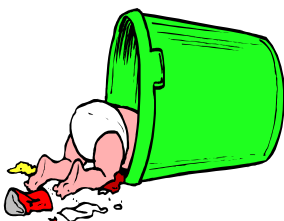
V projekte boli prepojené nasledovné predmety: prírodopis, ekológia, technická výchova, informatika, programovanie, anglický jazyk (ovládanie programovacieho jazyka je pomocou anglických príkazov), slovenský jazyk.

Aby žiakom nebolo ľúto, že oni pracujú a učitelia sa len pozerajú, dostali kartičky s úlohami aj učitelia. Ich úlohy boli nasledovné:

Porotca

Tvojou úlohou je všetko pozorne sledovať a zaznamenávať. Budeš porovnávať jednotlivé prezentácie družstiev a nakoniec im pridelíš body 0 – 5 (najlepší výsledok je 5 bodov). Hodnotíš tím ako celok vo všetkých oblastiach a odôvodníš svoje rozhodnutie.

Aktívny divák – zvedavec

Nielen, že všetko pozorne sleduješ a zaujímaš sa o prezentované veci, ale máš na prednášateľov aj zaujímavé otázky. Neboj sa a smelo sa pýtaj.

Divák

Si pozorný divák, zaujíma ťa všetko okolo a nakoniec zhodnotíš prezentáciu žiakov nasledovne: *Čo sa mi páčilo, čo sa mi nepáčilo, čo alebo ako by som urobil lepšie.*

Ak máme v triede nerovnomerné rozdelenie žiakov do skupín, môžeme dať úlohu porotcu alebo zvedavca aj žiakovi, ktorému sa neušla úloha v skupine.

Žiaci sa stávajú v tomto projekte partnermi učiteľa, najmä ak učiteľ nie je v oblasti IKT zdatný. Jednotlivé činnosti modelu a ovládanie modelu vysvetľujú žiaci priamo učiteľovi, tak v praxi realizujeme učenie sa jeden od druhého bez vyvyšovania postavenia, kto je učiteľ a kto žiak.

Na záver sa uskutočnila metodická časť a rozbor hodiny, kde boli vysvetlené ciele, metódy, rozvíjané schopnosti žiaka, použité pomôcky a pracovný postup. Účastníci mali možnosť prezrieť si prezentáciu prednášky v PowerPoint.

[Projekt-Sklenik.ppt](#)

Použité metódy:

- pedagogika Márie Montessori „*pomôž mi, aby som to urobil sám*“,
- integrácia predmetov (prírodopis, informatika, technická výchova, slovenský a anglický jazyk),
- zážitkové učenie,
- tímová práca.

Žiak pri takejto činnosti v rámci projektu **pracuje**:

- tvorivo, skúmajúc súvislosti, hľadajúc vhodné riešenie problému;
- aktívne zapája všetky zmysly;
- nesie zodpovednosť za výsledky;
- vytrvalo s cieľom dokončiť nastolené úlohy;
- komunikuje a spolupracuje v skupine, nachádza si svoje miesto v skupine, rozhoduje;
- vytvára si nadhľad a chápe súvislosti rôznych oblastí;

- analyzuje a rieši problémy v prepojení s reálnym životom
prezentuje výsledky práce.

Rozvíjané **kompetencie** žiaka:

1. kompetencia (spôsobilosť) k **celoživotnému učeniu sa**:
  - uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
  - dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
  - dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
  - kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti.
2. **sociálne** komunikačné kompetencie (spôsobilosti):
  - dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu uplatnenia,
  - efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
  - vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
  - dokáže primerane komunikovať v materinskom i cudzom jazyku,
  - chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti.
3. kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať **matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky**:
  - používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
  - používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
  - používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov.
4. kompetencie (spôsobilosti) v oblasti **informačných a komunikačných technológií**:
  - efektívne využíva informačno-komunikačné technológie pri svojom vzdelávaní, tvorivých aktivitách, projektovom vyučovaní, vyjadrovaní svojich myšlienok a postojov a riešení problémov reálneho života,
  - nadobudol schopnosť prostredníctvom internetu a IKT získavať a spracovávať informácie v textovej aj grafickej podobe,
  - vie algoritmicky myslieť a využívať tieto schopnosti v reálnom živote,
  - uvedomuje si rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,

- rozumie príležitostiam a možným rizikám, ktoré sú spojené s využívaním internetu a informačno-komunikačných technológií.
5. kompetencia (spôsobilosť) **riešiť problémy**:
- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
  - je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inováčných postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
  - poznáva pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovania úrovne ich rizika,
  - dokáže konštruktívne a kooperatívne riešiť konflikty.
6. kompetencie (spôsobilosti) **občianske**:
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
  - uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
  - je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
  - zainteresovane sleduje a posudzuje udalosti a vývoj verejného života, zaujíma k nim stanoviská a aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia.
7. kompetencie (spôsobilosti) **sociálne a personálne**:
- reflektuje vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
  - na základe sebareflexie si svoje ciele a priority stanovuje v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
  - efektívne spolupracuje v skupine, uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať pri dosahovaní spoločných cieľov,
  - dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch.
8. kompetencie (spôsobilosti) **pracovné**:
- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
  - je flexibilný a schopný prijať a zvládať inováčné zmeny,
  - chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní a uplatnení,
  - dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach.
9. kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k **iniciatívnosti a podnikavosti**:
- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh,
  - plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote.
10. kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať **kultúru** a vyjadrovať sa **nástrojmi kultúry**:

- dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov výtvarného a hudobného umenia,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám.

**„Najlepší spôsob ako sa niečo naučiť, je objaviť to!
Nehľadaj dôvody, ako sa to nedá, ale hľadaj spôsoby, ako sa to dá.
Nepracuj tvrdo, pracuj múdro!“ Dr. Haus.**

Pomôcky:

- prostredie školy a živé rastliny,
- stavebnice Legodacta,
- programovací jazyk CTRLAB,
- počítač,
- videokamera,
- slovník anglicko-slovenský.

Pracovný postup:

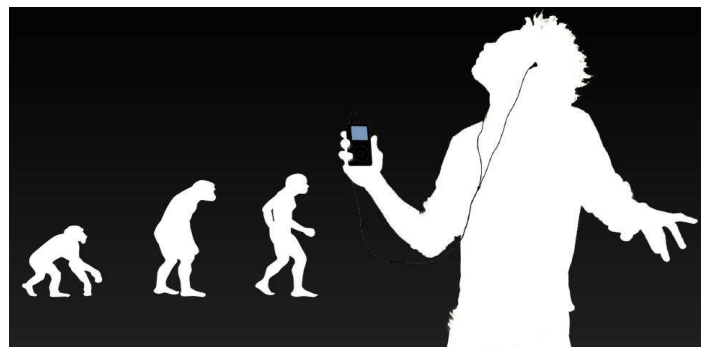
- analýza nastoleného problému,
- riešenie problému – návrh prototypu,
- realizácia – stavba modelu,
- programovanie automatického ovládania modelu,
- testovanie a overovanie správnosti a funkčnosti,
- prezentácia a obhajoba práce.

PROJEKTOVÉ VYUČOVANIE ROZVÍJA ČITATEĽSKÚ GRAMOTNOSŤ

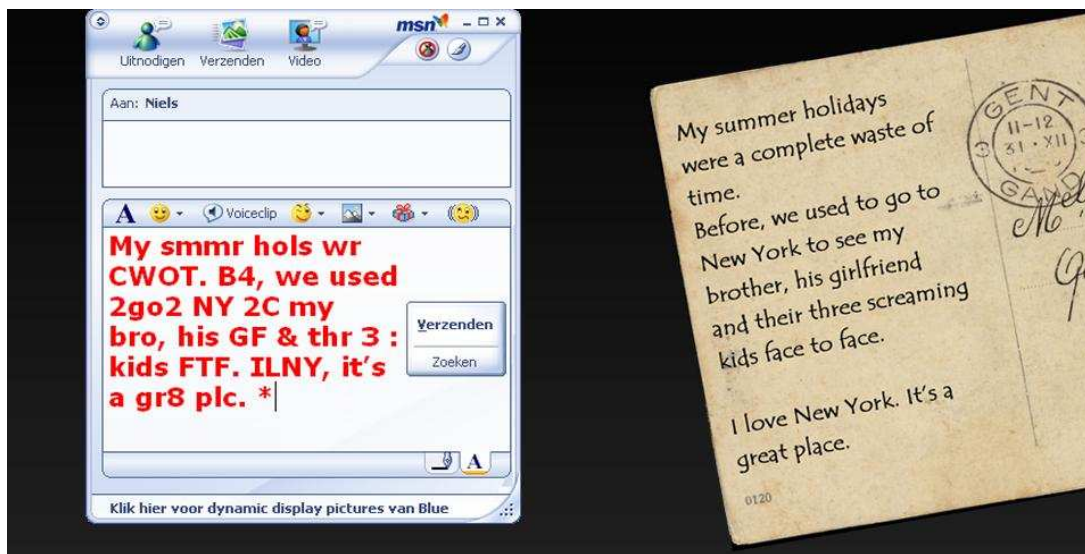
V súčasnosti sme svedkami toho, že nová digitálna generácia „HOMO ZAPPIENS“ sa učí a komunikuje iným spôsobom.

Využíva nasledovné **schopnosti**:

- schopnosť pracovať s ikonami,
- multitasking – vykonáva viacero úloh, činností súčasne,
- spracováva nesúvislé informácie,
- používa nelineárny prístup.

Ukážka slangového jazyka so skratkami, ktorý je bežný pre mladú generáciu.

Pri čítaní prostredníctvom počítača, internetu využívame často tzv. rýchle čítanie, rýchle preskenovanie textu, aby sme eliminovali obrovské množstvo informácií, ktoré máme k dispozícii. Je potrebné z toho veľkého množstva vybrať to podstatné, čo potrebujeme. Preto je dôležité uvedomiť si, ako vnímame pri čítaní jednotlivé slová.

Skúste prečítať nasledovné ukážky textov, či už v anglickej alebo slovenskej verzii, závery budú v oboch prípadoch rovnaké.

➤ Aoccdrnig to a rscheearch at an Elingsh uinervtisy, it deosn't mtttaer in waht oredr the ltteers in a wrod are, the olny iprmoetnt tihng is taht the frist and lsat ltteer is at the rghit pclae.

Poľda výksumu angilckej unvierzity nie je dôelžité v akom poardí sú napsíané písneká v slove, ale jedine dôležitú je to, aby prvé a posledné písmeno bolo na spárvnom meiste.

➤ The rset can be a toatl mses and you can sitll raed it wouthit porbelm. Tihs is bcuseae we do not raed ervey lteter by it slef but the wrod as a wlohe.

Zyvšok môže byť totlány choas a predsa dokžáete čítať text bez porblémov. Je to perto, lebo nečítame každé písemno samostatne, ale čítame slovo ako celok.

Niekedy nás pri čítaní môže takáto situácia, že máme problém správne prečítať uvedený text podľa pokynov: Pozri nižšie a povedz FARBU, nie slovo

V čom bol problém pri čítaní? Správna odpoveď: je to **Lavo – pravý konflikt.**

Vaša pravá hemisféra sa pokúša povedať farbu, ale vaša ľavá hemisféra trvá na čítaní slova.

Projektové vyučovanie rešpektuje a využíva tieto schopnosti, čím rozvíja nasledovné kompetencie:

- čítanie s porozumením - orientácia, zber, spracovanie a triedenie veľkého množstva informácií a údajov si to jednoducho vyžaduje,
- selekcia podstatného od menej podstatného v texte,
- správne vyjadrovanie pomocou terminológie,
- argumentácia pri obhajovaní zvoleného postupu riešenia,
- rozvoj vyjadrovacích a prezentačných schopností,
- rýchla komunikácia bez hraníc,
- vznik nového slangového jazyka pri komunikácii prostredníctvom IKT.

S „*premenou klasickej školskej knižnice na elektronickú školskú knižnicu*“ sa stávajú všetky aspekty informatiky veľmi dôležité pre prácu v školských knižniciach a je potrebné ich čo najviac využívať so zreteľom na uvedené javy a zákonitosti.

V čom sa dnešná digitálna generácia líši od tej klasickej?

Homo Zappiens sa učí iným spôsobom...

Homo Zappiens	Homo Sapiens
vysoká rýchlosť <	> komorná rýchlosť
multi tasking <	> mono tasking
nelineárny prístup <	> lineárny prístup
ikonové zručnosti najprv <	> zručnosť čítania prvá
v neustálom spojení s niekým <	> „odrezaní“ od ostatných
kolaboratívne <	> súťaživo
aktívne <	> pasívne
učenie externalizáciou <	> učenie internalizáciou
vyžaduje okamžitú odmenu <	> trpezlivosť
svet fantasy <	> reálny svet

V súvislosti s otázkami čitateľskej gramotnosti musíme brať do úvahy aj špecifiká dnešného digitálneho sveta, digitálne schopnosti „Homo zappiens“ a hľadať spôsob ako ich efektívne využiť pri vzdelávaní.¹

ADRESA A E-MAIL

RNDr. Eva Šestáková
Štátny pedagogický ústav
Pluhová 8
830 00 Bratislava
Slovenská republika
e-mail: eva.sestakova@statpedu.sk

¹ V článku sú použité aj obrázky z prezentácie prof. Wima Veena (Faculty of Technology, Policy and Management, Netherlands) na konferencii *Schools of the Future* v Seattle v decembri 2008.

III. Využívanie školských knižníc pri plnení školských vzdelávacích programov

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY A MOŽNOSTI ŠKOLNÍCH KNIHOVEN

Jana Nejezchlebová

Na mezinárodní trendy ve vzdělávání, v požadavcích na gramotného člověka 21. století, které jsou zakotvené v četných dokumentech (Vzdělávání pro 21. století, Memorandum o celoživotním vzdělávání, závěry Lisabonského procesu) reaguje i Česká vláda dokumentem Strategie celoživotního učení v ČR. Žijeme tedy ve století informací. Ale vyhledávat a shromažďovat informace začíná být pro člověka, který se musí aktivně svou existencí zapojit do společnosti a být jí prospěšný, být pro ni přínosem, málo. Začínáme stále více mluvit o společnosti znalostní. Tedy o tom, že umíme informaci využít dále v praxi, v odborném i soukromém životě. Jak říká Andrew Lass: „...znalost to je něco jiného, z informace uděláme znalost teprve tím, že ji převedeme do přítomnosti, v podstatě „uskutečníme.“ Abychom z možného udělali skutečné, musíme si osvojit „technologie vědění“, pravidla interpretace. Zjednodušeně řečeno: musíme umět vědět. Když to neovládám dobře, pak je úplně jedno, kolik informací nashromáždím, neumím se totiž ptát, neumím se v informacích orientovat, nemohu tudíž formulovat odpověď.“

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY A INFORMAČNÍ GRAMOTNOST

Rámcové vzdělávací programy pro základní a střední školy pojímají vzdělání založené na klíčových kompetencích, definují vědomosti, dovednosti, postoje, vzdělávací oblasti. Pozitivem je, že je zde již rozdíl mezi počítačovou a informační gramotností.

Pro základní školy je jednou ze vzdělávacích oblastí Informační a komunikační technologie.

Výstupem pro základní vzdělávání je předpoklad, že žák:

- vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích,
- ověřuje věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost,
- používá informace z různých informačních zdrojů.

Pro střední školy (gymnázia) má tato **vzdělávací oblast** dva okruhy:

1. Informační gramotnost v procesu vzdělávání.
2. Komunikace, zpracování a prezentace informací.

1. Očekávaný výstup:

- respektuje základní zákonitosti světa informací,
- využívá a propojuje vědomosti a dovednosti počítačové, funkční a informační gramotnosti,
- teoreticky porovnává informační procesy v mechanických, počítačových a biologických systémech,
- respektuje potřeby informační společnosti a její požadavky v oblasti informační gramotnosti,
- posuzuje tvůrčím způsobem relevanci a věrohodnost informačních zdrojů a informací,
- využívá nabídku informačních a vzdělávacích portálů, webblogů, encyklopedií, knihoven, databází, výukových programů,
- využívá k získání informací a kontaktů možnosti komunikace v celosvětové síti,

- využívá v případě potřeby interaktivní distanční a jiné formy vzdělávání.

2. Očekávaný výstup:

- transformuje informace z libovolného média do elektronické podoby a dále je zpracovává,
- prezentuje výsledky své práce s využitím speciálních softwarových a multimediálních programů,
- využívá informační a komunikační služby v souladu se stávajícími etickými, estetickými a legislativními požadavky.

Můžeme tedy sledovat, jak programy pro školy reagují na současné potřeby informačně gramotného člověka, jaké dávají možnosti, základy pro rozvoj informační gramotnosti přímo ve výuce. *Ale zastavme se u samotného pojmu informační gramotnost.* Jeho struktura nám více přiblíží co je cílem, jaká je vlastně změna v pojmech „gramotný člověk“ a člověk informačně gramotný“. Opět se změna nároků na vzdělávání současného člověka odvíjí od rozvoje společnosti, společnosti informační, využívající možností stále se zkvalitňujících informačních a komunikačních technologií.

Informační gramotnost v sobě zahrnuje:

- a) Elementární gramotnost (v níž má v současné době zcela mimořádný význam čtenářská gramotnost – čtení s porozuměním, tedy nejen technické zvládnutí četby).
- b) Funkční gramotnost (literární gramotnost, dokumentová gramotnost, numerická gramotnost, jazyková gramotnost včetně mateřského jazyka).
- c) Digitální gramotnost (počítačová, internetová).

Informační vzdělávání tedy je nástrojem rozvoje a podpory informační gramotnosti dětí a mladých lidí. Metody informační gramotnosti, práce s informacemi, se stávají součástí metod vyučovacího procesu jednotlivých předmětů – průřezově. Zalistujeme-li ve Směrnici IFLA a UNESCO pro školní knihovny čteme: stejně jako školní vzdělávací programy, měly by mít různé části kurzů (knihovnických kurzů a programů) pro studenty logickou návaznost, aby tak napomohly rozvoji a kontinuitě studentova vzdělávání.

Ve vzdělávání uživatelů jsou tři **hlavní naučné oblasti**, které by se měly brát v úvahu:

- znalosti o knihovně (jak je organizovaná, informační a knihovní dokumenty a informační zdroje, služby),
- dovednosti pro vyhledávání a využívání informací,
- motivace k využívání knihovny pro formální a neformální učební projekty.

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM – OBJEDNÁVKA, POTŘEBA

Podstatný je způsob uvažování o klíčových kompetencích, který vede učitele k tomu, aby pod obecnějšími formulacemi hledali velmi konkrétní činnosti, které mají jejich žáci ovládat. „Rozbalování,, kompetencí je velmi důležité, aby si učitel uvědomil, jaké činnosti nebo aktivity pro žáka zvolit. Dobře postavený vzdělávací program dává škole prostor přizpůsobit výuku regionálním vlivům i specifiku školy a v mnohem větší míře začleňovat kooperativní, sociální a projektovou výuku. V situacích, ve kterých mohou žáci konstruktivně využít dovednosti s odstupňovanou náročností, procvičovat vybrané učivo, jsou také motivováni a mají zájem o rozvoj dalších dovedností.

Objednávka tedy zní – vytvořit ve škole prostředí, kde jsou všechny podmínky k tomu, jak vést a naučit žáky, pravidelně a systematicky, dovednostem a návykům potřebným pro celoživotní vzdělávání, jak zajistit, aby žáci pracovali samostatně, aby zvládli celý informační cyklus práce s informacemi. Cílem je, aby se z nich stali informačně gramotní dospělí. Žáci, studenti se tedy naučí rozpoznat vznik určitého problému, budou jej umět definovat, určit otázky, které jsou problémem vyvolány. Naučí se nalézt požadované informace, vyhodnotit je, analyzovat, relevantní informace potom dále použít k vyřešení problému, otázek. Stručně řečeno získají informační kompetence.

PRÁCE A SPECIALIZOVANÉ UČEBNY

Přečteme-li si pozorně předchozí kapitoly, vyplyne nám zcela jasné zadání pro práci školní knihovny – informačního a studijního centra školy. Mělo by působit s mírnou nadsázkou jako specializovaná učebna školy. Vzdělávací prostor, prostředí, které je, ne, které musí být neoddelitelnou součástí školy, neodmyslitelně propojeno s výukovým programem školy průřezově předměty. Pokud má školní vzdělávací program plnit svůj cíl, mít požadované výstupy. Z hlediska informační výchovy mají klíčovou roli kompetence k učení, k řešení problémů a kompetence komunikativní. Všechny jednoznačně vychází z potřeby umět získat relevantní informace, umět je vyhodnotit a použít v praxi. Učit se pracovat samostatně.

Takto pojaté využití knihovny ovlivňuje chod školy, je nutné projednat a získat pro tyto myšlenky management školy. V organizaci to znamená, že školy například zařazují 2 hodiny stejného předmětu za sebou, propojí se hodiny různých předmětů a dělají se i další úpravy rozvrhu tak, aby část výuky mohla probíhat přímo v knihovně. Je to náročné, ale pro školu, především pro žáky a jejich motivaci a zapojení do výuky to má velmi pozitivní význam.

MOŽNOSTI ZAPOJENÍ KNIHOVNÍKA ŠKOLNÍ KNIHOVNY

Gymnázium Matyáše Lercha, Brno, <http://www.gml.cz>

Školní knihovna se stala za několik let svého každodenního působení s profesionální knihovnicí zcela přirozeným místem, kde lze najít potřebné dokumenty a informace, pro celé společenství školy. Knihovnice má za úkol zajišťovat kvalitní knihovní fond (v souladu s požadavky učitelů a žáků), zajistit odbornou organizaci knihovny, zpracování fondu a výpůjční systém. V případě potřeby na požádání učitelům připraví požadované dokumenty nebo jim pomůže s výběrem. Další aktivity učitelský sbor nepožaduje, protože učitelé, z 75 - 80 % , umí knihovnu využívat a je to jejich zcela samozřejmou potřebou v přípravě i průběhu vlastní výuky. Žákům zadávají úkoly, takže i žáci jsou vedeni k tomu, aby knihovnu využívali nejen ve volném čase. Např. v dějepise dostanou žáci úkol, přinést knihu, která se vztahuje k probrané výuce a která je zaujala, přečíst z ní úryvek, charakterizovat postavy. Takže je pochopitelně „útok“ na fond knihovny. Nevadí, i když žáci knihu vyberou na poslední chvíli, aby měli pochvalu, zvyknou si, poznají, že v knihách je hodně zajímavého, pro ně „prospěšného“ a stane se to přirozenou součástí jejich života. Stejně tak je samozřejmostí, že učitelům nestačí informace stáhnuté z internetu, ale požadují také znalost a práci s tištěnými dokumenty. Ve škole potom zcela samostatně žáci, kteří se hlásí např. do projektu Model Evropského parlamentu (a jezdí do různých států), jdou – kam jinam – do školní knihovny, kde pracují, hledají informace a v knihovnici mají oporu, pokud potřebují poradit jim, vyhledá zajímavý dokument.

Učitelé ve škole sami zvou spisovatele a zajímavé rodiče na besedy, ne tedy knihovnice, ta jim připraví podklady, knihy. A těch zbývajících cca 25 % učitelů, kteří by rádi učili stále stejně jako před řadou let? Jsou nuceni alespoň mírně výuku pozměňovat, protože žáci nejsou spokojeni a dají to najevo.

A ještě – knihovnice s učiteli připravuje pro všechny první ročníky seznámení s knihovnou, takže žáci a později studenti toto prostředí hned od vstupu do školy důvěrně znají a vědí, že je mají využívat.

Základní škola Jihlava, Nad Plovárnou 5, <http://www.zspolovarna.cz>

Informační výchovu jednotlivých tříd zajišťuje s pedagogickým sborem systematicky knihovnice Marie Vlčková. Nejen, že připravuje plán, ale v knihovně informační výchovu jednotlivých tříd učí. Mimo to připravuje materiály pro výuku a aktivně provádí a organizuje kulturní i vzdělávací akce v knihovně.

INSPIRACE, NÁMĚTY

V knihovně se učí

1. Práce s *informačními zdroji v prostředí Internetu*. Zajistí učitel ve spolupráci s knihovnou. Seznámení s nejznámějšími českými a zahraničními vyhledávači – vyhledávání zaměřit na informace doplňující výuku. Základní orientace na webových stránkách vybraných českých knihoven. Seznámení s vybranými českými soubornými katalogy a dalšími zdroji. Seznámení s českými plnotextovými databázemi. Seznámení se zahraničními informačními databázemi.

2. *Vyhledávání z nejrůznějších informačních zdrojů*. Práce s tištěnými (knihy, časopisy) i elektronickými informačními zdroji, porovnání jejich kvality, důvěryhodnosti, hodnocení informace získané z několika těchto zdrojů.

Učitelé spolupracují s knihovníkem

3. *Zaměření na regionální informace*. Knihovna může připravit, vyhledat tyto informace, mít některé dokumenty regionálního charakteru nebo např. tištěné dokumenty půjčit prostřednictvím meziknihovní výpůjční služby pro žáky a pedagogy z veřejné knihovny (mít s ní dohodu o spolupráci). Zajistit kopie článků prostřednictvím virtuální polytechnické knihovny (www.vpk.cz).

4. Zapojit knihovnu do *tvorby projektu* zpracovávaného ve škole ve výuce. Přizvat ke spolupráci i veřejnou knihovnu. Rozpracovat úkoly, žáci mohou hledat v knihovně, učitel koordinuje projekt, domluví s knihovníkem jeho podíl na zpracování. V případě dlouhodobějších projektů (školní rok, pololetí) lze propojit různé aktivity ve škole, ve výuce a v knihovně (čtení, výstava prací, dílna, exkurze), zájezd, další související aktivity, které žáky zaujmou a rozšíří jejich vědomosti a dovednosti.

5. *Spolupráce pedagogického sboru*. Vazba na celou výuku. Knihovnice na základě požadavků učitelů vyhledá materiály, knihy, informace. Učitel není předkladatelem informací, ale zprostředkovává, naviguje, koordinuje výsledné zpracování. Učí jak hodnotit vyhledané informace, jak strukturovat vyhledané informace, jak prezentovat odpověď na řešené otázky,

problém. Motivuje studenta. Nezbytná je spolupráce pedagogického sboru, jen tak je možný požadovaný výsledek.

Lze způsob práce s informacemi se studenty kombinovat, určité části může připravit a zpracovat se studenty knihovnice samostatně (po předchozí domluvě a přípravě s učitelem), nebo učitel sám koordinuje na základě učebního plánu napříč předměty s podporou knihovnice práci ve třídě i následně v knihovně.

Knihovna má i rámcový plán

6. Základní škola Milady Horákové, Hradec Králové 6, <http://www.zshorakhk.cz>. Knihovnu této školy najdete na webových stránkách školy a seznámíte se zajímavým programem. Najdete text projektu, jehož prostřednictvím se z knihovny stalo Školní informační centrum. Knihovnice také, stejně jako škola, zpracovala pro knihovnu *Rámcový plán knihovny* pro 1. a 2. stupeň. Tím zajistila ve škole pro všechny třídy systematickou práci s informacemi, prohloubení dovedností a návyků s různými informačními zdroji, které knihovna poskytuje. Ukázala a v praxi dokázala kolegům učitelům, jak jim může knihovna pomoci ve výuce, v jejich každodenní práci ve škole.

Školní knihovna bez bariér – webové stránky

7. *Webové stránky školní knihovny* (Web 2.0, Knihovna 2.0). Vliv technologií změnil obsah i formu také školní knihovny. Knihovna se musí nacházet tam, kde jsou její uživatelé, nečekat až přijdou „za ní“. Nabízet své služby prostřednictvím webových stránek na internetu, umožnit vyhledávání v on-line katalogu a další služby a informace poskytovat takto „bez bariér“. Jedině tak získá mladé lidi k návštěvě a využívání služeb. A získá i prestiž u mladých lidí, nebude to už „jenom“ ta klasická knihovna, kde se půjčuje doporučená školní četba.

Jenom pro ilustraci, jistě znáte i další příklady, možná ze své školy – podívejte se na stránky studentů Střední školy obchodu, služeb a řemesel a Jazykové školy s právem státní zkoušky z Tábora viz: <http://www.knihovnici-tabor.cz>. Nebo na možnosti, které virtuálně poskytují veřejné knihovny, jako je nový portál Městské knihovny v Praze viz: <http://www.knihovna4u.cz>. Ještě doporučení na zajímavý elektronický časopis studentů Masarykovy univerzity v Brně <http://www.inflow.cz>.

Je nám tedy jistě jasné, že získat mladé lidi nemůžeme přemlouváním a vysvětlováním, jak je důležité číst, ale musíme je vtáhnout do světa knih a informací prostřednictvím jejich prostředí, způsobem, který je jim blízký a baví je. Ve škole nemůže být žádný problém, aby webové stránky knihovny, případně školní časopis vydávaný v knihovně a vystavený na internetu, udělali žáci. Může se to stát jedním z projektů propojujících informatiku, výtvarnou výchovu, český jazyk, i cizí jazyk atd.

Knihovna není jen knihovnou

8. Rozšířit činnost, služby o další kulturní a informační zdroje, které budou využívány k prohloubení a rozšíření průřezových témat ve výuce. Záleží na domluvě s pedagogy. *Vytvořit tak z knihovny komunitní centrum školy*, místo setkávání a nejrůznějších kulturních aktivit (divadelní kroužek, různé zájmové skupiny, klub).

9. Námět z veřejné knihovny. *Pátek pro talenty* připravila jako projekt roku 2009 Městská knihovna v Hodoníně (<http://www.knihovna-hod.cz>) na vyžádání studentů. Je to nepravidelný cyklus podvečerů, které připraví talentovaní studenti – přednášky, prezentace. S potřebnými podklady a informacemi pro jejich téma jim knihovnice pomůže. Nadaní a pracovití studenti tak ukáží spolužákům i veřejnosti co umí a často velmi překvapí, jak jsou na svůj věk sečtělí, přemýšliví, chytří.

10. Uchovávat ve fondu knihovny práce žáků, případně i pedagogů. Mít cizojazyčné časopisy a knihy v tištěné i elektronické podobě (DVD). Umožnit promítání videa, filmů.

A ještě jedno téma pre učitele a knihovníka školní knihovny

11. *Citace*. S informační výchovou souvisí také etika práce s informacemi. Citování literatury je součástí práce s informacemi nejen vysokoškolských studentů, ale i středoškolských studentů publikujících např. ve školním časopise či ve školní práci. Úkolem knihovníka školní knihovny ve spolupráci s učiteli je nejen naučit žáky a studenty správně citovat z nejrůznějších informačních zdrojů, ale vychovávat je k čestnému jednání, vysvětlit co je dušení bohatství apod.

12. *Plagiátorství*. V poslední době se stále intenzivněji zejména na vysokých školách, odborných kruzích a akademickém prostředí hovoří o plagiátorství. Vysoké školy mají již programy (odkaz) na odkrytí nepůvodních prací, jejich částí. A také se začínají uplatňovat první „vážné“ tresty. Postih a problémy řešené na vysokých školách však přichází pozdě, problém, jeho zárodek začíná mnohem dřív. Je možná prevence? Odkdy a kdo ji má provádět a také jak? Tedy samé otázky na které je nutno hledat odpovědi. Jenom opisujeme? Klukovina nebo „trestný čin“? A je základní škola příliš brzo? Samozřejmě výchova, metody musí odpovídat věku, schopnostem, vnímání žáků. Ale již 2. stupeň základní školy dává jistě dost příležitostí, seznamovat žáky přijatelnou formou s tím, že je třeba vždy uvést autora textu, že je kladem, pokud k nějaké školní práci uvede autora a název článku, knížky z níž čerpal. A především, že i texty, které najde na internetu jsou vlastnictvím autora a proto je nemůže kopírovat jak se mu zlíbí. Často se v této souvislosti poukazuje na to, že splývá technická dovednost v rámci počítačové gramotnosti s uvědoměním si právě obsahu, věcné stránky.

V základní škole nebudeme učit děti citovat podle pravidel, ale měly by se učit uvádět původce, autora (název). Jde o výchovu, o uvědomění si, že opisovat od souseda v lavici se nemá, je to klukovina, která bude v rámci školních pravidel potrestána, ale překopírovat článek nebo z několika udělat jeden text a ten odevzdat jako svůj úkol, je něco mnohem závažnějšího a je to vlastně obdoba krádeže v samoobsluze.

Možností prevence je **informační výchova** ve výuce.

Metody zadání úkolů:

- zadat několik zdrojů
- předtím si ověřit, zda obsahují požadované informace
- vyžadovat komplexní využívání informačních zdrojů (tradiční, elektronické)
- důsledně vyžadovat citování (uvádění) pramenů
- motivovat k citování (pochválit za práci při hledání informací).

ZÁVĚR

Opět klíčová otázka: umí školní knihovnu a chce (!) školní knihovnu využívat pedagogický sbor školy? To je zásadní problém, ovlivňující možnost změny, možnost propojení knihovny (a nejen školní) do vzdělávacího programu školy, vytvoření vhodného informačního zázemí, prostředí podporujícího práci s knihou, čtenářství, práci s informacemi.

Pouze tak vznikne potřeba rozšíření činnosti knihovny, transformování školní knihovny na informační a studijní centrum školy¹, případně vůbec nutnost vytvoření školní knihovny, její existence ve škole. A to vše z jediného důvodu – aby měl učitel oporu v realizaci zajímavé, různorodé výuky, která bude motivující a inspirující i pro žáky.

Ale je ještě nutno podtrhnout, že je také významným úkolem dobrého a aktivního knihovníka, aby sám byl vůči pedagogům proaktivní, seznamoval je s možnostmi knihovny, připravoval na základě potřeb školy nové služby, přicházel s nápady jak zkvalitnit informační zázemí školy.

LITERATÚRA

HINKOVÁ, Helena: Spolupráce pedagogického sboru s Informačním centrem školy. In: *Informační gramotnost*. Brno : MZK, 2003, s. 88 – 92. ISBN 80-7051-151-6

Informační věda a knihovnictví : Výkladový slovník. Praha : VŠCHT Praha, NK ČR, 2006. 162 s. ISBN 80-7080-599-4

VELIČKOVÁ, Helena: Znalostní společnost – vytoužený cíl nebo zrádná bludička? Rozhovor s Andrew Lassem. In: *Krok : Knihovnická revue Olomouckého kraje*, roč. 5, 2008, č. 4, s. 4 – 5.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Jana Nejezchlebová
Moravská zemská knihovna
Kounicova 65a
601 87 Brno
Česká republika
e-mail: jananej@mzk.cz

---

¹ *Proměna stredoškolských knihoven na pulzující informační centra*. Projekt studentů Kabinetu informačních studií a knihovnictví FF MU v Brně. Již z počátečných zkušeností stanovují studenti pro úspěšnost realizace záměrů projektu prioritní požadavek, oslovit a získat management školy a zapojit pedagogy. Viz: <http://www.inflow.cz> (ICSS).

IV. Komunitné aktivity

KOMUNITNÍ ŠKOLA – KONCEPT ŠKOLY JAKO VZDĚLÁVACÍHO, INFORMAČNÍHO A SPOLEČENSKÉHO CENTRA OBCE

Marek Lauermann

Tento text má být pro všechny školy inspirací a návodem, jak je možné v tomto směru postupovat. Nejde rozhodně o text vyčerpávající danou problematiku. Chce spíše podtrhnout ty prvky aktivit školy, které posilují její komunitní rozměr. Proto vysvětluje základní pojmy komunitního přístupu, zabývá se vztahem školy s veřejností, rolí projektů při zapojování školy do života obce a na závěr kritickým myšlením, jednou z cest, která posiluje schopnosti všech účastníků komunitního vzdělávání. Doufáme, že Vám tak může pomoci při cestě k rozvíjení otevřené a přátelské školy, která účinně spolupracuje s veřejností i s ostatními subjekty, umí efektivně propagovat svou práci a chce být skutečný vzdělávacím, kulturním a společenským centrem své obce.

CO JE TO KOMUNITNÍ ROZMĚR ŠKOLY

Každá škola má komunitní rozměr, potenciál vstupovat do komunity obce, oslovovat ji, předestírat jí své záměry a účinně s ní spolupracovat. Záleží je na schopnosti tento komunitní potenciál využívat. Co tedy škola může dělat pro posílení své role v komunitě?

Komunitní škola je obrazem volného toku informací, znalostí a dovedností.

Myšlenka školy jako **komunitního centra**:

- je obrazem volného toku informací, znalostí a dovedností mezi různými skupinami občanů,
- vede k rušení bariér mezi školou, rodiči, žáky, učiteli, politiky, aktivisty, podnikateli apod.,
- v důsledku vede i ke zkvalitňování způsobů vzdělávání.

ŠKOLA JAKO CENTRUM OBCE

Komunita

Komunita je skupina osob, které spolu žijí nebo pracují – členství v komunitě založeno na duchovních vazbách, které spolu lidé sdílejí (původ, víra, hodnoty). Může být ovšem chápána i jako geografická oblast, ve které lidé žijí (sídelní komunita) – v této komunitě jde o společné obývání sociálně vymezeného fyzického prostoru. V souvislosti s komunitním rozměrem školy uvažujeme většinou právě toto druhé pojetí komunity.

Komunitní škola

Komunitní škola je každá škola, která do procesu vzdělávání zapojuje místní občany, čímž obohacuje výuku dětí, dospělých a v důsledku toho i celou komunitu. Projevuje se to tím, že chod školy a směr výuky neovlivňují pouze učitelé, ale i děti, rodiče a všichni lidé z komunity, kteří mají zájem. Taková škola nabízí nejen vzdělávací, ale i kulturní, rekreační, zdravotní a sociální program a také poskytuje své prostory k dispozici pro celou komunitu.

Principy komunitního vzdělávání

Abychom pronikli hlouběji do chápání principů komunitního vzdělávání, měli bychom si připomenout, že vzdělávání je celoživotní proces. Komunitní vzdělávání je specifické tím, že dává příležitost pro místní občany a školy, organizace a instituce, aby se staly aktivními partnery při řešení otázek vzdělávání a problémů komunity. K naplňování tohoto cíle komunitního vzdělávání využívá zdroje komunity – spojuje členy komunity k tomu, aby označili a propojili potřeby a zdroje komunity takovým způsobem, který pomůže lidem pozvednout úroveň jejich života v komunitě. Proto je třeba neustále připomínat, že každý v komunitě jednotlivci, podnikatelé, veřejné i soukromé instituce mají stejnou zodpovědnost za kvalitu života v komunitě.

Charakteristika komunitního vzdělávání

Komunitní vzdělávání má Kurikulum zaměřené na komunitu. Centrem obce se může škola stát pouze tehdy, když bude otevřená spolupráci s aktivními rodiči, bývalými žáky a široké veřejnosti. Je důležité, aby se o škole vědělo. Na opakovaných neformálních setkáních s rodiči i dětmi je třeba skládat účty ze své činnosti a do programu školy zahrnout všechny pozitivní podněty z komunity (veřejnosti, rodičů i žáků).

Zapojení rodičů

Častější kontakt učitelů s rodiči umožní lépe odhalit příčiny v poruchách chování žáků. Proto škola chce pořádat schůzky s rodiči častěji v průběhu roku a nejednat na nich pouze o známkách, ale také o koncepci výchovné práce školy.

Role komunitního koordinátora

Důležitou roli v budování komunitní školy hraje funkce tzv. komunitního koordinátora. Zkušenosti ze ZŠ Angelova v Praze Modřanech či ZŠ Pavlovská v Brně Kohoutovicích ukazují, že tuto roli nemůže vykonávat učitel jako doplní svého úvazku. Činnosti koordinování komunitních aktivit je třeba se věnovat s plným nasazením a jakékoli další povinnosti, které s touto činností nesouvisí, působí jako překážka a deformují zvolené cíle. Pokud roli komunitního koordinátora zastává učitel, nemůže kvalitně a dostatečně plnit ani jednu z rolí a jeho působení je zdrojem mnoha konfliktů. Dalším krokem je srozumitelné informování především široké veřejnosti a učitelů o tom, co komunitní plánování znamená, co nabízí, co bude vyžadovat, v jakých krocích a čase bude asi tak probíhat.

Každý je učitelem

Je důležité, aby se žádný z aktérů nepovyšoval nad kolegy ani nad žáky. Není lehké přijmout zásady, že v rámci spolupráce je nutné nevysmívat se, neponižovat druhé a respektovat odlišný názor. Je třeba všechny zúčastněné informovat o záměrech a cílech a hledat na všech spíše to, co je na nich pozitivní.

Každý je žákem

Základním bodem koncepce komunitní školy je snaha o zajištění pozitivního rozvoje osobnosti každého dítěte, ale i učitele a rodiče. Vyučovací proces je postaven na takových metodách práce, které pozitivní rozvoj osobností dětí umožňují a podněcují. Záleží na každé škole, jakými aktivitami bude rozvoj osobnosti svých žáků i učitelů posilovat.

Školní knihovna jako místo setkávání a spolupráce

Škola, stejně jako obec a vlastně jakékoli společenství, neexistuje sama o sobě, ale je tvořena jednotlivci a skupinami a více či méně hustou sítí jejich vzájemných vztahů. A podobně je to se vztahem knihovny a veřejnosti, ať už se jedná o knihovnu školní anebo obecní. Základním předpokladem využití její potenciálu je přijmout fakt, že knihovna *není pouhou půjčovnou*, neboť může poskytnout a nabídnout mnohem více služeb a možností jednotlivcům i skupinám.

Jaké jsou další atributy **knihovny otevřené komunitě**:

- je to *otevřená* instituce, v níž pracují kvalifikovaní *profesionálové*;
- nežije ve vzduchoprázdnu, ale ve škole a v *obci*, která má své potřeby, priority, problémy, *obec knihovnu zřizuje, obci knihovna patří*;
- mnoho lidí a skupin neví, co všechno *lze od knihovny očekávat*;
- knihovna může být/je přirozeným *místem propojování lidí a skupin*, protože ví o potřebách i o možnostech a také ví, že *spolupráce* je nejlepší trvalou cestou k cíli;
- mnoho lidí a skupin (společenství) má *potřebu se setkávat*, ale chybí jim prostor či vstřícná nabídka;
- knihovna je informačním srdcem obce, systematicky se v ní *soustřeďuje* mnoho *informací o obci a životě v ní*.

Problém neexistuje, dokud ho nevidíme.

Proč by se naše škola měla měnit?

Ke stanovení účelu komunitního vzdělávání je důležité přemýšlet o tom, co se jako škola pokoušíte dělat.

Vyžaduje to zvážit, jaká je „**vaše komunita**“ a čím je určena:

- Je to definováno geografickou oblastí? Je ta oblast jasně vymezena?
- Je zaměřena jenom na rodiče dětí, které chodí na školu?
- Je určena nějakou náboženskou vírou?
- Jsou tam nějaké prioritní skupiny?
- Jsou tam nějaké další upřesňující definice (či specifika)?

Škola potřebuje znát odpovědi na tyto otázky, protože dávají charakter jejím dalším plánům.

Každá ze škol je jedinečná a má své vlastní vnímání.

Pokud **zhodnotíte** kriticky a objektivně **komunitní vzdělávání** na vaší škole:

- Znamená vyšší využití vaší školy?
- Je zaměřeno především na vzdělávání dospělých?
- Jsou v něm zapojeni zaměstnanci školy?
- Ovlivňuje nějakým způsobem předávání kurikula?
- Soustředí se na práci s rodiči?
- Vypadá trochu jinak než volnočasové aktivity?

Je třeba si uvědomit, že změna úlohy školy je velice citlivou záležitostí, jejíž realizace se nemůže podařit bez účasti těch, který se týká, tedy v našem případě členů komunity. Doporučujeme proto

spolupracovat od samého počátku. Největší pozornosti se totiž dostává těm změnám, které se dotýkají co největšího počtu lidí. Je důležité myslet na to, že zejména v čase změny je třeba s jejími aktéry a účastníky co nejvíce komunikovat a trpělivě vysvětlovat, co změna konkrétně přinese škole, žákům, veřejnosti, zřizovateli.

KOMUNITNÍ PARTNERSTVÍ VYŽADUJE PŘESNĚ DEFINOVAT ROLE VŠECH AKTÉRŮ

Podcenění strategického partnerství

Školy se ve většinou soustřeďují na formální komunikaci a následnou spolupráci s rodiči a podceňují možnosti neformálního setkávání s rodiči a veřejností vůbec. Přitom právě zde leží jedna z možných příčin jejich nezájmu o spolupráci se školou. Ani jedna ze stran, tedy ani škola, soukromí i institucionální partneři ani veřejnost totiž neformulují prospěšnost partnerství, neříkají v čem si mohou být prospěšní a vzájemně si pomáhat v naplňování vlastních cílů.

Co je špatně?

Mnoho škol neúspěšně zkoušelo zlepšit vztahy mezi školou učiteli a vedením školy na jedné straně a rodiči a veřejností na straně druhé. Rozvoj těchto vztahů je velmi obtížný, částečně díky tomu, že škola a veřejnost jsou rozděleny na dva tábory, které se jeden na druhého dívají podezřavými očima. Je to také díky tomu, že existuje jen málo příkladů ukazujících, jak může být fungující spolupráce uspořádána. Když si vezmeme tyto školy jako příklad, můžeme rozvinout praktické rady, jak povzbudit efektivnější partnerství mezi rodiči a školou.

Zvláště čtyři problémy jsou společné:

- **Zákon dvou kultur.**
- **Nedostatek zpětné vazby.**
- **Příliš málo odpovědnosti.**
- **Vytváření úspěšného partnerství škola-rodič.**

Odpovědnost

Přestože managementy škol věří, že existuje ovzduší spolupráce mezi nimi a veřejností, nic se nezmění, dokud ředitelé nebudou muset odpovídat na požadavky rodičů a společně s nimi plánovat a konzultovat většinu důležitých organizačně-rozvojových opatření. To je mnohdy to nejobtížnější – a nejdůležitější – začít hledat odpovědi na nepříjemné otázky. Jakmile spolupráce s rodiči bude narušovat naše poslání vzdělávat a vychovávat, kdo za to bude zodpovědný? Jak budeme hodnotit a měřit výsledky? Jak mohou být ředitelé zodpovědní za zapojení rodičů, když nemohou kontrolovat všechny jejich aktivity?

Partnerství mezi školou a rodiči:

- Jedním z nejdůležitějších prvků komunitního vzdělávání je komunikace s veřejností.
- Nejširší možnosti se naskýtají v kontaktu s rodiči.
- Jejich tradiční role zajišťování potřeb a bezpečí dítěte je přivádí do nejčastějšího kontaktu s aktivitami konanými na škole a nabízí tak nejvíce možností zapojení se.

Partnerství vzniká z důvěry

Každý partnerský vztah je ovšem vytvořen na základě důvěry ke schopnostem druhého. Proto je třeba vytvořit na škole atmosféru, která bude tuto důvěru podporovat. Škola o sobě musí dávat vědět, aby byla pro své partnery dostatečně čitelnou organizací.

Škola a komunitní plánování

Předpoklady komunitního plánování:

- nespokojenost,
- naděje,
- činnost.

Ředitel školy musí být vidět a vyhledávat každou příležitost pro komunikaci s žáky, rodiči i učiteli.

Návrh výchozích podmínek

V současné době lze s jistou dávkou opatrnosti zformulovat některé otázky činnosti, které je potřeba mít vyřešené ještě před započítím komunitního plánování. Prvním úkolem je navrhnout koncepci procesu komunitního plánování a očekávání výstupů z něj plynoucích. Cílem je získat zájem příslušného zastupitelstva a jeho angažovanost. Musí být politická vůle komunitně plánovat.

Definování odpovědnosti

Mapování komunity

Příprava komunitního plánování

K bližšímu **poznání** partnerů přispívá:

- nabídka pomoci;
- zviditelňování vlastních přání, očekávání a záměrů;
- předem ohlášená a znovu opakovaná vůle se dorozumívat;
- vymezení o čem se dorozumívat a proč;
- zprostředkování, předávání a šíření naděje, kterou komunitní plánování nabízí.

Vymezení rolí a kompetencí

Je třeba hledat **shodu** zejména v následujících otázkách:

- osobě pověřené komunitním plánováním,
- revizi předložené představy o komunitním plánování,
- společném vytvoření nové vize, to znamená nepočítat s tím, že je všem jasné, jak komunitní plánování bude probíhat.

Komunitní plánování je i v oblasti vzdělávání postaveno na duchu spolupráce, tvůrčím zaujetím, braní svých věcí do vlastních rukou a rozvoji občanské společnosti. Nejde o legislativní a ekonomické realie, ale o vůli, odvahu a vytrvalost konkrétních lidí něco dělat: společně plánovat.

Na ředitelích je, aby přijali zodpovědnost za otevírání škol, za vytváření a zřetelné formulování nabídek pro efektivní spolupráci s rodiči a veřejností tak, aby byli zaměstnanci motivováni k naplňování vize školy. Ředitel je tím, kdo je za naplňování komunitní vize školy zodpovědný, protože on je jejím hlavním nositelem.

LITERATÚRA

CICHOŇOVÁ, I.: Komunitní vzdělávání, In: *Učitelství listy*, roč. 11, 2004, č. 5, s.18 – 19.

ERCOLINO, K.: *Involvement of parents*. [Text pro účastníky semináře Mýtus jménem americká škola.] Brno : Středisko služeb školám, 2004.

GARDNER, John W.: *Budování komunity*. Praha : Nadace Via,1999.

LAUERMANN, M.: Jak budovat a posilovat komunitní rozměr školy. In: *Vedení školy v praxi*. Praha : Nakladatelství Dr. Josef Raabe, 2002.

LAUERMANN, M.: Škola jako centrum komunity sídliště. In: *Radce učitele*. Praha : Nakladatelství Dr. Josef Raabe, 2001.

MATÝSOVÁ, T.: *Veřejné knihovny jako komunitní knihovny* [online]. Dostupné na internete: http://www.inflow.cz/verejna-knihovna-jako-komunitni-centrum-aneb-proc-se-jim-vyplati#_ftnref4

Národní program rozvoje vzdělávání v ČR. Praha : MŠMT, 2001.

NEUMAJER, O.: Komunitní školy po česku. In: *Učitelství listy*, roč. 9, 2002, č. 7, s. 7.

VIK,V.: *Plán rozvoje komunitního vzdělávání*. Praha : Nová škola, 2004.

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Marek Lauermann
Středisko služeb školám a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
Hybešová 15
602 00 Brno
Česká republika
e-mail: lauermann@sssbrno.cz

KOMUNITNÉ AKTIVITY ŠKOLSKÝCH A OBECNÝCH KNIHOVNÍKOV

Emília Antolíková

Úlohy knižníc sa v poslednom desaťročí menia. Podstata činnosti je rovnaká, menia sa však metódy, formy a predovšetkým rozsah knižničných aktivít. Knižnice už nie sú len miestami požičiavania kníh. Svoju podstatnú úlohu ako miesta získavania, spracovania a sprístupňovania informácií stále plnia, ale čoraz viac prechádzajú od „klasického“ tradičného prostredia knižníc k prostrediu čoraz viac využívajúcemu moderné informačné technológie. Knižnice sa stávajú miestami stretávania, vzdelávacími, informačnými a kultúrными centrami. Realizujú **aktivity** pre jednotlivé cieľové skupiny: pre deti a mládež, rodiny, seniorov, nezamestnaných menšinové skupiny, aj zdravotne alebo inak znevýhodnených.

V posledných rokoch sa popri snahách o humanizáciu knižníc objavuje termín komunitných aktivít v knižniciach.

Termín *komunita* a *komunitný* sa objavuje vo viacerých oblastiach, preto existujú viaceré definície. Podľa všeobecne dostupného zdroja nám internetová Wikipédia predkladá pojem komunita ako spoločenstvo, teda definuje komunitu ako prostredie, alebo skupinu ľudí, ktorí sú bez ohľadu na rozdielnosti schopní oceňovať rozdielnosti, čo im umožňuje účinne a otvorene komunikovať a spolupracovať na dosiahnutí spoločných cieľov.

Výraz komunita pochádza z latinského slovného základu spoločného *communicare*, komunikácia – komunikovať. Latinský termín *communio* označuje spoločenstvo, rovnako latinský pojem *comunitas* – spoločnosť, spoločenstvo.

Hovoríme o členení komunit, o procese tvorby komunity, aj o jej zmysle. V poslednom čase sa termín komunitný a komunita najviac objavuje v sociológii, v súvislosti s komunitnými projektmi, komunitnými centrami, komunitným plánovaním sociálnych služieb, ako aj komunitnou prácou.

O navigovaní knižníc do komunitných vôd písal v časopise *Knižnica* v roku 2001 Ladislav Lajčiak. Už vtedy nabádal knižnice, aby sa stali aktérom, či ťahúňom komunitného života, pretože sú v konkurenčnom prostredí kultúrnych inštitúcií historicky najkonsolidovanejšími inštitúciami. V minulosti sme v tejto súvislosti hovorili o humanizácii knižníc ako o špecifických aktivitách, ktorými knižnice napomáhali predovšetkým socializácii príslušníkov rôznych skupín.

VEREJNÉ KNIŽNICE A KOMUNITNÉ AKTIVITY

O konkrétnych komunitných aktivitách v slovenských knižniciach sme začali hovoriť po roku 2005, keď Nadácia otvorenej spoločnosti Bratislava k tejto téme pripravila tréningy pre knihovníkov. V roku 2006 uskutočnila Slovenská národná knižnica anketu o komunitných aktivitách krajských a regionálnych knižníc.

V roku 2008 vznikla pri odbore knižničného systému SR Slovenskej národnej knižnice pracovná skupina pre komunitné aktivity knižníc. Svoju činnosť zamerala v prvom roku predovšetkým na komunitné aktivity verejných knižníc, pretože tie sú na Slovensku najpočetnejšou skupinou. V priebehu roka sa uskutočnilo niekoľko komunitných stretnutí. V júni 2008 sa uskutočnil odborný knihovnícky seminár *Komunitná knižnica* v Poprade, v októbri bolo komunitné stretnutie v Dolnom Kubíne, v novembri seminár *Komunitná knižnica II.* vo Vranove nad Topľou. Na každom z týchto podujatí boli predstavené zahraničné i domáce komunitné aktivity knižníc.

Na základe prezentácií týchto komunitných aktivít možno konštatovať, že verejné knižnice pod pojmom komunitné aktivity prezentujú jednak aktivity pre jednotlivé skupiny obyvateľov, teda pre jednotlivé komunity, a na druhej strane aktivity, ktoré vyplývajú z potreby komunity, v ktorej žijú a riešia problémy tejto komunity. Prepájajú jednotlivé inštitúcie v mieste pôsobenia a zlepšujú kvalitu života občanov. Pomáhajú riešiť problémy spoločnosti na základe podnetov, ktoré prichádzajú zdola. Je to dlhodobý proces, ktorý nezávisí ani tak od finančných prostriedkov, priestorov, či technológií, ale skôr od snahy zapojiť sa do riešenia problémov, vytvárať podmienky pre stretnutia. Knižničný personál musí mať záujem na zvyšovaní úrovne života komunity, musí aktívne komunikovať, byť ochotný a schopný spolupracovať. Knižnice ponímajú komunitné aktivity ako aktivity pre jednotlivé komunity – zdravotne či sociálne znevýhodnených, seniorov, matky na materskej dovolenke, deti, nezamestnaných a iných, ktorí pôsobia na danom území. Druhé chápanie komunitných aktivít je založené na potrebách samotnej komunity, v ktorej knižnica pôsobí, a prepájanie potrieb, riešení problémov komunity. Knižnica prepája tieto skupiny a aj ľudí a vytvára priestor na stretnutia. Knižnica je totiž tým vzácnym neutrálnym miestom.

ŠKOLSKÉ KNIŽNICE A KOMUNITNÉ AKTIVITY

Školské knižnice prechádzajú v posledných rokoch revitalizáciou a okrem nákupu knižničného fondu, kvalitnej techniky, programového vybavenia, či internetu dochádza vďaka úspešným projektom aj k zveľadeniu ich priestorov. Tieto pozitívne zmeny prispievajú k aktivitám, ktoré tiež už nie sú len klasickými knihovníckymi, ako tomu bolo v minulosti, ale pružne reagujú na požiadavku doby a snažia sa stať informačnými a kultúrnymi centrami škôl. Realizujú aktivity na podporu čítania, ale aj na zviditeľnenie školy. Mnohé školské knižnice sa pustili do nových projektov. Vieme, že dobre fungujúca školská knižnica je predpokladom kladného vzťahu detí ku knihe a k čítaniu a dáva základ pre správne čitateľské návyky. Aj tu prenikajú pojmy ako komunitná škola a komunitné aktivity školských knihovníkov.

Školu môžeme v tomto prípade chápať ako komunitu, pre ktorú školský knihovník organizuje rôzne aktivity a snaží sa zapájať do nich nielen žiakov, ale aj rodičov alebo partnerov školy.

Aj škola je súčasťou nejakej komunity a ak citlivo vníma jej potreby a požiadavky, stáva sa dôležitým článkom obce alebo mesta.

AKTIVITY

Obecní a školskí knihovníci majú k sebe blízko najmä v malých obciach. V poslednom čase sa obecné knižnice spájajú so školskými knižnicami na obciach. Jednak preto, že majú

spoločného zriaďovateľa, ale aj preto, že sa ich činnosti navzájom prepájajú a dopĺňajú a tým aj skvalitňujú. Z našich skúseností vieme, že školskí knihovníci sú učitelia, zavalení množstvom povinností vyplývajúcich z vyučovacieho procesu. Funkcia knihovníka školskej knižnice je kumulovaná a aktivity, ktoré školskí knihovníci realizujú sú často na úkor vlastného voľna. Napriek tomu sa darí realizovať úspešné projekty.

Príkladom veľmi dobrej spolupráce školskej a verejnej knižnice bol projekt **Rómske rozprávky**. Projekt realizovala Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou v spolupráci so Základnou cirkevnou školou vo Vranove nad Topľou, ktorá mala dobre fungujúcu knižnicu, aktívnu knihovníčku a komunitu rómskych detí. Cez deti a rozprávku sme si získali rodičov a ich dôveru. Jedným z pozitívnych výstupov bolo aj to, že po ukončení projektu na škole sa rómske deti stali čitateľmi regionálnej knižnice.

Malá školská knižnica na Základnej škole v Čemernom sa vďaka projektu **Múdry koník** stala oázou školy, kde vznikli drobné zaujímavé aktivity, ktoré pomohli žiakom, učiteľom aj komunite.

V roku 2008 uskutočnila Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou výnimočný projekt **Letný čitateľský tábor**. Do spolupráce nás prizvali dve občianske združenia pôsobiace v našom meste. Verejná knižnica bola odborným garantom projektu. Každý deň sme v tábore žili podľa inej knihy a cez príbehy sme sa navzájom spoznávali, aj vychovávali. Školská knižnica bola v tomto prípade skvelým propagátorom projektu. Tábor sme realizovali v mesiaci júl a zapojila so do neho viac ako 80 detí.

Medzi zaujímavé projekty spolupráce v minulom roku patril projekt **Najdrahšie sú Vaše vrásky**. Prostredníctvom školských knihovníkov, ale aj učiteľov, hľadali deti vo svojej blízkosti zaujímavých starých ľudí a napísali ich príbeh. Potom ich predstavili na spoločnom podujatí v knižnici. Výstava, ktorú sme z týchto prác pripravili, mala veľký úspech. Deti priviedli svojich starých rodičov a predstavili ich svojimi očami. Zviditeľnili sme nielen osobnosti, ktoré žijú na území mesta či regiónu, ale do povedomia sa dostali aj jednotlivé školy. Objavovanie osobností a stretnutia so zaujímavými ľuďmi patria vo verejných knižniciach už k tradičným podujatiam. Školská knižnica dokáže rovnako kvalitne zmapovať absolventov školy a uskutočniť s nimi zaujímavé stretnutie.

Združená stredná škola v našom meste spracovala v spolupráci s našou knižnicou projekt, ktorým chce uskutočňovať v školskej knižnici pravidelné stretnutia so zaujímavými ľuďmi v regióne, ale aj absolventmi školy.

Školskí knihovníci sa v posledných rokoch veľmi často obracajú o radu a pomoc pri organizovaní podujatí práve na obecných knihovníkov. Aktivity, ktoré organizujú obecné, mestské alebo regionálne knižnice, sú často podnetom pre podobné aktivity na školách v školských knižniciach.

NAJBLIŽŠIA BUDÚCNOSŤ

Súčasná knižnica – či sú to verejné, alebo školské – už nezápasia tak ako v minulosti s technikou a programovým vybavením knižníc. Internet sa stáva samozrejmosťou nielen v knižniciach, pretože je bežne dostupný v domácnostiach. Ak chceme, aby mladí ľudia navštívili knižnicu, mali by sme im ponúkať niečo viac ako informácie či už v knihách, alebo

na internete. Najdôležitejšie v našom živote sú vzťahy. A práve to je priestor pre komunitné aktivity. Môžeme dať podnety a podeliť sa so skúsenosťami, ale to podstatné je v rukách samotných knihovníkov. Aj tu platia slová španielskeho básnika: „*Pútnik, tam nevedie žiadna cesta, tú si musíš urobiť svojimi krokmi sám.*“

LITERATÚRA

JEŽKOVÁ, Zuzana: Komunitní knihovna – príležitosť pro knihovnu i obec. In: *Knižnica*, roč. 8, 2007, č. 2 – 3, s. 39 – 44.

KILÁROVÁ, Iveta: Ponímanie komunitných aktivít vo verejných knižniciach SR : výsledky prieskumu. In: *Knižnica*, roč. 8, 2007, č. 5, s. 25 – 30.

LAJČIAK, Ladislav: Navigovanie knižníc do komunitných vôd. In: *Knižnica*, roč. 2, 2001, č. 5, 256 – 257.

SAKÁLOVÁ, Elena: Transformácia verejných knižníc na komunitné centrá. In: *Knižnica*, roč. 5, 2004, č. 11 – 12, s. 505 – 511.

Základná škola, Kukučínova,
Vranov nad Topľou

Cirkevná základná škola,
Vranov nad Topľou

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Emília Antolíková
Hornozemplínska knižnica
M. R. Štefánika 875/200
093 01 Vranov nad Topľou
Slovenská republika
e-mail: antolikova@slovanet.sk

CO MŮŽE KNIHOVNA V KOMUNITNÍ ŠKOLE

Ludmila Čumplová

Základní škola, o které budu hovořit, je v okrajové části Prahy, ve čtvrti rodinných domků a vilek, kde rodiny žijí již několik generací. Koncem 20. let 20. století se začaly stavět první domy, brzy nato škola a tělocvičná jednota Sokol. Většina dnešních obyvatel Hanspaulky se zná ze školy, kam chodí již čtvrtá generace dětí. Je proto pochopitelné, že škola v místě, které se svým životem podobá spíše příjemné vesnici, než okraji velkoměsta, se po nástupu nynější ředitelky začala zajímat o možnost působit jako komunitní škola.

Komunitní škola nabízí kromě tradičního vzdělávání i mimoškolní aktivity. Nejen svým žákům, ale i těm, kteří už školu opustili, jejich rodičům i dalším obyvatelům obce. Vytváří prostor pro jednotlivce, veřejné i soukromé organizace, spolky a další partnery pro řešení potřeb dané komunity.

Významným pomocníkem školy při realizaci komunitních aktivit je Klub rodičů. Byl založen při v roce 1990 jako občanské sdružení a je registrován Ministerstvem vnitra jako samostatná právnická osoba. Toto dobrovolné sdružení rodičů má za cíl zejména propojit školu s místní komunitou a zapojit rodiny žáků a přátel školy do aktivní spolupráce se školou.

Klub rodičů se schází pravidelně jedenkrát měsíčně ve školní knihovně na schůzkách, kde jsou přítomni zástupci jednotlivých tříd a další spolupracující rodiče spolu se zástupci vedení školy. Je financován z ročních příspěvků žáků, sponzorských darů a z výtěžku sbírek a akcí pořádaných, které pořádá.

Z rozpočtu Klubu rodičů se přispívá na školy v přírodě, výlety tříd, odměny žáků za reprezentování školy při různých soutěžích a sportovních utkáních, na nákup hraček do školní družiny, na nákup časopisů pro školní knihovnu, na úhradu licence pro školní počítače v rámci programu Škola za školou, na nákup školní permanentky do ZOO. V rozpočtu KR je i rezerva na sociální příspěvky žákům.

Pro veřejnost připravuje škola ve spolupráci s tělovýchovnou jednotou Sokol Hanspaulka, Klubem rodičů a dobrovolníky řadu akcí: Šárecký okruh – orientační závod pro rodiny s dětmi (i v kočárku), Den otevřených dveří, Vánoční jarmark, lyžování v Alpách, Hanspaulcup – soutěž v malé kopané, Hanspaulské dovádění – soutěžní dopoledne pro rodiny s dětmi, Hanspaulský festival hudebních skupin vzniklých ve škole a jejich hostů a na závěr školního roku Hanspaulský společenský večer ve spolupráci s Klubem rodičů a hotelem Praha.

Přímo ve škole hostuje dětské centrum Domeček, které nabízí programy pro děti od dvou let, pro seniory a maminky na mateřské dovolené probíhá v úterý odpoledne počítačové učebně kurz práce s počítačem, kde se mohou všichni zdarma seznámit se základy práce na počítači, s využíváním služeb internetu, nebo si jen přijít přečíst poštu, nebo vyhledat na internetu. Ve škole probíhají jazykové kurzy pro veřejnost, kurzy jógy, břišního tance a keramická dílna pro dospělé.

Nápad, zpřístupnit školní knihovnu veřejnosti, se objevil až v roce 2005. Nejbližší pobočka městské knihovny je poměrně daleko a obtížně dostupná kvůli husté dopravě. Školní

knihovna „byla oprášena“ v roce 2001. Počáteční fond by zřejmě nikoho nepřilákal. Tituly společné školní četby, knihy pro učitele, několik naučných slovníků.

Knihovna začala pracovat jako klasická školní knihovna. Od počátku ji ale vedla profesionální knihovnice. Pro děti byla knihovna otevřena denně od 12 do 17 hodin. Fungovala jako knihovna a čítárna. Klub rodičů zaplatil několik titulů časopisů a tak kromě knížek, které pozvolna přibývaly z darů, si děti mohly číst i časopisy. Knihovna spolupracovala se školní družinou a pro děti připravovala různé akce. Jednou z prvních byla Noc s Andersenem, při které byl před školou vysazen Pohádkovník Andersenův (*Fabularius Andersenii*), na který děti věší při každé Noci s Andersenem svá přání. Pro starší žáky byly organizovány pravidelné exkurze do Městské knihovny Praha, pak začala knihovnice s lekcemi informační výchovy pro všechny ročníky přímo ve školní knihovně. Začaly se pořádat besedy se spisovateli a ilustrátory pro veřejnost, knihovna se zapojila do celostátních knihovnických akcí: účastnila se Týdne knihoven, Velkého říjnového společného čtení, organizovala každoroční pasování prvňáčků na čtenáře.

Přestože knihovna nebyla a není školou finančně podporována, knižní fond se utěšeně rozrůstá především z darů občanů, rodičů i dětí. Dalšími zdroji jsou granty (Česká kniha – grant MK ČR podporující současnou původní knižní tvorbu. Z tohoto grantu získává knihovna každoročně knihy za cca 5 tis. Kč), Klub mladých čtenářů nakladatelství Albatros – z výnosu prodeje knih jsou objednány další knihy pro knihovnu a Den pro dětskou knihu - předvánoční prodej dětských knih. Z počátečních 1 208 svazků má knihovna dnes přes 6 300 knih.

V současné době se **knihovna** orientuje na tyto priority:

- rozvoj čtenářství,
- informační výchova,
- volnočasové aktivity dětí,
- práce s dospělými čtenáři.

Podpora a rozvoj čtenářství je jedním z hlavních úkolů knihovny. Druhým rokem probíhá předčtenářská výchova s předškolním ročníkem mateřské školy, letos se dvěma třídami. Děti se seznamují s různými druhy autory, žánry, učí se pozorně poslouchat, protože již při čtení dostávají úkoly nebo domýšlejí děj. O přečtených příbězích si povídáme, vymýšlíme jiné konce pohádek, malujeme obrázky.

Pro menší děti a jejich rodiče nebo prarodiče je určen podvečerní pořad Pohádkování. Každý třetí čtvrtek v měsíci je v připraveno tematické předčítání doplněné výtvarnou dílnou. Na Pohádkování chodí jak předškoláci (i z jiných školek), tak děti z naší školky i školy. Starší školáci chodí hrdě sami, bez rodičů.

Knihovna podporuje četbu i zprostředkováváním knih z Klubu mladých čtenářů nakladatelství Albatros. Čtyřikrát ročně si děti mohou objednávat knihy z nabídkového katalogu. Kromě výhodné ceny dostávají ke knihám i dárek. Od loňského září si mohou i rodiče dětí v mateřské škole objednávat dvakrát ročně knihy z katalogu pro předškolní věk.

Každoročně se děti těší na Noc s Andersenem. Pořádáme ji pro děti prvního stupně a podílejí se na ní kromě knihovny i učitelé a skautský oddíl, který má v blízkosti školy klubovnu. Při noční bojové hře v temné škole se děti krásně bojí a rády pak v bezpečí spacáku usínají při předčítání knížky.

V říjnu se celá škola účastní Velkého říjnového společného čtení, kdy čtou nejen děti, ale i dospělí a před vánoce celostátní akce knihoven Den pro dětskou knihu. Přímo ze skladu nakladatelství si vybereme knihy a prodáváme je v sobotu před první adventní nedělí. Rodiče dostanou knihy pod stromeček za výhodné ceny a knihovna z tohoto prodeje získá i několik desítek knih.

Ve školní knihovně jsou často hodiny literatury nebo čtení. Přicházejí děti z 1. i 2. stupně s učiteli. Knihovnice zajišťuje v tomto případě servis – jak před, tak i při hodině. První návštěvy dětí ve školním roce jsou věnovány informační výchově. Knihovna má zpracovaný plán pro jednotlivé ročníky a děti se tak postupně seznamují s naší knihovnou, učí se v ní orientovat, i s informacemi o dalších knihovnách a jejich službách.

Každý měsíc najdou děti na nástěnce v knihovně novou soutěž pro pozorné čtenáře. Cílem soutěží je procvičování dovedností získaných v informační výchově, doplňování znalostí z literatury, motivace k přečtení dalších knih, ale i podpora etické výchovy – navazování na tradice předchozích generací. Odměny pro výherce pocházejí většinou z dětských časopisů, které knihovně platí Klub rodičů.

V zimním období navštěvuje knihovnu jednou týdně družina. Zpočátku jsem měla pro děti připravené soutěže a čtení, ale po vyučování jsou děti unavené a tak si jen povídáme o knížkách děti si prohlížejí nebo čtou knihy nebo časopisy a většina si pak odnáší vypůjčenou knihu domů.

Největším problémem bylo získat zájem dospělých čtenářů. Lidé v aktivním věku do knihovny nechodí, i když pro veřejnost je otevřeno dvakrát týdně do 18 hodin. Zbývali tedy senioři a mladší generace – maminky na mateřské dovolené. V místním periodiku, které vydává škola, TJ. Sokol Hanspaulka a Občanské sdružení Hanspaulka, jsme uveřejnili několik článků o knihovně a její nabídce literatury i Klubu aktivního života pro starší spoluobčany. Zpočátku to vypadalo, že dospělí prostě nečtou, ale pozvolna starší čtenáři začali přicházet. Část jich přichází proto, že se osobně známe. Máme čas a můžeme si o přečtených knihách v klidu popovídat. A je zajímavé, že převážně si nechtějí sami vybírat, ale většina chce doporučit „něco zajímavého na čtení“.

Knížky, které knihovna získala, pocházejí z rodinných knihoven a starší generace je většinou také má doma, naštěstí ne všechny, a kromě toho jsou v knihovně i nové knihy, které se do domácí knihovny již nevejdou. Pro mladší generaci jsou neznámé právě starší knihy a tak jsem oslovila vedoucí dětského centra a dohodly jsme návštěvu maminek v knihovně v době, kdy děti měly zaměstnání. Knihovna zaujala a dnes již chodí maminky pro knížky pro děti i pro sebe.

Dnes je již knihovna nejen školní, ale komunitní knihovnou. Dopoledne se zde čte a učí, odpoledne si děti půjčují knížky a dvakrát týdně je otevřeno pro dospělé. Ale protože většina dospělých čtenářů je celý den doma, a netrváme na tom, aby chodili až po 15. hodině, kdy jsou „úřední hodiny pro dospělé“, přicházejí hned po obědě maminky, které čekají před školou na děti, když přší, podívají se na nějaký „ženský“ časopis, pak si s dětmi vyberou knížku. Odpoledne chodí děti na počítač, číst časopisy, psát úkoly, půjčovat knihy, nebo jen na kus řeči. Knihovna se podílí na většině akcí pořádaných školou pro veřejnost. A několikrát se již stalo, že právě knihovna a její činnost rozhodla, že rodiče přihlásili dítě právě do naší školy.

ŠKOLNÍ KNIHOVNA – STUDIJNÍ A INFORMAČNÍ CENTRUM ŠKOLY

Školní vzdělávací program

Základní škola Hanspaulka a Mateřská škola Kohoutek

Plán výchovy ke čtenářství a k práci s informacemi (podíl na rozvoji čtenářské gramotnosti žáků)

Čtenářská gramotnost zaujímá mezi ostatními kompetencemi zvláštní postavení. I když bývá někdy oprávněně pokládána za samostatnou klíčovou kompetenci, je navíc branou k osvojení mnoha dalších kompetencí a objevuje se v učebních dokumentech zemí EU jako jedna ze složek klíčových kompetencí, ať už v podobě důrazu na rozvoj porozumění a reprodukce složitých písemných sdělení, kritické posuzování a využívání různých zdrojů informací, tak v podobě samostatného získávání nových poznatků. Orientace ve světě informací, jejich vyhledávání v různých zdrojích, propojování, porovnávání a další využívání, porozumění nesouvislým textům pro pracovní využití, rozlišování subjektivních a objektivních informací nebo posuzování jejich důležitosti a správnosti jsou však cílovými požadavky i dalších vzdělávací oblastí (Informační a komunikační technologie, Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda nebo Člověk a svět práce) či tzv. průřezových témat (např. Mediální výchova). Školní knihovna jako studijní a informační centrum školy se zaměřuje především na výchovu ke čtenářství, práci s informacemi dovednosti využívat knihy, časopisy či elektronické dokumenty především z fondu vlastní knihovny, ale i z prostředí internetu, kterého lze využít i k vyhledávání potřebných dokumentů v ostatních knihovnách.

Předškolní výchova

Výchova ke čtenářství – pravidelné návštěvy knihovny, při kterých se děti seznamují s klasickými i moderními texty dětské literatury. Jako zpětná vazba percepce je využívána kresba, vyprávění, různé formy dramatické výchovy. Podle zájmu rodičů lze využít i celostátní akci Celé Česko čte dětem.

1. stupeň ZŠ

1. ročník

Co je kniha a knihovna – návštěva knihovny 1x měsíčně

Jak vzniká kniha, zacházení s knihami, knihkupectví, knihovna veřejná a soukromá, význam knihovny, jak se stát čtenářem školní knihovny. Výchova ke čtenářství – posloucháme a hrajeme si – čtení (předčítání) je příjemná činnost. Předčítání, hádanky a kvízy s literární tematikou.

2. ročník

Naši spisovatelé a ilustrátoři – návštěva knihovny 1x měsíčně

Seznámení s fondem beletrie pro tento věkový stupeň, autor a ilustrátor, jak najdu a vrátím knihu, seznámení s knihami s odpovídajícími čtenářskými nároky – mluvená doporučující bibliografie, besedy o autorech a ilustrátorech dětských knih podle požadavků vyučujících (Jak se chodí za básničkou, Ferda Mravenec, František Hrubín, Josef Lada, Karel a Josef Čapkové, Za pohádkou kolem světa, Eduard Petiška), knihy o přírodě, případně další, podle požadavků učitelů. Předčítání, hádanky, kvízy a soutěže s literární tematikou.

3. ročník

Kniha je přítel i pomocník – návštěva knihovny 1x měsíčně

Jak si vyberu knihu, orientace v knize naučné i beletristické, nakladatelství knih pro děti a jejich čtenářské kluby (Albatros, Egmont, Fragment). Seznamování s tituly dětských knih – co se mi líbilo, moje oblíbená kniha – děti doporučují zajímavou knihu. Besedy o autorech nebo ilustrátorech podle, podle požadavků učitelů. Předčítání, hádanky, kvízy a soutěže s literární tematikou.

4. ročník

Encyklopedie, naučná literatura a časopisy pro děti (včetně internetových) – návštěva knihovny podle požadavků učitelů

Naučná kniha a jak se v ní orientujeme – opakování, stavění naučné literatury ve školní knihovně, vývoj knihy a její význam v dějinách lidstva (ukázky starých knih), encyklopedie, naučný slovník a slovník – jak v nich hledáme – časopisy ve školní knihovně, dětské časopisy, dětské časopisy a weby na internetu. Besedy o autorech nebo ilustrátorech podle, podle požadavků učitelů. Čtení, hádanky, kvízy a soutěže s literární tematikou.

5. ročník

Vyznáme se v knihovně, počítač – pomocník čtenáře – návštěva knihovny podle domluvy s učitelem – 2x 1 hodina

Orientace ve školní knihovně, vyhledávání knih v čtenářském katalogu (prohlížení, vyhledávání), informace na webové stránce knihovny, skrytá stránka knihovny (zpracování literatury, čárové kódy, předmětová hesla a klíčová slova, anotace), kniha jako zdroj informací – zdroje informací o knize (záložka, přebal, úvod, doslov), elektronické dokumenty (CD ROM a DVD, Internet). Volné čtení, hádanky a kvízy.

6. ročník

Naučná literatura, rozdělení, a orientace v knihovně, tvorba referátu – návštěva knihovny podle domluvy s učitelem – 2x 1 hodina

Naučná literatura a věcná stavění literatury, je v naučné knize to, co hledám?, důvěryhodné zdroje informací, Wikipedia, překladové a výkladové slovníky, vyhledání literatury k referátu – vytvoření smysluplného textu ze dvou, případně více zdrojů, tvorba referátu a jeho prezentace. Volné čtení.

7. ročník

Informace a jejich využití, citace a citační etika – návštěva knihovny podle domluvy s učitelem – 2x 1 hodina

Knihovny a jejich vývoj, složitější vyhledávání v katalogu školní knihovny, vyhledávače na Internetu, procvičování na zadaných úkolech. Tvorba textu z více zdrojů na internetu, citační etika a citační praxe (citace. com).

8. ročník

Služby knihoven, exkurze do pobočky Měk Praha – návštěva školní knihovny podle domluvy s učitelem

Služby veřejných knihoven, aneb co mohu požadovat, seznámení s knihovním řádem, služby související s webovými katalogy knihoven, procvičení a kvízy. IDOS a vyhledání cesty do knihovny. Návštěva pobočky MěK Praha, nebo ústřední knihovny na Mariánském náměstí.

9. ročník – Služby knihoven – odborné knihovny – návštěva školní knihovny podle domluvy s učitelem

Odborné knihovny na internetu a jejich služby, databáze vytvářené knihovnami. Co nabízejí knihovny na internetu. Cvičení: vyhledávání informací pro volbu střední školy (ÚIV, NÚOV, typové testy, např. SCIO).

Aktivita na rozvoj čitateľskej gramotnosti

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Ludmila Čumplová
Národní pedagogická knihovna Komenského
Mikulandská 5
116 74 Praha 1
Česká republika
e-mail: cumplova@npkk.cz

V. Premeny klasických školských knižníc na multifunkčné školské knižnice

PREMENA KLASICKEJ ŠKOLSKEJ KNIŽNICE NA ELEKTRONICKÚ ŠKOLSKÚ KNIŽNICU

Mgr. Anna Grachová

Základná škola v Klátovej Novej Vsi je plnoorganizovaná škola, navštevuje ju 177 žiakov. Okrem deviatich kmeňových tried máme zriadené špeciálne učebne: učebňu na vyučovanie informatiky, jazykové laboratórium, školská dielňa, cvičná kuchynka, multimedialna učebňa a našou veľkou pýchou je nová školská knižnica.

Školská knižnica pri základnej škole vznikla ešte v roku 1962, kedy bola v obci postavená nová škola. Nemala však takú podobu, akú má dnes. Bola rozdelená na dve časti učiteľskú a žiacku. Učiteľskú knižnicu tvorili odborné pedagogické knihy, v žiackej sa nachádzali knihy na mimočítankové čítanie žiakov. Všetky knihy boli sústredené v malom kabinete. Takáto knižnica už nevyhovovala požiadavkám modernej školy.

Po vybudovaní novej plynovej kotolne, zostali vedľa nej nevyužitú priestory, ktoré dovtedy slúžili ako sklad paliva. Postupne sa zaplňali rôznymi nepotrebnými vecami. Po zvážení všetkých možností sme sa začali zamýšľať nad prestavbou starej uhoľne na priestory novej školskej knižnice. Výhodou bolo i to, že sa kotolňa nachádzala v budove školy a po prestavbe sa školská knižnica stala jej súčasťou.

Tento zámer sa nám podaril v roku 2007, kedy sme boli úspešní v rozvojovom projekte „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2007“. Aj na základe tejto skutočnosti sme dokázali presvedčiť poslancov na OcÚ v Klátovej Novej Vsi o nevyhnutnosti novej školskej knižnice s čítárňou, ktorí podporili náš zámer a odhlasovali finančné prostriedky na prestavbu uhoľne. O štyri mesiace bola školská knižnica vybudovaná a 25. 4. 2008 slávnostne otvorená.

Z finančných prostriedkov získaných zo spomínaného projektu sme zakúpili dva počítače s pripojením na internet, tlačiareň s kopírkou, časť nábytku, nové knihy a samozrejme knižnično-informačný systém, ktorý nám veľmi pomáha pri evidencii kníh a výpožičkách.

V súčasnosti evidujeme 158 čitateľov, ktorým je k dispozícii 2 214 kníh. Školská knižnica je otvorená denne. Cez prázdniny bola otvorená i dvakrát do týždňa. Deti majú o knihy veľký záujem. Tešia sa na nové tituly, ba dokonca i súťažia medzi sebou, kto prečíta viac kníh. Nové knihy do školskej knižnice vyberáme a nakupujeme na základe prieskumu medzi žiakmi. Pedagógovia oceňujú odborné publikácie, z ktorých čerpajú materiál pri príprave na vyučovanie. Školskú knižnicu spravuje učiteľka, ktorá absolvovala cyklické vzdelávanie *Práca v školskej knižnici*.

Naša školská knižnica je neodmysliteľnou súčasťou školy, slúži na rozvíjanie čitateľských schopností žiakov, ich záujmov, je miestom vyučovania a vzdelávania a taktiež plní úlohu metodickéj pomoci učiteľom pri príprave na vyučovanie. Jej vybudovaním boli pre učiteľov vytvorené nové možnosti vyučovania, pre deti nové aktivity a zmysluplne využitý voľný čas. Chceme, aby sa školská knižnica stala i kultúrnym centrom. Organizujeme v nej recitačné súťaže, vedomostné kvízy, besedy so spisovateľmi a časť hodín literatúry chceme odučiť práve tu.

Školská knižnica žije bohatým kultúrnym a spoločenským životom. K najzaujímavejším podujatiam, ktoré sme v knižnici uskutočnili, bolo jej slávnostné otvorenie dňa 25. 4. 2008. Okrem zástupcov z Krajského školského úradu v Trenčíne a zo Školského úradu

v Partizánskom sa ho zúčastnili i hostia zo Slovenskej pedagogickej knižnice v Bratislave, syn a synovec spisovateľky Kataríny Lazarovej, rodáčky z miestnej časti Janova Ves.

Z vedomostných súťaží spomeniem aspoň súťaž **Trojruža**, kde žiaci 3. a 4. ročníka mali možnosť preveriť svoje vedomosti o slovenskom rozprávkarovi Pavlovi Dobšinskom, jeho živote a rozprávkovej knihe Trojruža.

Janko Hraško bol názov ďalšej vedomostnej súťaže pre žiakov 1. a 2. ročníka, ktorí taktiež museli odpovedať na otázky z uvedenej rozprávky, jej zvukovú podobu si spoločne vypočuli a jednotlivé časti deja ilustrovali podľa vlastnej predstavy.

Pri príležitosti 100. výročia narodenia L. N. Nosova sme pripravili pre žiakov 3. a 4. ročníka súťaž **Nevedkove dobrodružstvá**. Opäť vedomosti boli najdôležitejšie, aby deti získali potrebné body.

Okrem vedomostných súťaží sme v školskej knižnici privítali i našich najmenších čitateľov – prvákov a piatakov, ktorí ku nám prišli z málotriednej základnej školy. Vyučujúce ich oboznámili, ako si môžu knihy na čítanie vyberať, ako sa majú v knižnici správať a ako sa môžu stať jej pravidelnými čitateľmi.

V marci 2009 sme uskutočnili v školskej knižnici **besedu so starostkou obce**. Deti mali pripravené nielen otázky, ktoré ich zaujímali, ale čítali aj krátke ukážky z rôznych prečítaných kníh.

27. októbra 2008 sme sa zapojili do „Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“. **Medzinárodný deň školských knižníc** pre nás začal už vstupom do budovy školy. V priestoroch chodby nás vítala výstava kníh doplnená rozprávkovými bytosťami, zhotovenými z prírodných jesenných plodov.

V tento deň prví do priestorov školskej knižnice vstúpili naši prváci. Zaujímavo pripravená hodina sa im veľmi páčila. Deti hravou formou riešili úlohy, ktoré im vyučujúca po vypočutí ukážky zadala. Pomenovali osoby v texte, následne hľadali a vyfarbovali písmenká, ktoré už poznali, skladali z nich slová a nalepovali na výkres. Nakoniec ilustrovali jednotlivé postavičky a svoje práce predviedli svojim spolužiakom.

Druhákovi učarovala rozprávka **O Červenej čiapočke**. Po prečítaní a prerozprávaní deja zostavovali dejovú osnovu. Potom k jednotlivým bodom osnovy priradzovali obrázky a usporadúvali ich podľa poradia. V ďalšej časti obrázky priradené k osnove vymaľovali a spolu s bodmi osnovy lepili na papier, kde sa im zobrazila celá rozprávka. V závere si celý dej zopakovali a rozprávku zdramatizovali.

Žiaci tretieho ročníka sa zmenili na básnikov. Najskôr si prečítali rozprávku **Ako šlo vajce na vandrovku**, zopakovali dej a motivačným rozhovorom si pripomenuli, ako vzniká nová kniha. V ďalšej fáze vymýšľali veršičky týkajúce sa kníh a školskej knižnice, zapisovali ich na list budúceho leporela, ktorý potom vhodne ilustrovali. Spoločnými silami vzniklo pekné leporelo s rozprávkovým motívom pre najmenších čitateľov.

Štvrtáci pracovali s textom **O nezbednom tučniakovi**. Dostali na časti rozstrihaný text, ktorý poskladali do súvislého celku, hľadali v ňom slovné druhy a v encyklopédiách informácie o zvieratkách, ktoré sa v rozprávke vyskytovali. Tak sa v závere hodiny dozvedeli o spôsobe života tučniaka, tuleňa, ľadového medveďa a o krajine, kde tieto zvieratá žijú.

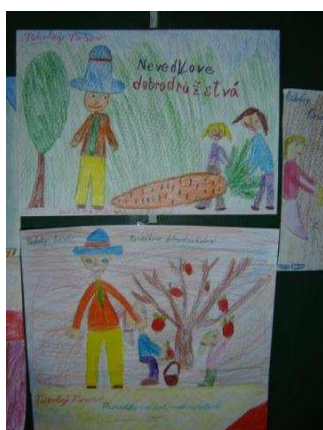

Slávnostné otvorenie knižnice

Súťaž **Trojuža** pre žiakov 3. a 4. ročníka

Súťaž **Nevedkove dobrodružstvá**

Medzinárodný deň školských knižníc

Aktivity prvákov

Druhý ročník – rozprávka O Červej čiapke

Vznik novej knihy – leporela – tretí ročník

Aktivita pre žiakov 5. – 9. ročníka

Kniha – prameň našich vedomostí

Popoludnie s Andersenom

Popoludnie s Andersenom – sadenie rozprávkového stromčeka

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Anna Grachová
Základná škola
958 44 Klátova Nová Ves
Slovenská republika
e-mail: zsknv@stonline.sk

ŠKOLSKÁ KNIŽNICA NA DLANI V ZÁKLADNEJ ŠKOLE V HLINÍKU NAD HRONOM

Viera Kubičková

Prirodzenou ľudskou vlastnosťou je zvedavosť, objavovanie neznámeho, túžba po napredovaní, zlepšovaní sa, vzdelávaní. Už od dávna sú tieto činnosti úzko späté s čítaním – knihami a knižnicami, učením a školami. Ovládať materinský jazyk, vedieť písať, čítať, porozumieť čítanému textu, zaujať k nemu postoj, vyjadriť svoj názor a mnohé ďalšie zručnosti sa snažíme naučiť deti odvtedy, ako prvýkrát prekročia prah školy. Tento cieľ má, samozrejme, aj naša škola. V súčasnej ére preniká do škôl množstvo moderných informačných technológií. Tu sa ponúka otázka, či má kniha i dnes, popri filme a modernej didaktickej technike, také významné miesto v živote človeka ako kedysi? Určite má a **činnosť „knihovníkov“ v našej škole, chce presvedčiť deti, že čítanie aj dnes „letí“**. S knihou sa otvára obrovský priestor našej fantázie – ak sa ponoríme do čítania, každý z nás oživí dej svojsky – tak trochu inak.

Školská knižnica v Základnej škole v Hliníku nad Hronom je priestorovo maličká, nevyhovujúca na organizovanie podujatí pre 406 žiakov školy. To však neznamená, že obmedzené priestorové podmienky a zastarané vybavenie obmedzí jej činnosť iba na požičiavanie kníh žiakom a vyučujúcim. Školská knižnica je malá ako dlaň, ale tak ako malé ruky dokážu veľké veci, tak aj naši pedagógovia, predovšetkým slovenčinári, sa snažia organizovať rôzne zaujímavé podujatia, ktorých hlavným cieľom je vytvoriť u detí vzťah k materinskému jazyku, ku knihám, k čítaniu.

Hoci knižnica pracuje počas celého roka, jej aktivita sa stupňuje hlavne v októbri pri príležitosti **Medzinárodného dňa školských knižníc** a v marci – **mesiaci kníh**. Vtedy nám okrem našej školskej knižnice otvára dvere a podáva pomocnú ruku Obecná knižnica v Hliníku nad Hronom.

MESIAC S KNIHOU V NAŠEJ ŠKOLE ALEBO MESIAC S NAJLEPŠÍM PRIATEĽOM

Popri príprave jednorazových podujatí, ako sú besedy, výstavy kníh, exkurzie a vyučovanie hodín literárnej výchovy v obecnej knižnici, sme v minulom roku po prvýkrát zorganizovali väčší projekt s názvom **Mesiac s knihou v našej škole alebo Mesiac s najlepším priateľom**. Išlo o medzitriednu súťaž žiakov 2. stupňa, ktorej cieľom bolo vzbudiť u detí väčší záujem o knihy, čítanie, ukázať im, že aj s knihami môžu prežiť príjemné chvíle a mať v nich dobrého priateľa na voľný čas – priateľa, ktorý nikdy nesklame, neohovára, poradí, poučí, ale aj zabaví a rozosmeje.

Aktivity projektu prebiehali nielen na hodinách slovenského jazyka a literárnej výchovy, ale aj iných predmetov a po vyučovaní. Časovo bol rozvrhnutý do štyroch marcových týždňov. Za každú aktivitu boli žiaci, resp. ich kolektívy, odmeňovaní tzv. marcovými literami (litera = písmeno, od toho odvodená literatúra). Tie ako hlavné ukazovatele spoločnej kolektívnej snahy, tvorivosti, vzájomnej spolupráce a vedomostí, mohli triedu priviesť do úspešného a štedrého cieľa – výhre hlavnej ceny, návštevy divadelného predstavenia.

Každý marcový týždeň mal svoje motto a tomu prispôsobené aktivity pre našich žiakov.

Viem, kde je knižnica – prvý marcový týždeň

Každá trieda formou blokového vyučovania strávila čas dňa v obecnej knižnici, počas ktorého sa bližšie oboznámila s priestormi knižnice a v príjemnej atmosfére mohla pracovať v prostredí plnom kníh na svojich projektoch o knihách, spisovateľoch, ktorých výročia sme si pripomenuli v roku 2008.

Bez knihy to nejde alebo týždeň bez techniky – druhý marcový týždeň

Na vyučovacích hodinách počas celého týždňa naši žiaci poctivo pracovali na zlepšovaní svojich čitateľských zručností nielen z učebníc, ale aj z kníh, ktoré si priniesli na vyučovacie hodiny z domu. Vyvrcholením celotýždňového snaženia bola súťaž – práca s textom, zameraná na čítanie textu s porozumením.

Spoznávame tých, ktorí píšu – tretí marcový týždeň

Súčasťou aktivít tohto týždňa bola beseda so spisovateľkami nášho regiónu pani Petrovou a Koreňovou z Banskej Štiavnice, oboznámili sa s ich tvorbou, vypočuli si z nej ukážky, dozvedeli sa, ako sa niekto môže stať autorom poézie alebo textárom piesní. Ďalšou aktivitou bol **Kvíz o spisovateľoch, predchodcoch kníh, knižniciach...** Trojčlenné družstvá každej triedy si zmerali svoje sily vo vedomostiach, poznatkoch a schopnostiach používať informácie získané z odbornej literatúry.

Stávame sa na deň hrdinami kníh – štvrtý marcový týždeň

Toľko Hermion, Harry Potterov, Daniek a Janiek a iných literárnych postáv na jednom mieste sa spolu len veľmi ťažko mohlo stretnúť, ale v našej škole sa to podarilo vďaka fantázii žiakov. Prezlečení za svojho obľúbeného hrdinu strávili vyučovací deň a aj takýmto spôsobom ukázali, čo čítajú, aké postavy sú im najbližšie.

Litery, ktoré žiaci získali v jednotlivých súťažiach sa sčítali a víťazi za odmenu navštívili divadelné predstavenie **Inotaje** v Divadle Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene.

Možno povedať, že práve zorganizovanie tohto projektu, skúsenosti získané počas jeho priebehu, zážitky žiakov a ich kladné ohlasy boli motiváciou a zároveň výzvou pre pedagógov, aby sa aj v budúcnosti podujali pripraviť podujatie väčšieho rozsahu.

Príležitosť sa naskytla v októbri pri príležitosti **Medzinárodného dňa školských knižníc**. Prvé nápady a námety si organizátori vymieňali už na stretnutí v auguste, na ktorom sa rozhodli, že sa zapoja do **Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice**. Potom už nasledovalo čakanie na vyhlásenie tematického zamerania v roku 2008 – *Čitateľská gramotnosť a vzdelávanie vo vašej školskej knižnici*. Po zverejnení na internetovej stránke Slovenskej pedagogickej knižnice v Bratislave nasledovali horúčkavité prípravy projektu a jeho jednotlivých aktivít. Výsledkom bolo podujatie s názvom **Knižnica na dlani**.

KNIŽNICA NA DLANI

Prečo práve tento názov? *Dlaň* – časť ľudského tela, ktorá umožňuje pohyb, tvorí gestá, má svoju silu, môže byť oporou, vieme ňou pohladať..., teda je to časť nás, bez ktorej by bol život človeka ťažší. Práve takéto istý význam majú pre ľudí knižnice. Bez nich by bol život ľudí ťažší, ťažšie by sa im napredovalo, vzdelávalo, oddychovalo... Zároveň však

pomocou rúk ide všetko ľahšie, všetko nimi dokážeme urobiť a toto obrazné pomenovanie symbolizovalo ľahkú dostupnosť kníh, a tým aj vedomostí, informácií, chvíľ pohody a oddychu v spoločnosti obľúbených hrdinov alebo v exotických krajinách, či v ďalekej budúcnosti.

Cieľom projektu bolo prehĺbiť u žiakov vzťah k literatúre, vzbudiť u nich záujem o čítanie, zvyšovať ich čitateľskú gramotnosť a hĺbku ich vedomostí.

Príprava podujatia začala už dva týždne vopred dotazníkom pre žiakov, ktorý ich rozdelil podľa záujmu a obľúbených kníh bez ohľadu na vek do 10 oddelení našej *Knižnice na dlani* – oddelenia poézie, encyklopédií, vedecko-fantastickej literatúry, historickej a životopisnej literatúry, rozprávok a povestí, detektívnej literatúry, dievčenskej a romantickej literatúry I., II., dobrodružnej literatúry I., II.

V ďalšej fáze prípravy, v týždni od 20. októbra do 24. októbra, mohli žiaci priniesť do školy knihy, ktoré chcú darovať do školskej knižnice alebo spolužiakom v tento deň požičať. Celkový počet darovaných kníh predstavuje 652 kusov a kníh na zapožičanie bolo 943 ks.

V piatok po vyučovaní sa začala škola meniť na knižnicu. Zmizli triedy a objavili sa oddelenia knižnice pripomínajúce čítarne, do ktorých žiaci spolu s vyučujúcimi porozdeľovali prinesené knihy, na dverách umiestnili zoznamy detí daného oddelenia, aby v pondelok mohla byť knižnica otvorená s príchodom prvých návštevníkov už o 7.30 hodiny.

V pondelok 27. októbra 2008 sa naša škola zmenila na jednu veľkú knižnicu. Nevyučovalo sa v nej, ale čítalo, študovalo, kreslilo a komunikovalo podľa zvláštneho rozvrhu – programu. Zapojili sa do neho všetci žiaci a vyučujúci prítomní v tento deň v škole.

1. hodina – Spracovávanie informácií – *Som knihovník*

Žiaci sa učili spracovávať a triediť informácie a výsledkom bolo vytvorenie registra daného oddelenia – abecedný zoznam autorov a diel spracovaný na počítači.

Dlaň symbolizovala silu vzdelania.

2. a 3. hodina – Čítanie – *Čítam pre svoje potešenie*

Žiaci potichu čítali knihu, ktorú si sami vybrali a výstupom boli odpovede na otázky zisťujúce úroveň čitateľskej gramotnosti vypracované podľa 3 požiadaviek na čitateľskú gramotnosť, a to úlohy zisťujúce informácie explicitné, implicitné a interpretačné.

Dlaň symbolizovala pohľadanie duše čítaním.

4. hodina – Dramatizovanie – *Čítam pre potešenie druhých*

Žiaci si vybrali zaujímavú, napínavú alebo komickú ukážku, ktorú výrazne prečítali ostatným.

Dlaň symbolizovala gestá pri hraní úloh.

5. hodina – Ilustrovanie – *Tvorím obal alebo ilustráciu knihy, ktorú som čítal*

Žiaci navrhovali obal knihy alebo tvorili ilustráciu knihy, ktorú čítali a výstupom bol obal knihy, ilustrácia.

Dlaň symbolizovala tvorbu niečoho nového.

6. hodina – Komunikovanie – Kladieme „základnú knihu“ novej školskej knižnice

Žiaci si v jednotlivých oddeleniach pripravili priania, ktoré odzrkadľujú ich túžby, predstavy, ako by mala vyzerat' a fungovat' nová školská knižnica, ktorá sa bude v našej škole rekonštruovat'. Žiaci priali novej knižnici, aby sa stala vizitkou našej školy, aby spríjemnila život žiakom svojim príjemným prostredím, mala veľa návštevníkov... Spolu so zástupcami jednotlivých oddelení sme položili symbolickú „základnú knihu“ budúcej zrekonštruovanej školskej knižnice.

Dlaň symbolizovala spájanie ľudí, komunikáciu.

Touto aktivitou sa končil projekt v priestoroch školy, no sprievodné podujatia sa realizovali aj mimo nej. Ak platí, že kniha poteší každého, tak i tých, ktorí nevedia čítať, či majú s čítaním problémy. Preto sa skupinky detí vybrali i mimo školy, odovzdať kúsok radosti a vzdelanosti iným, tak ako to robil Matej Hrebenda putovaním po slovenských dedinách.

Knižnica na kolesách

V rámci tejto aktivity potešili deti z divadelného krúžku návštevou svojich priateľov z Domova sociálnych služieb na Hrabínach, kde sídli škola pre telesne a zdravotne postihnuté deti, a okrem spoločných hier si našli čas aj na čítanie literárnych diel a predvedenie krátkej dramatizácie.

Dlaň predstavovala pohyb.

Knižnica pre ešte nečítajúcich

Žiaci I. stupňa boli oporou pre mladších kamarátov z Materskej školy v Hliníku nad Hronom, budúcich spolužiakov, a predstavili sa im s dramatizáciami rozprávok.

Dlaň predstavovala oporu.

Knižnica pre už nečítajúcich

Starých, nevládných občanov obce pri príležitosti *Októbra – mesiaca úcty k starším* vyhľadali žiaci, ktorí im prečítali knihu podľa ich výberu a takto im pohladili dušu tým, že si na nich spomenuli.

Dlaň predstavovala pohladenie.

Dlane, v ktorých bola ukrytá naša školská knižnica, sa 27. októbra 2008 o 14.00 hodine zatvorili. Knižovníci sa rozchádzali s dobrým pocitom a vierou, že ich čoskoro budú môcť pre *návštevníkov* školy – knižnice opäť otvoriť.

A ony sa znovu vo väčšej miere otvorili v marci, keď sme v jej priestoroch privítali počas podujatia **Oddychujeme s knihou** zaujímavých hostí, napríklad spisovateľku Vieru Fridrichovú, rodáčku z našej obce alebo Martinu Palkovičovú, prekladateľku a majiteľku kníhkupectva v Žiari nad Hronom. Obe našim žiakom ukázali, že písanie kníh a ich čítanie vôbec nevyšlo z módy.

Najväčšiu odozvu však malo podujatie najmladších čitateľov našej školy **Noc s knihou**.

Až 103 žiakov I. stupňa sa spolu s pani učiteľkami rozhodlo prežiť čarovný večer a noc v škole s rozprávkovými hrdinami. V piatok popoludní ich priviedli rodičia do školy, kde ich čakal bohatý program. Každá trieda predviedla spolužiakom dramatizáciu zo *svojej* knihy, s ktorou pracovali od začiatku mesiaca. Potom si prezreli výstavky skutočných, ale aj vlastnoručne vyrobených kníh. Zoznámili sa s výrobou papiera, nechýbala ani večerná

prechádzka a rozprávka na dobrú noc. Potom sa už triedy zmenili na *spálne*, a ani tí najmenší prváci nesmútili za rodičmi.

Krásne spomienky, radosť v detských očiach, zlepšovanie čitateľských zručností našich žiakov, nové vedomosti, toto všetko nás zaväzuje, aby sme v našom úsilí nepoľavili a pokračovali v organizovaní podobných podujatí, zlepšovali priestorové i materiálne vybavenie školskej knižnice. Prísľubom do budúcnosti je zriadenie nových priestorov školskej knižnice po rekonštrukcii školy, ktorá práve v súčasnosti začína. Vybavenie knižnými titulmi sme si vylepšili vďaka darovaným knihám počas podujatia **Knižnica na dlani**, ale najmä vďaka finančnej odmene za víťazstvo v **Súťaži o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice**, z ktorej sme zakúpili množstvo zaujímavých titulov, a tie si už, samozrejme, našli cestu k svojim čitateľom.

Ani najlepšie materiálne vybavenie školskej knižnice nezaručuje jej správne fungovanie bez ľudí, ktorí sú ochotní pre jej činnosť obetovať svoj čas, energiu, tvorivosť, a preto nám všetkým v Základnej škole v Hliníku nad Hronom vlialo veľa nových síl, elánu a odhodlania do ďalšej práce, ocenenie, ktorého sa nám od odbornej komisie dostalo.

Ďakujeme a na záver si zaželajme, aby sa vďaka školským knižniciam k čitateľom dostalo čo najviac dobrých kníh. Ich čítaním prebieha ustavičný dialóg, keď sa nám kniha prihovára a naša duša odpovedá.

Príprava podujatia Knižnica na dlani

Sme knihovníci, tvoríme registre oddelení...

1. hodina – Spracovanie informácií

Čítame pre svoje potešenie...

2. a 3. hodina – Čítanie

Vstup do sveta čitateľskej gramotnosti...

4. hodina – dramatizácia

Tvoríme obaly a ilustrácie kníh...

5. hodina – Ilustrovanie

6. hodina – Komunikovanie

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Viera Kubičková
Základná škola
Školská 482
966 01 Hliník nad Hronom
Slovenská republika
e-mail: zshlinik@szm.sk

VZBUDENIE ZÁUJMU O ČÍTANIE A ROZVOJ ČITATELSKEJ GRAMOTNOSTI U ŽIAKOV Z MÁLO PODNETNÉHO A SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉHO RODINNÉHO PROSTREDIA

Katarína Hrošovská

Základná škola v Loku je najväčšou základnou školou s ročníkmi 1. – 4. v Nitrianskom kraji, v školskom roku 2008/2009 s počtom 72 žiakov v piatich triedach 0. – 4. ročník.

Sociokultúrne zloženie žiakov našej školy je veľmi rozdielne, 63 % žiakov pochádza z rodín, ktoré sú v hmotnej núdzi a 80 % žiakov pochádza z rodín s nízkym sociálnym statusom a z nepodnetného rodinného prostredia. Väčšina detí žije ekonomicky znevýhodnenom a nepodnetnom rodinnom prostredí. Z dôvodu nízkej sociokultúrnej úrovne rodín, z ktorých pochádzajú naši žiaci, je kontakt s literatúrou i akoukoľvek knihou zriedkavý. Sú veľmi výrazné nedostatky v možnostiach, ktoré žiakom našej školy ponúka ich vlastná rodina. Veľa žiakov nemá vlastnú rozprávkovú knihu, nemali v ruke vlastné detské časopisy a nepoznajú ich. Dostávajú sa do kontaktu s knihami, časopismi, literatúrou a informáciami iba prostredníctvom vyučovania a aktivít organizovaných školou a školskou knižnicou. Prichádzajú do školy nepripravené z domáceho prostredia, slovenský jazyk ovládajú len na veľmi nízkej úrovni, neovládajú veku primerane sociálne zručnosti a nemajú vstopené hygienické návyky. Vzdelávanie žiakov pochádzajúcich z málo podnetného prostredia je mimoriadne náročné, nakoľko podpora detí zo strany rodičov je minimálna až žiadna. Napriek týmto skutočnostiam je našou neustále snahou zvyšovať čitateľskú úroveň žiakov našej školy.

Z dôvodu týchto skutočností sme sa zapojili do rozvojového projektu ***Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2007*** vypracovaním projektu ***Aj s knihou sa dá hrať a získavať vedomosti***. Ministerstvo školstva SR nás zaradilo medzi vybrané školy a poskytlo nám finančné prostriedky vo výške 99 000 korún. Obsah projektu bol zameraný na vylepšenie materiálno-technického vybavenia školskej knižnice, na skvalitnenie knižnično-informačných služieb žiakom, učiteľom a rodičom s dôrazom na zvyšovanie čitateľskej kultúry žiakov a vyhľadávania informácií v rôznych médiách.

Do roku 2007 bolo vybavenie našej školskej knižnice na veľmi nízkej úrovni. Školská knižnica obsahovala iba 150 titulov, čo tvorilo 327 kníh. Navyše knihy boli väčšinou obsahovo nevyhovujúce súčasným požiadavkám, s málo pútavými ilustráciami a v neposlednom rade aj veľmi zničené a opotrebované. Vzhľadom na tieto skutočnosti nebola školská knižnica miestom, ktoré by deti radi navštevovali, ani miestom, ktoré by ich podnecovalo k čítaniu, či získavaniu nových vedomostí a zážitkov z prečítanej knihy. Zároveň sme nedisponovali ani knižnično-informačným systémom, ktorý by na jednej strane zredukoval rutinnú prácu školskej knihovníčky, na druhej strane vytvoril časový priestor pre prácu s používateľmi a zlepšil prístup ku knižničnému fondu využívaním online katalógu.

Prostredníctvom finančných prostriedkov zo spomínaného rozvojového projektu ***Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2007*** sme doplnili našu školskú knižnicu o nové regále, počítač s príslušenstvom, farebnú tlačiareň, knižnično-informačný systém, nahrávky rozprávok, detské časopisy a o 230 nových kníh. Doplnili sme aj didaktické pomôcky, drevené puzzle, kocky a materiál na výtvarnú činnosť, ktoré sa v školskej knižnici nachádzajú.

Cieľom nášho projektu **Aj s knihou sa dá hrať a získavať vedomosti** bolo:

1. Zvýšiť počet titulov v knižničnom fonde a zabezpečiť do knižnice detské časopisy.

Pri dopĺňaní knižného fondu školskej knižnice sme starostlivo vyberali knihy s prihliadnutím na vek detí, na stupeň rozvoja čitateľských zručností a na ich záujmy. Dôraz sme kládli na to, aby sme v knižničnom fonde mali zastúpené knihy s menším rozsahom textu, s dostatočne veľkými písmenami, s pútavými ilustráciami, ktoré by podnietili k čítaniu aj tých najmenších, začínajúcich a aj najmenej zdatných čitateľov. Snažili sme sa o zastúpenie čo najväčšieho množstva žánrov v knižničnom fonde o také tituly, ktoré dokázali osloviť najšikovnejších a pravidelných návštevníkov školskej knižnice. Detské časopisy sme zakúpili z vlastných finančných zdrojov.

2. Skvalitniť a rozšíriť knižnično-informačné služby prostredníctvom elektronizácie vnútorných knižničných procesov (akvizícia, katalogizácia, výpožičný protokol, online katalóg a iné)

V minulosti školská knižnica viedla knižničnú agendu klasickým spôsobom. Po zakúpení knižnično-informačného systému ProFLIB ŠTART sme postupne začali s katalogizáciou, využívaním ponúknutých možností menovaného programu.

3. Zvyšovať čitateľskú gramotnosť žiakov a vybudovať pozitívny vzťah ku knihe

Zvyšovanie čitateľskej gramotnosti u najmladších školákov súvisí s ich zoznamovaním sa s rôznou detskou literatúrou. Dieťa sa ako čitateľ nerodí, stáva sa ním, keď získava schopnosť používať knihu, ako jeden z mnohých spôsobov realizácie svojich rozmanitých potrieb. Potreba kontaktu s knihou nevzniká u detí spontánne a samovoľne. V tomto procese zohráva dôležitú úlohu škola – učiteľ. Vzbudzovanie čitateľského záujmu u detí mladšieho školského veku je založené na práci s knihou tak, aby sa dieťa naučilo samostatne čítať, autenticky prežívať, motivovať sa k vlastnej reflexii. Je nutné, aby sa aktivizovala psychika dieťaťa, ak sa dostane do sveta literárnej skutočnosti a vzbudila v ňom ozajstnú radosť z čítania. Dôležitú úlohu v našej školskej knižnici zohrávajú aj detské časopisy, po ktorých siahajú deti veľmi často, individuálne podľa záujmu. Už v tomto roku odoberáme po 1 titule z nasledovných detských časopisov (Zvonček, Včielka, Vrabček, Bobík, Zornička, Maxík, Adamko, Fifík, Slniečko), ktoré sú umiestnené v školskej knižnici. Prácu s detským časopisom preferujeme aj na hodinách čítania. Časopisy sa využívajú na spestrenie hodín čítania ako doplnkové čítanie, prípadne texty z neho slúžia aj na diagnostiku čítania. Pri napĺňaní tohto cieľa naďalej využívame nasledujúce metódy: hlasné čítanie, diskusia o prečítanom, expresívne rozprávanie o zaujímavej pasáži, inscenáciu textu žiakmi, tvorivé rozprávanie, čitateľské denníky, vyhľadávanie, zhotovovanie leporel a tematických knižiek

4. Vytvoriť záujmové kútiky

Naším cieľom bolo, aby školská knižnica nebola len centrom práce s knihou, časopisom a informáciami, ale aby sa stala miestom radosti, kde dieťa bude môcť použiť hračky, počúvať rozprávky, kresliť, zúčastniť sa na jednoduchých dramatických etudách.

5. Využiť záujmové kútiky na realizáciu vyučovacích hodín v netradičnom prostredí

Školskú knižnicu v dopoludňajších hodinách využívame ako miesto na realizovanie vyučovacej hodiny a na vzdelávanie, aj ako miesto na realizáciu informačnej výchovy. Vyučovacie hodiny v školskej knižnici sú zamerané na spoločné čítanie mimo čítankovej literatúry. Po prečítaní knihy deti spracúvajú informácie získané prostredníctvom knihy tvorivými hrami, literárne, výtvarne, dramatisáciou, alebo pantomímou.

K **naplneniu stanovených cieľov** nám slúžili pravidelné aktivity, ale aj jednorazové aktivity:

- jedenkrát v týždni odučená hodina čítania zameraná na čítanie mimo čítankovej literatúry,
- pravidelné vypožičiavanie kníh v rámci činnosti Školský klub detí,
- práca v záujmovom kútiku,
- besedy so žiakmi o prečítaných knihách v jednotlivých ročníkoch (Danka a Janka, Trojruža, Bola raz jedna trieda, Junácka pasovačka, Z poľovníckej kapsy),
- prezentácie krátkych literárnych scénok,
- návšteva okresnej detskej knižnice,
- literárne súťaže a kvízy pre deti,
- prednášky pre rodičov: *Význam čítania pre školskú úspešnosť dieťaťa, Čitateľská gramotnosť- schopnosť získavať a využívať informácie.*

V tomto školskom roku sme sa zapojili do **Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice** k Medzinárodnému dňu školských knižníc, ktorá sa konala 27. októbra 2008. Témou súťaže bola *Čitateľská gramotnosť a vzdelávanie vo vašej školskej knižnici*. Z 335 súťažiacich školských knižníc sme sa umiestnili na **druhom mieste** a získali sme finančnú sumu **25 000 korún**. Tieto finančné prostriedky sme využili na doplnenie knižničného fondu o ďalších 185 nových titulov. Pri ich výbere sme kládli dôraz na vek našich čitateľov, stupeň rozvoja ich čitateľských schopností, na užitočnosť, prítlačivosť a zabezpečenie dostatočného počtu z jedného titulu pre určený ročník na spoločné doplnkové mimo čítankové čítanie.

Cieľom spomínanej súťaže bolo prostredníctvom zaujímavých činností a aktivít s knihou, ktoré podporujú zážitkové učenie, vzbudiť u detí záujem o čítanie krásnej literatúry a tým podporovať rozvoj ich slovnej zásoby a získavať pozitívne zážitky z prečítaného textu a rozvíjať zručnosti čitateľskej gramotnosti ako sú:

- schopnosť vyhľadávať informácie v texte,
- vyhľadávať súvislosti medzi informáciami,
- vedieť integrovať svoje poznatky s poznatkami v texte.

Podujatie sme uskutočnili pod názov **Dobrodružstvá so psíčkom a mačičkou**. Aktivitám predchádzalo čítanie knihy Rozprávky o psíčkovi a mačičke od Jozefa Čapka. Knihu sme čítali spoločne po triedach na hodinách čítania a v Školskom klube detí, niektoré vybrané kapitoly si deti čítali samostatne doma. Z prečítanej knihy sme na základe ankety vybrali štyri príbehy, ktoré sa deťom najviac páčili:

- Ako si psíček roztrhol gatky.
- O psíčkovi a mačičke ako si umývali dlážku.
- Ako psíček s mačičkou našli bábiku, ktorá tenko plakala.
- Ako si psíček s mačičkou piekli tortu na meniny.

Na podujatí sa zúčastnili všetci prítomní žiaci. Nakoľko žiaci 0-tého a 1. ročníka ešte v tomto čase nevedeli čítať, rozdelili sme ich do 8 zmiešaných pracovných skupín. Deti pracovali v skupinách, tímovo na šiestich zadaných úlohách, z ktorých každá úloha sledovala iný cieľ.

V prvej úlohe *Vyrieš hlavolam* mali skupiny zo slov na lístkoch zložiť názvy príbehov a následne k jednotlivým názvom priradiť obrázky predmetov, ktoré sa v príbehoch vyskytovali. Cieľom úlohy bolo na základe porozumenia prečítaného textu zložiť názov, vedieť správne priradiť obrázky predmetov, k príslušnému názvu rozprávky.

V druhej úlohe *Podme spolu do divadla* učitelia zdramatizovali príbeh **Ako si psíček roztrhol gatky**. Príbeh bol pri zlomových bodoch prerušovaný. Deťom sa mali z dvoch možností rozhodnúť, ako má príbeh pokračovať. Cieľom tejto úlohy bolo určiť na základe prečítaného správny sled deja. Deti boli priebežne aktívne zapájané do deja rozprávky.

V tretej úlohe *Vyrobme si leporelo* mali žiaci vytvoriť leporelo z príbehu **O psíčkovi a mačičke ako si umývali dlážku**. Príbeh bol rozdelený na 8 častí (podľa počtu skupín). Každá skupina dostala za úlohu urobiť ilustráciu jednej časti príbehu. Na ilustrácii pracoval každý člen skupiny samostatne. Do spoločného leporela si deti vybrali najlepšiu prácu zo skupiny. Na záver sa zhotovilo spoločné leporelo a úlohou detí bolo na stránky leporela správne priradiť krátky text. Cieľom tejto úlohy bolo vedieť správne zoradiť obrázkovú osnovu, priradiť k obrázku vhodný text, vedieť sa správne ohodnotiť a vybrať najlepšiu prácu v skupine.

V štvrtej úlohe *Ako sa staráme o hračky* sme využili príbeh **Ako našli bábijku, ktorá tenko plakala**. S deťmi sme sa rozprávali o tom, ako sa vedia starať o svoje hračky a ako s nimi zaobchádzajú. Úlohou detí bolo povedať, ako sa o hračky starali psíček s mačičkou a ako neporiadne deti. Opýtali sme sa ich, ako sa spoločne starajú o hračky v Školskom klube detí. V záverečnej časti tejto úlohy mali deti správne roztriediť hračky do jednotlivých škatúl a hľadať riešenia, ako je možné pokazené hračky opraviť a zachovať pre ďalšie deti. Cieľom úlohy bolo výchovne využiť daný príbeh a motivovať deti k šetrnému zaobchádzaniu s hračkami.

V piatej úlohe *Pečieme tortu* deti „piekli“ tortu podľa vopred pripraveného receptu psíčka a mačky z príbehu **Ako si psíček s mačičkou piekli tortu na meniny**. Do nakresleného hrca postupne vkladali štitky s názvami jednotlivých ingrediencií podľa receptu. Úlohou detí bolo určiť, prečo psíčkovi a mačičke torta nechutila. Deti na základe vlastných skúseností navrhovali, čo je potrebné z receptu vylúčiť, aby bola torta chutná. Na záver, ako vyvrcholenie celého dopoludnia, čakalo deti príjemné prekvapenie: príprava pudingového pohára podľa receptu. Cieľom tejto úlohy bolo čítanie s porozumením, hľadanie riešenia, vyhľadávanie chýb, vedieť na základe receptu zhotoviť jednoduchú maškrtu.

Môžeme s potešením konštatovať, že za uplynulé obdobie sa nám vďaka realizácii týchto dvoch projektov podarilo vzbudiť záujem o čítanie a pravidelnú návštevu školskej knižnice u väčšiny žiakov. Pravidelnú návštevnosť dokumentujú aj výsledky **čitateľskej súťaže** o najlepšieho čitateľa triedy a následne i školy. Na ústrednej školskej nástenke **Čítaš, čítam, čítame** zaznačujeme počet prečítaných a v čitateľskom denníku zaznačených kníh (zdokumentovanie prečítanej knihy podľa veku žiaka obrázkom, krátkym niekoľko riadkovým textom, či obsahom) u každého žiaka po jednotlivých triedach farebnou nálepkou. Táto forma hodnotenia je pre deti motivujúca a veľmi účinná. A o tom, že technika čítania aj čítanie s porozumením sa u žiakov našej školy zlepšuje svedčí aj diagnostika čítania, ktorú robíme pravidelne raz do mesiaca v triedach u každého žiaka a vidíme väčšie či menšie zlepšenie.

V súčasnosti naša školská knižnica vďaka spomínaným projektom a poskytnutým finančným prostriedkom disponuje celkovo **742 knižnými titulmi**. Čo je predpokladom na to, aby sme mohli stanovené ciele obidvoch projektov plniť, aby udržateľnosť projektov bola dlhodobou efektívna.

Naším najbližším cieľom je:

- Zlepšiť imidž našej školskej knižnice, aby od prvého momentu styku s ňou vyvolala v dieťati túžbu po vlastnej knihe, po vlastnej zbierke kníh. Postupne budeme získavať žiakov na vstup do **Klubu mladých čitateľov** a podporovať prácu **literárneho dôverníka**, ktorý naučí deti zorientovať sa v bohatej ponuke na našom knižnom trhu.
- Vytvoriť v školskej knižnici **čítareň a relaxačnú zónu**, ktorú budú môcť naši žiaci využívať každý deň v popoludňajších hodinách na zmysluplné trávenie voľného času.

Dôležitým, dlhodobým a určite ťažko dosiahnuteľným cieľom bude pôsobenie na rodičov a rodinných príslušníkov našich žiakov, aby pochopili dôležitosť, nutnosť a potrebu osvojenia čítania a významu čitateľskej gramotnosti u svojich detí. Chceme dosiahnuť, aby sa sny a túžby našich mnohých žiakov stali skutočnosťou, že im rodičia k najbližšiemu sviatku venujú darček v podobe – **Svojej vlastnej knihy**.

4. ročník	
Meno žiaka	Prečítané knihy
Figezki Jozef	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Fruňová Noémi	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Kováč Marek	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Kováč Róbert	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Kováčová Diana	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Kováčová Mária	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Makányová Miriam	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Rafaelová Rosana	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Rybničák Tamás	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Votošimová Barbora	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

2. ročník	
Meno žiaka	Prečítané knihy
Banda Henrich	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Banda Štefan	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Huelová Alexandra	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Kováč Desider	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Kováč Desider	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Kováč Milan	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Kováčová Michaela	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Kudlak Alex	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Némethová Jessica	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Pavlusová Veronika	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Peles Ján	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Rafael Kristián	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100
Vojtek Stanislav	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

Súťaž o najlepšieho čitateľa

Ako čítame					
Meno žiaka	September	Október	November	December	Január
Jozef Figezki	27	59	21	62	59
Noémi Fruňová	18	119	71	114	88
Marek Kováč	27	34	25	67	34
Róbert Kováč	—	—	—	—	—
Diana Kováčová	58	27	26	—	—
Mária Kováčová	16	—	—	—	—
Miriam Makányová	16	22	—	23	23
Rosana Rafaelová	—	—	13	72	52
Tamás Rybničák	68	115	116	82	72
Barbora Votošimová	18	27	72	26	—
II. polrok					
Meno žiaka	Február	Marec	Apríl	Máj	Jún
Jozef Figezki	62	—	—	—	—
Noémi Fruňová	26	34	—	—	—
Marek Kováč	37	—	—	—	—
Róbert Kováč	—	—	—	—	—
Diana Kováčová	—	—	—	—	—
Mária Kováčová	—	—	—	—	—
Miriam Makányová	—	—	—	—	—
Rosana Rafaelová	72	—	—	—	—
Tamás Rybničák	57	—	—	—	—
Barbora Votošimová	—	—	—	—	—

Diagnostikovanie čítania

Hodiny čítania v školskej knižnici

Čítame s potešením

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Katarína Hrošovská

Základná škola

Hlavná 10

935 58 Lok

Slovenská republika

e-mail: hrosovska.k@gmail.com

RADOŠŤ Z KNÍH

Eva Kubalová, Mária Hnidková

Gymnázium J. M. Hurbana v Čadci má za sebou bohatú 60-ročnú tradíciu a ponúka našim priaznivcom okrem 4-ročného štúdia i štúdium 8-ročné a bilingválne. S nadšením zdieľame nové výzvy, ktoré prinášajú skvalitnenie a inováciu výchovno-vzdelávacích foriem, metód a podnecujú tvorivosť, aktivitu, túžbu po poznaní, záujem o sebavzdelávanie.

Hlavnou funkciou našej školskej knižnice je snaha udržať záujem žiakov o literatúru na želanej úrovni. Znamená to predovšetkým uspokojovať požiadavky sústredujúce sa na čítanie odporúčanej literatúry. Na stretnutiach predmetovej komisie slovenského jazyka a literatúry každoročne stanovíme zoznam kníh určených pre jednotlivé ročníky ako odporúčanú literatúru. Zároveň sa na hodinách literatúry usilujeme oboznámiť žiakov s autormi, ktorých diela boli ocenené Nobelovou cenou, či sa inak preslávili a zaslúžia si pozornosť. Žiaľ, mnohé z takýchto titulov sa v našej školskej knižnici nenachádzajú, nakoľko na nákup nových kníh v posledných rokoch financie z rozpočtu školy nestačili. Radi by sme tento nedostatok v budúcnosti odstránili a umožnili tak žiakom zachytiť aj najnovšie trendy v svetovej i slovenskej literatúre.

Aktívne spolupracujeme so všetkými kultúrnymi organizáciami v Čadci, medzi ktoré neodmysliteľne patrí Kysucká knižnica, Kysucké kultúrne stredisko, ale aj Kysucká galéria, Kysucké múzeum, Dom kultúry v Čadci. Zapájame sa do okresných súťaží, prehliadok, zaujímavých podujatí.

Významnou aktivitou organizovanou každoročne v spolupráci so školskou knižnicou je **Krása slova alebo Hviezdoslavov Kubín** – prehliadka recitačných talentov našej školy. Mnohí záujemcovia si začiatkom školského roka prídu vybrať vhodné texty na recitáciu. Ohotne im poradíme, upozorníme na originálne „neopočúvané“ texty. Pripravujeme žiakov na školské a neskôr okresné kolo súťaže **Kysucký mikrofón**. Ide o prehliadku talentov - budúcich moderátorov, redaktorov a zabávačov. Takisto na jeseň sa podieľame, na základe spolupráce s Kysuckou knižnicou, na priebehu **Jurinovej jesene** a neskôr, na tradičnej a obľúbenej akcii **Jašíkove Kysuce**. Obidve podujatia sa nezaobídu bez účasti našich žiakov na besedách s významnými slovenskými spisovateľmi, o ktorých školská knižnica vytvára informačné medailóny.

Osobnostiam Kysúc, umeleckým pamiatkam, či folklórnym tradíciám venujeme pozornosť organizovaním súťažnej prezentácie školských projektov prvých ročníkov pod názvom **Najobjavnejšia práca o Kysuciach**. Žiaci tretích ročníkov zasa absolvujú literárny kvíz – **Literárne osobnosti Kysúc** – a vyhľadávajú v školskej knižnici všetky pramene k danej problematike.

Pri príležitosti Dňa študentstva a Nežnej revolúcie organizujeme **besedu spojenú s čítaním kníh exilových a samizdatových autorov** pre 4. ročník. Neodmysliteľnou súčasťou sú exkurzie a hodiny **informačnej výchovy** v školskej knižnici. Už niekoľko rokov pracuje študentská porota Gymnázia J. M. Hurbana v rámci Palárikovej Rakovej na celoslovenskej prehliadke ochotníckych súborov. Vzhľadom na hodnotiace poslanie poroty snažíme sa získať scenáre, literárne predlohy, a rozanalyzovať významovú rovinnu dostupného diela, a preto v tomto období venujeme priestor literárnym popoludniam v knižnici, čítaniu ale aj dramatizovaniu textov.

Keďže žiaci osemročného gymnázia sú v detskom veku, obľúbené sú výpožičky kníh detských autorov, ktoré sú staršieho vydania a tie sú málo alebo vôbec nie sú ilustrované. V spolupráci s vyučujúcimi estetiky a výtvarnej výchovy pomáhame formovať vkus detského čitateľa. Ponúkame knihy, ktorých obsah sa vhodne využíva na kreatívne činnosti na výtvarnej či estetickú výchovu. Následne inštalujeme výstavy vydarených prác v priestoroch budovy školy a školskej knižnice. Pre osemročné gymnázium organizujeme literárnu a výtvarnú súťaž **Moja najobľúbenejšia literárna postava**. Vyhľadávaným podujatím je čítanie literárnych textov a následná vlastná tvorba veršovaného leporela motivovaná ročným obdobím: **Jesenná rozprávka, Zimná rozprávka, Jarná rozprávka**.

Školská knižnica slúži aj ako „základňa“ pre prácu redakčnej rady školského časopisu **Gong**, nakoľko jednou z jeho obľúbených rubrik je vždy recenzia nejakej knihy. Niektoré sú súčasťou nášho knižničného fondu.

Môžeme sa pochváliť aj vlastnou básnickou tvorbou žiakov. Vydali sme zbierky: Rozpačitá nežnosť, Anjelská úzkosť, Loď v mojej hlave. Citujem jeden originálny poetický prejav študenta Michala Salaja z oktávy B: „*Ďakujem Vám všetkým, a škole predovšetkým, že prestala ma baviť nuda.*“ Toto vyznanie považujeme za najlepšie ocenenie práce učiteľa.

„Súťaž o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“ k Medzinárodnému dňu školských knižníc, ktorú vyhlásila Slovenská pedagogická knižnica – to bola jednoznačná motivácia k zorganizovaniu nevšedného školského podujatia, ktorého hlavným zámerom bolo rozvíjať čitateľskú gramotnosť a poznávacie, komunikačné, interpersonálne a intrapersonálne (osobnostné) kompetencie. Predpokladané edukačné ciele tohto podujatia dostali konkrétnu podobu premyslenou organizáciou a dôslednou prípravou. Jednoznačne sme chceli splniť podmienku zaujímavého netradičného podujatia s bohatým využitím rôznorodých zábavných foriem a metód práce s knihou.

Mimoškolská aktivita žiakov literárno-umeleckého krúžku ART-fórum a školského časopisu **Gong** bola venovaná *tvorbe propagačných materiálov*. Plagáty, pozvánky, dotazníky pre hostí, pedagógov, súťažiacich žiakov, dotazníky pre žiakov – divákov mali farebnú podobu s detailom Stromu poznania od Gustava Klimta a celé podujatie dostalo originálny názov **Radosť z kníh** – radosť z poznania.

Podujatie bolo organizačne a obsahovo premyslené. Uskutočnilo sa vo veľkom priestore vstupnej auly školy, pretože sme chceli zapojiť učiteľov a žiakov celého gymnázia. Časové rozpätie sme prispôbili vyučovaniu v škole a celé podujatie trvalo 6 vyučovacích hodín, od 8.00 hod. do 14.00 hod. aj s vyhodnotením.

Priestor auly bol vkusne upravený, adekvátne naaranžovaný knihami, ktoré strážili žiaci v talároch a doplnený panelmi o našej škole a osobnosti Jozefa Miloslava Hurbana.

Hostia, vedenie školy, súťažiaci žiaci (2 – 3 dobrovoľne prihlásení z každej triedy gymnázia), organizátori, boli prítomní počas celého podujatia. Striedali sa každú vyučovaciu hodinu iba ďalší diváci – žiaci s pedagogickým dozorom (naraz 4 až 5 tried), ktorí pozorne sledovali podujatie, ale neostali pasívni. Boli pre nich pripravené súťaže vo forme *čítania s porozumením*, cez prestávku si prezerali výstavu kníh a vypisovali krátke čitateľské dotazníky s názvom obľúbenej knihy a nevšedným zážitkom.

Boli sme poctení prítomnosťou dvoch kysuckých spisovateľov – **Petrom Kubicom a Antonom Pajonkom**. Aj oni odpovedali na tému svojich obľúbených kníh a nevšedných čitateľských zážitkov, besedovali o literatúre, zapájali sa do dialógu so súťažiacimi žiakmi, kládli divákovi otázky na čítanie s porozumením a spoločne s dvoma zástupcami Kysuckej knižnice v Čadci a vedením školy (pani raditeľka školy RNDr. Anna Čerchlová a pani zástupkyňa Mgr. Ingrid Mikovčáková) tvorili hodnotiacu porotu. Tak vznikla osemčlenná porota – hostia, vedenie školy, vedúca školskej knižnice Mgr. Mária Hnidková a moderátorka Mgr. Eva Kubalová a šesťčlenná žiacka porota z redakčnej rady časopisu Gong a krúžku Art-fórum, ktorá navrhovala vlastného víťaza.

Hlavným obsahom tohto projektu bolo čítanie a predstavovanie obľúbených kníh a nevšedných čitateľských zážitkov hostí, učiteľov a najmä **súťaž žiakov**, ktorí sa dokázali s nami podeliť o čitateľské zážitky verejnou prezentáciou vybraného umeleckého diela, interpretáciou zaujímavých myšlienok, javov, charakteristík, aplikáciou literárnoteoretických a literárnohistorických vedomostí, schopnosťou reprodukovat' a vyextrahovať dejovú líniu epického diela, poukázať na emocionálnu sféru lyrického textu. Vedeli zaujať vlastné hodnotiace stanovisko, ale používali aj hodnotenie v kontexte doby, ktoré nielen predniesli, ale aj napísali v podobe analýzy, interpretácie, hodnotenia v pripravených **dotazníkoch**. Forma dotazníka bola v podstate jednoduchá. Obsahovala tri časti.: 1. obľúbená kniha, autor, názov, 2. nevšedný čitateľský zážitok, ktorý presvedčivo obhajovali, 3. čitateľ, čitateľka – podpis.

Súťažiaci boli rozdelení do kategórie mladší žiaci (4 triedy osemročného gymnázia) a do kategórie starší žiaci.

Formálne bolo podujatie rozdelené do šiestich sekvencií (6 vyučovacích hodín).

1. sekvencia obsahovala úvodné slovo vedúcej školskej knižnice, ktorá privítala hostí, žiakov, vysvetlila zámer a obsahovú náplň podujatia, vysvetlila úlohu súťažiacich žiakov – čitateľov a funkciu poroty.

Následne spisovateľ Anton Pajonk rozprával o vzťahu k literatúre, o zaujímavých knihách, inšpiračných zdrojoch vlastnej tvorby. Dali sme priestor aj diskusii, pretože mladší žiaci boli zvedaví na jeho rozprávky.

Potom vystúpila pani učiteľka telesnej výchovy Mgr. Mária Majáková a informovala o Nobelovej cene, o poslednom nositeľovi Nobelovej ceny, ktorý ju veľmi zaujal a po prečítanom úryvku z diela Večne spievajú lesy zistovala, či diváci porozumeli textu otázkou: „Aký je rozprávačov vzťah k prírode?“ Odpovedajúci dostávali za svoje postrehy drobné odmeny (pero s logom gymnázia, kalendár, záložky).

Konečne dostali priestor súťažiaci študenti, ktorí prišli s vlastnou obľúbenou knihou a ich úlohou bolo využiť zaujímavý, presvedčivý, zrozumiteľný rétorický prejav, hodnotiť, dokumentovať svoje stanoviská citátmi, krátkymi úryvkami, jednoducho zaujať. Celkovo súťažilo 37 žiakov, ale v prvej časti to bolo iba 5 žiakov, v ďalších sekvenciách bol počet väčší.

2. sekvencia. Vystúpil spisovateľ Peter Kubica netradičným výkladom o ocenených knihách v roku 2008 a zistili sme, že najpredávanejšou je kuchárska kniha. Jeho tvorba je žánrovo

rôznorodá – poézia, próza, preklady, rozprávky pre deti, a preto nečakane všetkých prekvapil otázkou, čo by ešte mal napísať. Ocenili sme invenčné návrhy obecnstva.

Pokračovali sme súťažnými prejavmi žiakov, ktoré boli prerušené výstupom pani učiteľky matematiky Mgr. Márie Rovňaníkovej. Hovorila o svojich psychických stavoch, ktoré prežíva pri čítaní kníh a uviedla citlivú ukážku s otázkou: „Aký problém rieši hlavný hrdina úryvku a čo by mu oni (diváci) poradili?“

3. sekvencia bola spestrená pútavým prejavom pani riaditeľky školy o svojom vzťahu k literatúre a ku knihám zo školského prostredia. Súťažnú časť ozvláštnilo aj vystúpenie učiteľa informatiky Mgr. Radoslava Kačura, ktorý nás potešil vlastnou prozaickou tvorbou pre deti a mládež. Moderátorka následne zisťovala jazykovú problematiku, či diváci postrehli v texte slang, frazeologizmus a dialekt.

4. sekvencia patrila zástupcom Kysuckej knižnice v Čadci, ktoré nás informovali o rôznorodých možnostiach využitia informačných zdrojov regionálnej knižnice, o aktuálnych podujatiach, ktoré regionálna knižnica pripravuje a zároveň sa vyznali z lásky k obľúbeným literárnym žánrom, vymenovali konkrétne tituly. V tejto časti sa uskutočnila aj zaujímavá prehliadka kostýmov literárnych postáv a diváci im priradzovali mená a charakteristiky.

5.sekvencia. Pani zástupkyňa školy prečítala citát z obľúbenej knihy o tom, že každá kniha má dušu. Dušu človeka, ktorý knihu písal, dušu ľudí, ktorí ju čítali, žili a snívajú pri nej. Túto časť môžeme pokojne nazvať tvorivou, pretože nás všetkých nadchla žiačka 1. ročníka vlastnou básnickou tvorbou a zároveň preukázala kreatívnu schopnosť vytvoriť báseň na akékoľvek slovo v sylabickej prozódii.

6. sekvencia. Poézii a umeniu sme sa venovali v poslednej časti zásluhou učiteľky slovenčiny Mgr. Evy Kubalovej. Priblížila nám Milana Rúfusa ako autora veľkého srdca a neuveriteľnej pokory k životu. Poslední študenti nás presviedčali o svojich čitateľských, analytických a interpretačných schopnostiach. Emocionálne ukončenie sme zažili zásluhou nevidiaceho študenta Vojtěcha Poláška, študenta 2. ročníka, ktorý hovoril o tom, ako on sám „číta“ knihy, ako mu knihy čítajú iní a umeleckou bodkou bol jeho precítený klavírny koncert.

Cez prestávky medzi jednotlivými sekvenciami žiaci absolvovali *prehliadku vystavených kníh* s označenou tematikou: obľúbené knihy učiteľov, obľúbené knihy žiakov, hostí, literárna tvorba kysuckých autorov, školská odporúčaná literatúra, encyklopédie, cudzojazyčná literatúra. Využili sme fond našej školskej knižnice a prinesené knihy hostí, učiteľov, žiakov. Prítomná bola aj pozvaná *televízia KTV*, žiaci *fotografovali*, *nasnímali* podujatie *kamerou* a ešte v ten deň *napísali článok do novín* – Kysuce.

Nevšedné je všetko to, čo dokážeme precítiť, a preto naším zámerom bolo vytvoriť podujatie plné radosti z kníh, radosti z poznávania, radosti z čítania. Potvrdil sa citát istého autora: „*Čítanie dobrej knihy je ustavičný dialóg, pri ktorom sa kniha prihovára a naša duša odpovedá.*“ A potom môže výpoveď čitateľa vyzeráť tak, ako ho na tomto zaujímavom podujatí úprimne opísala jedna žiačka: „*Mojimi obľúbenými knihami sú Idiot od Dostojevského a Ulysses od Joyca, ale nevšedný čitateľský zážitok mi dali posledné dve strany knihy Príbeh našej lásky od Segala, keď som sa rozplakala, ani neviem prečo.*“

Po komplexnom zhodnotení dotazníkov sme skonštatovali, že čitateľská gramotnosť na našej škole je na veľmi dobrej úrovni. Najčítanejším autorom bol Antoine de Saint-Exupéry s knihou Malý princ. Po roztriedení tematiky sme boli milo prekvapení 30 % záujmom o školskú odporúčanú literatúru. Dotazníky sme zviazali hrebeňovou väzbou, a tak vznikla fascinujúca **publikácia** pod názvom **Radosť z kníh**, ktorá je výpoveďou o zaujímavom podujatí Gymnázia Jozefa Miloslava Hurbana v Čadci. Po úspešnom zrealizovaní podujatia vedenie školy navrhlo zaradiť čítanie z kníh medzi tradície školy.

Začiatok podujatia Radosť z kníh

Kysuckí spisovatelia Anton Pajonk a Peter Kubica

Prezentácia vlastnej tvorby študentov

Rétorický prejav zástupcu učiteľov

ADRESA A E-MAIL

Mgr. Eva Kubalová, Mgr. Mária Hnidková
Gymnázium J. M. Hurbana
Ul. 17. novembra 1296
022 01 Čadca
Slovenská republika
e-mail: gjmh@gymcadca.sk

Príloha č. 1 Metodický pokyn k vyhláške Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 421/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach

Metodický pokyn
k vyhláške Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 421/2003 Z. z.,
ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie,
vyrad'ovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach

*(metodické pokyny sú umiestnené vždy priamo
za citovaným textom vyhlášky odlišným typom písma)*

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky podľa § 24 ods. 1 zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej ustanovuje:

§ 1

(1) V odbornej evidencii knižničného fondu (ďalej len odborná evidencia) sa vedie každý knižničný dokument zaradený do knižničného fondu bez ohľadu na formu nosiča, najmä kniha, každý samostatný zväzok knihy, samostatný zväzok diela na pokračovanie, ukončený ročník periodika, hudobnina, rukopis, grafika, obraz, kresba, kartografický knižničný dokument, patentový a firemný dokument, technická norma, audiovizuálny, elektronický a mikrografický dokument (ďalej len knižničná jednotka).

Tento paragraf definuje predmet evidencie, z ktorého vyplýva, že odbornej evidencii podlieha každý dokument, ktorý školská knižnica získala do svojho knižničného fondu bez ohľadu na spôsob nadobudnutia, typ, formu a nosič dokumentu, a bez ohľadu na to, či sa prírastkový zoznam vedie v papierovej forme alebo elektronickej forme.

Odborná evidencia dokumentov získaných a odoslaných na výmenu sa vedie podľa § 3 ods. 3.

(2) Odborná evidencia sa člení na základnú odbornú evidenciu a pomocnú odbornú evidenciu.

Základná odborná evidencia je z hľadiska školskej knižnice majetkoprávnou evidenciou knižničných jednotiek, ktoré školská knižnica nadobudla a zaradila do knižničného fondu. Je i základom informačného aparátu školskej knižnice a trvalou súčasťou knižničného fondu. Je jedinečným, nezameniteľným dokumentom s osobitným spôsobom spracovania a uchovávanía podľa § 2 ods. 9 tejto vyhlášky.

Základná odborná evidencia, najmä vedená v elektronickej forme, by mala slúžiť i pre ďalšie technologické operácie spracovania dokumentov v školskej knižnici. Odporúča sa, aby pri zápise údajov do prírastkového zoznamu školská knižnica používala katalogizačné pravidlá (AACR2, ISBD).

Pomocnú odbornú evidenciu môže školská knižnica viesť, ak ju pre svoju činnosť a evidenciu knižničného fondu potrebuje, napríklad miestny zoznam, zoznam deziderát. Školská knižnica musí viesť pomocnú odbornú evidenciu dochádzajúcich periodík podľa § 3 ods. 2 a dokumentov získaných a odoslaných na výmenu podľa § 3 ods. 3.

§ 2

(1) Základnú odbornú evidenciu tvorí

- a) prírastkový zoznam,**
- b) zoznam úbytkov.**

(2) Prírastkový zoznam obsahuje najmä tieto identifikačné údaje o knižničnej jednotke:

a) prírastkové číslo,

Prírastkové číslo je poradové číslo dokumentu v prírastkovom zozname.

b) signatúru, ak sa nezhoduje s prírastkovým číslom,

Do prírastkového zoznamu školská knižnica zapíše signatúru len v tom prípade, ak nie je identická s prírastkovým číslom.

c) meno a priezvisko autora a názov,

Do prírastkového zoznamu školská knižnica zapíše meno autora (autorov) a názov dokumentu podľa pravidiel popisu dokumentu (AACR2).

d) vydavateľské údaje miesto vydania, vydavateľ, rok vydania,

Do prírastkového zoznamu školská knižnica zapíše základné vydavateľské údaje (miesto vydania, vydavateľ a rok vydania) podľa príslušných pravidiel (AACR2). Ak školská knižnica potrebuje rozšíriť v prírastkovom zozname vydavateľské údaje, môže tak urobiť.

e) dátum zápisu,

V elektronickej forme prírastkového zoznamu sa dátum generuje automaticky.

f) poznámku o vyradení,

Poznámku o vyradení školská knižnica zapíše neodkladne do príslušnej kolónky na základe vyrad'ovacieho protokolu a záznamu v zozname úbytkov.

g) cenu,

Školská knižnica zapíše obstarávaciu cenu dokumentu. Ak cena nie je uvedená, napríklad povinný výťah, dar a pod., zapíše odhadnutú cenu.

h) medzinárodné štandardné číslo knihy (ISBN), medzinárodné štandardné číslo seriálu (ISSN) alebo medzinárodné štandardné číslo hudobniny (ISMN),

Školská knižnica zapíše príslušné číslo, ktoré je uvedené na dokumente.

i) spôsob nadobudnutia,

Školská knižnica uvádza spravidla: kúpa, dar, povinný výťah, výmena, bezodplatný prevod.

j) jazyk knižničného dokumentu,

Školská knižnica uvedie jazyk dokumentu. Odporúča sa používať kódy jazykov (www.snk.sk – súborný katalóg).

k) údaje o prílohách.

Školská knižnica spravidla uvádza prílohy tak, ako ich stanovujú pravidlá (AACR2). Ak školská knižnica potrebuje aj iné údaje, môže ich použiť.

(3) Údaje v prírastkovom zozname uvedené v odseku 2 písm. h) až k) sa uvádzajú podľa evidenčnej a štatistickej potreby knižnice.

Údaje uvedené pod písmenom a) až g) sú pre školskú knižnicu povinné bez ohľadu na spôsob vedenia evidencie. Školská knižnica sa môže rozhodnúť, či bude v prírastkovom zozname uvádzať údaje h) až k). Odporúča sa, aby školská knižnica do prírastkového zoznamu zapisovala spôsob nadobudnutia a medzinárodné štandardné čísla. V prípade, ak školská

knížnica potrebuje aj ďalšie údaje, môže ich v prírastkovom zozname uvádzať. Ako príklad možno uviesť poradie vydania, ďalších pôvodcov a pod.

(4) Prírastkový zoznam sa vedie tak, aby sa zabezpečila nezameniteľnosť jednotlivých záznamov. Pod jedno prírastkové číslo sa zapisuje len jedna knižničná jednotka, ktorá sa označí príslušným prírastkovým číslom.

Každý dokument bez ohľadu na spôsob nadobudnutia musí mať samostatné číslo v prírastkovom zozname. Napríklad ak nakúpime 20 exemplárov z toho istého titulu, vytvárame 20 prírastkových čísiel a záznamov. Údaj o prílohe dokumentu je súčasťou záznamu v prírastkovom zozname. Samostatná príloha má identické prírastkové číslo s dokumentom. Ide napríklad o prílohy na iných médiách, ako je pôvodný dokument (knihy – cédečko a pod.). Odporúča sa, aby oddeliteľná príloha bola označená vlastníkymi údajmi (identické prírastkové číslo, resp. signatúra alebo čiarový kód).

(5) Knižnica odborne eviduje knižničný fond spravidla v jednom prírastkovom zozname a v jednom zozname úbytkov. Ak má knižnica viac prírastkových zoznamov a zoznamov úbytkov, vedie ich zoznam.

Prírastkový zoznam z hľadiska jeho formy môže byť:

- o predtlačená kniha prírastkov, ktorú vydáva ŠEVT (ŠEVT 11 015 0 Prírastkový zoznam),*
- o prírastkový zoznam ako tlačený výstup z počítača.*

V každom prípade musí byť zabezpečená nezameniteľnosť údajov. To znamená, že predtlačená kniha prírastkov musí byť vopred ostránkovaná a na prvej strane musí byť záznam o tom, koľko strán a prírastkových čísiel obsahuje. Súčasťou tohto záznamu je dátum, pečiatka a podpis zodpovednej osoby. Po skončení kalendárneho roku alebo po zaplnení prírastkového zoznamu sa pod záznam uvedie údaj o počte použitých prírastkových čísiel a dátum posledného zápisu.

V prípade, ak školská knižnica vedie prírastkový zoznam v elektronickej forme, musí po skončení kalendárneho roku prírastkový zoznam vytlačiť a autorizovať (na prvej strane bude uvedený počet listov, počet použitých prírastkových čísiel, časové ohraničenie, odkedy sa záznamy vykonávali, dátum, pečiatka a podpis zodpovednej osoby).

Po uzavretí prírastkového zoznamu zodpovedná osoba urobí zápis do zoznamu prírastkových zoznamov.

(6) Zoznam úbytkov obsahuje najmä tieto identifikačné údaje o vyradenej knižničnej jednotke:

- a) poradové číslo,**
- b) prírastkové číslo,**
- c) signatúru, ak sa nezhoduje s prírastkovým číslom,**
- d) meno a priezvisko autora a názov,**
- e) dátum zápisu,**

Školská knižnica uvedie deň, v ktorom sa zápis vykonáva, nie deň, kedy bol dokument navrhnutý na vyradenie. Súčasne do prírastkového zoznamu zaznamená poznámku o vyradení dokumentu s odvolaním na číslo v zozname úbytkov.

- f) dôvod vyradenia s odkazom na doklad o vyradení,**

Školská knižnica uvedie dôvod, ktorý je uvedený v návrhu na vyradenie vrátane odkazu na číslo, prípadne dátum zápisnice vyradovacej komisie. Odporúča sa, aby sa pre dôvody vyradenia používali kódy (napríklad Z – zastaraná, S – stratená, P – poškodená, M – multiplikát). Tieto kódy musia byť súčasťou zoznamu úbytkov.

g) cenu.

Školská knižnica uvedie cenu z prírastkového zoznamu.

V zozname úbytkov sa uvádzajú údaje v takej podobe ako boli uvedené v prírastkovom zozname /údaje uvedené pod písm. a) až d)/.

(7) Ak knižnica vyraduje knižničné jednotky hromadne, možno v zozname úbytkov uviesť iba rozpätie poradových čísiel s odkazom na samostatne spracovaný zoznam vyradených knižničných jednotiek. Zoznam obsahuje údaje zhodné s údajmi v zozname úbytkov. Jedno vyhotovenie takého zoznamu s presným vyznačením poradových čísiel zo zoznamu úbytkov tvorí neoddeliteľnú súčasť zoznamu úbytkov.

V zozname úbytkov sa uvedie poradové číslo, ktoré by mal mať vyradovaný dokument s odkazom na príslušný záznam. V zozname vyradených knižničných jednotiek musí mať každý vyradený dokument svoje samostatné číslo, ktoré je identické s poradovým číslom vo viazanom zozname úbytkov. Ak školská knižnica vyraduje veľa dokumentov naraz, napíše zoznam vyradených knižničných jednotiek, v ktorom použije na ich označenie poradové číslo, ktoré by malo nasledovať vo viazanom zozname úbytkov.

Napríklad v zozname úbytkov má posledný vyradený dokument poradové číslo 25. Následne školská knižnica vyradí 50 dokumentov. V zozname vyradených knižničných jednotiek bude číslovať od čísla 26 po číslo 75. Potom priebežne vyradí ďalšie dokumenty jednotlivo, napríklad po číslo 99. Opäť bude vyradovať hromadne. Zoznam vyradených knižničných jednotiek školská knižnica začne číslom 100. Tým sa zabezpečí nezameniteľnosť údajov v zozname úbytkov.

Zoznam vyradených knižničných jednotiek obsahuje údaje zhodné s údajmi v zozname úbytkov (musí obsahovať údaje podľa ods. 6 písm. a) až g).

Jedno vyhotovenie zoznamu vyradených knižničných jednotiek s presným vyznačením poradových čísiel zo zoznamu úbytkov tvorí neoddeliteľnú súčasť zoznamu úbytkov.

Zoznamy vyradených knižničných jednotiek po uzavretí zoznamu úbytkov školská knižnica zviaže, autorizuje, teda uvedie na prvej strane počet listov, počet použitých poradových čísiel, dátum ukončenia, pečiatku a podpis zodpovednej osoby.

(8) Zoznam úbytkov sa vedie tak, aby sa zabezpečila nezameniteľnosť jednotlivých záznamov. Vyradenie knižničnej jednotky sa vyznačí v prírastkovom zozname s uvedením poradového čísla zo zoznamu úbytkov.

To znamená, že v predtlačenej knihe úbytkov musia byť vopred listy ostránkované a na prvej strane musí byť záznam o tom, koľko strán a úbytkových čísiel zoznam obsahuje. Súčasťou tohto záznamu je dátum, pečiatka a podpis zodpovednej osoby. Po skončení roku alebo po zaplnení zoznamu úbytkov sa pod záznam uvedie údaj o počte použitých úbytkových čísiel a dátum posledného zápisu. Ak školská knižnica hromadne vyraduje, údaj o tom, že existuje príloha obsahujúca zoznamy vyradených knižničných jednotiek, musí tvoriť neoddeliteľnú súčasť autorizácie úbytkového zoznamu.

Ak školská knižnica vedie zoznam úbytkov v elektronickej forme, musí ho v zmysle internej smernice v pravidelných intervaloch vytlačiť.

V prípade, ak školská knižnica nevedie zoznam úbytkov v kalendárnom roku, ale pokračuje, musí vo svojom internom predpise stanoviť, kedy bude voľné listy viazať, teda buď časové ohraničenie, alebo počet použitých čísiel úbytkov.

(9) Prírastkový zoznam a zoznam úbytkov sú súčasťou knižničného fondu. Prírastkový zoznam a zoznam úbytkov sa trvalo uchovávajú.

Prírastkový zoznam a zoznam úbytkov sú neoddeliteľnou súčasťou knižničného fondu. Školská knižnica ich musí uchovávať počas celej svojej existencie. Po zániku školskej knižnice sa prírastkové zoznamy a zoznamy úbytkov uložia u zriaďovateľa školskej knižnice, ktorý s nimi naloží podľa registratúrneho poriadku. Odporúča sa, aby uvedené zoznamy boli uložené v plechovej skrini, aby sa zabezpečili nielen pred odcudzením, ale aj pred poškodením. Za trvalé a vhodné uchovávanie je zodpovedná poverená osoba, ktorá takisto zodpovedá za vedenie, aktualizáciu a uchovávanie prírastkových zoznamov i úbytkových zoznamov.

(10) Podkladom na základnú odbornú evidenciu knižničnej jednotky je najmä

a) nadobúdaci doklad,

Informáciu o knižničnej jednotke školská knižnica dopĺňa pri zápise do prírastkového zoznamu z príslušného nadobúdacieho dokladu, ktorým býva spravidla:

- *faktúra za dokumenty, ktoré školská knižnica nadobudla kúpou,*
- *dobací list za dokumenty získané povinným výtláčkom alebo výmenou. Ak školská knižnica nemá dobací list, vyhotoví náhradný doklad, t. j. fiktívny dobací list,*
- *darovacia zmluva, ak školská knižnica získala dokument darovaním. Ak darovacia zmluva neexistuje, vyhotoví náhradný doklad, v ktorom uvedie okrem obvyklých nadobúdacích údajov (autor, názov, atď.) aj meno darcu, adresu a dátum. Ak je darca anonymný, uvedie túto skutočnosť v náhradnom doklade,*
- *doklad o prevode, ak školská knižnica získala dokumenty od inej organizácie bezodplatným prevodom majetku.*

Do prírastkového zoznamu školská knižnica zapíše obvykle čísla vyššie uvedených dokladov (faktúry, dobacieho listu, darovacej zmluvy, zmluvy o prevode, prípadne náhradného dokladu). Tieto doklady archivuje podľa registratúrneho poriadku v zmysle zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach.

b) doklad o vyradení,

Za doklad o vyradení sa považuje napríklad príloha protokolu z vyradovacej komisie, v ktorej sú uvedené knižničné jednotky vyradené z knižničného fondu. Na základe tejto prílohy, v ktorej musí mať každá vyradovaná knižničná jednotka samostatné poradové číslo, sa zapíše do prírastkového zoznamu k príslušnému nadobúdaciemu záznamu poznámku o vyradení s vyradovacím číslom a údajom o vyradovacom protokole (číslo a dátum protokolu). Súčasne neodkladne sa urobí záznam do zoznamu úbytkov. Vyradovací protokol a prílohy k nemu sa archivujú podľa registratúrneho poriadku.

c) doklad o revízii.

Za doklad o revízii sa považuje zápisnica o revízii a jej prílohy.

§ 3

(1) Pomocnú odbornú evidenciu tvorí najmä

a) evidencia periodík,

b) evidencia knižničných jednotiek získaných a odosielaných na výmenu.

Pomocné odborné evidencie nepatria medzi majetkoprávne evidencie. Sú z hľadiska školskej knižnice len pomocnou evidenciou, v ktorej sa zaznamenávajú aktuálne informácie, platné len po určitý čas.

(2) Jednotlivé čísla dochádzajúcich periodík sa evidujú v pomocnej evidencii, ktorá obsahuje najmä

- a) názov, podnázov, rok, ročník, periodicitu a medzinárodné štandardné číslo seriálu (ISSN),
- b) údaje o dodávateľovi a úhrade,
- c) vyznačenie prijatých čísiel periodík.

Pomocnú evidenciu periodík školská knižnica vedie pre kontrolu úplnosti a pravidelnosti dodávania jednotlivých čísiel. Je podkladom pre urgencie nedodaných čísiel periodík. Po ukončení príslušného roku alebo ročníka školská knižnica pomocnú evidenciu uzavrie a uchováva podľa registratúrneho poriadku, resp. môže ju zlikvidovať.

(3) Dokumenty získané knižnicou na výmenu sa evidujú v pomocnej evidencii, ktorá obsahuje najmä

- a) poradové číslo,
- b) meno a priezvisko autora, názov, miesto a rok vydania,
- c) dátum zápisu,
- d) cenu publikácie,
- e) údaje o odoslaní,
- f) odkaz na doklad o nadobudnutí.

Odporúča sa, aby sa táto evidencia viedla na kartách, na ktorých zaznamenávame zaslané a prijaté dokumenty.

(4) Odborná evidencia sa vedie v tlačenej forme alebo elektronickej forme. O forme vedenia odbornej evidencie rozhoduje osoba poverená vedením knižnice zriaďovateľom alebo zakladateľom knižnice (ďalej len poverená osoba). Ak sa základná odborná evidencia vedie v elektronickej forme, knižnica vyhotovuje po skončení kalendárneho roka tlačенý výstup vo forme zviazaného a autorizovaného dokumentu.

Odporúča sa, aby školská knižnica vypracovala internú smernicu, v ktorej určí rozsah, spôsob a zodpovednosť za vedenie odbornej evidencie knižničného fondu.

§ 4

(1) Predmetom vyrad'ovania je knižničná jednotka, ktorá najmä

- a) nezodpovedá odbornej špecializácii knižnice, je multiplikátom, prípadne duplikátom knižničnej jednotky, z obsahovej stránky zastaraná,

Ak školská knižnica zistí, že na uspokojovanie jej používateľov stačí jeden, prípadne dva exempláre, môže ostatné exempláre (multiplikáty) vyradiť ako nadbytočné.

Obsahové zastaranie dokumentu patrí k najčastejším dôvodom na vyradenie knižničnej jednotky.

- b) je poškodená,

Za poškodenú knižničnú jednotku sa považuje dokument, ktorý bol fyzicky poškodený, a nie je potrebné alebo možné ho reštaurovať.

- c) je stratená.

Za stratenú knižničnú jednotku sa považuje tá, ktorú sa ani po vyčerpaní všetkých možností nepodarilo nájsť, resp. získať späť od používateľa.

(2) Podkladom na vyradenie je zoznam knižničných jednotiek navrhnutých na vyradenie, ktorý obsahuje základné identifikačné údaje podľa § 2 ods. 2 písm. a) až d) a g) s uvedením dôvodu vyradenia.

Za identifikačné údaje sa považujú údaje, ktoré sú uvedené v prírastkovom zozname.

(3) Návrh na vyradenie a zoznam vyradovaných knižničných jednotiek vypracuje vyradovacia komisia zložená najmenej z troch členov. Predsedu a ďalších členov vyradovacej komisie vymenúva poverená osoba. Návrh na vyradenie knižničných jednotiek podpíšu členovia vyradovacej komisie.

Za poverenú osobu sa považuje riaditeľ školy.

(4) O vyradení knižničnej jednotky rozhoduje poverená osoba na základe návrhu vyradovacej komisie.

Za poverenú osobu sa považuje riaditeľ školy.

(5) Vyradená knižničná jednotka sa odpisuje záznamom v zozname úbytkov a záznamom v prírastkovom zozname.

Záznam robíme podľa § 2 ods. 5) a 6).

Vyradenú knižničnú jednotku školská knižnica prednostne ponúkne v zmysle § 12 ods. 2 písm. i) zákona č. 183/2000 Z. z. napríklad Slovenskej národnej knižnici v Martine a Univerzitnej knižnici v Bratislave a pod. Ak tieto nemajú záujem o ponúkanú knižničnú jednotku, môže ich školská knižnica ponúknuť iným knižniciam výmenou alebo bezodplatným prevodom, prípadne s nimi môže naložiť inak v zmysle zákona o správe majetku štátu podľa zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov a zákona č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov (predaj antikvariátu, súkromným osobám a pod.). Zoznam ponúkaných knižničných jednotiek môže byť vyhotovený v tlačenej forme alebo elektronickej forme, alebo môže byť zverejnený na príslušnej webovej stránke školy. Ak sa dotknuté knižnice nevyjadria do 15 dní od uverejnenia zoznamu, možno považovať túto skutočnosť za nezájum.

§ 5

(1) Cieľom revízie knižničného fondu je fyzické porovnanie skutočného počtu knižničných jednotiek s evidovaným počtom knižničných jednotiek, ktoré tvoria knižničný fond knižnice. Poverená osoba určí plán čiastkových ročných revízií tak, aby sa zabezpečila úplnosť revízie knižničného fondu.¹⁾

Za poverenú osobu sa považuje riaditeľ školy.

V zmysle zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach je knižnica povinná uskutočniť revíziu knižničného fondu:

a) pravidelne,

Do 50 000 knižničných jednotiek v úplnosti každé tri roky.

b) mimoriadne, ak

1. revíziu nariadi zriaďovateľ,

2. treba zistiť skutočný stav, najmä po mimoriadnej udalosti, premiestnení školskej knižnice, zmene zodpovedného zamestnanca a pod.

¹⁾ § 13 ods. 3 zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej.

Za fyzické porovnanie skutočného počtu knižničných jednotiek s evidovaným počtom sa považuje priame porovnanie údajov v dokumente s údajmi v prírastkovom zozname a v iných pomocných evidenciách. Každý rozdiel medzi údajmi v prírastkovom zozname a údajmi v dokumente sa zaznamená do protokolu. Následne rozdiely sa porovnajú s pomocnými evidenciami, napríklad s evidenciou výpožičiek. Skutočnosť, že je dokument vypožičaný, sa vyznačí v protokole. Fyzické porovnanie neprítomného dokumentu sa realizuje až po jeho návrate do knižničného fondu a zaznamená sa do protokolu.

(2) Revíziu knižničného fondu vykoná revízna komisia (ďalej len komisia). Predsedu, tajomníka a ďalších členov komisie vymenuje poverená osoba. V knižnici, v ktorej to rozsah knižničného fondu vyžaduje, zabezpečuje revíziu samostatné pracovisko.

Za poverenú osobu sa považuje riaditeľ školy.

(3) Podkladom na revíziu knižničného fondu je prírastkový zoznam a evidencia výpožičiek, prípadne ďalšie pomocné evidencie, najmä miestny zoznam alebo zoznam knižničných jednotiek, ktoré knižnica vypožičala.

Prírastkový zoznam vedený podľa § 1 ods. 2.

Evidencia výpožičiek, t. j. zoznam knižničných jednotiek, ktoré sú dočasne neprítomné v knižničnom fonde, vedená v klasickej forme alebo elektronickej forme.

Za pomocnú evidenciu sa považuje napríklad zoznam knižničných jednotiek, ktoré sú na knihárskom spracovaní a pod.

(4) O výsledku revízie sa vyhotovuje zápisnica, ktorú podpisujú všetci členovia komisie.

(5) Zápisnica obsahuje najmä

a) záznam o časovom úseku vykonania revízie,

Uvedie sa dátum začatia a ukončenia revízie.

b) mená a priezviská členov komisie,

Uvedú sa celé mená vrátane zamestnávateľa.

c) spôsob vykonania revízie,

Môže byť pravidelná, alebo mimoriadna (§ 13 ods. 3 zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach). V zápisnici sa uvedú použité základné evidencie a pomocné evidencie, technika revízie. Pod technikou revízie sa rozumie spôsob porovnania fyzického dokumentu s jeho základnou evidenciou a pomocnou evidenciou a spôsob zápisu zistených údajov.

d) rozsah revízie, najmä časť revidovaného knižničného fondu a počet revidovaných knižničných jednotiek,

Ak sa reviduje celý knižničný fond, uvedie sa táto skutočnosť v zápisnici súčasne s počtom revidovaných a evidovaných knižničných jednotiek. Ak sa reviduje len časť knižničného fondu, uvedie sa táto skutočnosť v zápisnici súčasne s počtom revidovaných a evidovaných knižničných jednotiek vrátane lokalizácie ich fyzického umiestnenia, napríklad čítareň a podobne.

e) zistené skutočnosti, najmä nesúlad medzi skutočným počtom a evidovaným počtom knižničných jednotiek,

V zápisnici sa uvedie celkový počet nezvestných dokumentov. Ich zoznam je neoddeliteľnou súčasťou zápisnice. Za nezvestný sa považuje dokument, ktorý je

v prírastkovom zozname zaznamenaný, v čase revízie nie je v knižničnom fonde prítomný, a nie je o ňom ani záznam v žiadnej pomocnej evidencii.

f) návrh na odstránenie nedostatkov zistených revíziou a prílohu so zoznamom knižničných jednotiek navrhnutých na vyradenie, ktorá obsahuje základné identifikačné údaje podľa § 2 ods. 2 písm. a) až d) a g).

Návrh na odstránenie zistených nedostatkov musí predovšetkým obsahovať analýzu stavu uchovávania a ochrany knižničného fondu v školskej knižnici, vrátane posúdenia správnosti a relevantnosti príslušných evidencií, zodpovedné osoby a termíny odstránenia nedostatkov. Termíny možno podmieniť dobou, počas ktorej sa školská knižnica ešte pokúsi nezvestné dokumenty nájsť.

Príloha, zoznam dokumentov navrhnutých na vyradenie, musí obsahovať identifikačné údaje o chýbajúcich dokumentoch a o dokumentoch, ktoré revízna komisia navrhuje vyradiť z iného dôvodu ako je strata, t. j. poškodenie, obsahová zastaranosť, multiplicita a podobne.

V prípade, ak školská knižnica niektoré z nezvestných dokumentov uvedených v prílohe potrebuje opätovne získať, vyhotoví na základe tohto zoznamu zoznam deziderát, ktorý následne slúži na dopĺňovanie knižničného fondu.

(6) Zápisnica o výsledku revízie je pre poverenú osobu podkladom na vyradenie chýbajúcich, poškodených alebo zastaraných knižničných jednotiek z knižničného fondu a na odstránenie nedostatkov zistených revíziou.

Ak príloha zápisnice obsahuje základné identifikačné údaje stanovené vyhláškou na vyradenie dokumentu z knižničného fondu, riaditeľ školy rozhodne o vyradení knižničných jednotiek.

§ 6 Účinnosť

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. novembra 2003.²⁾

**Rudolf Chmel
minister kultúry**

Vypracovala: Mgr. Rozália Cenigová, ústredná metodička pre školské knižnice, 11. 11. 2008

Poznámka. – Ďakujem PhDr. Gabriele Panákovovej zo Slovenskej národnej knižnice, ktorá mi dovolila použiť informácie z Metodického pokynu k vyhláške Ministerstva kultúry Slovenskej republiky...³⁾

²⁾ Dňom účinnosti tejto vyhlášky sa nepostupuje podľa Smernice Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky z 10. apríla 1973 č. 2783/73-osv. o evidencii, revízii a vyradovaní knižničných fondov v knižniciach jednotnej sústavy, uverejnenej vo Zvestiach Ministerstva školstva a Ministerstva kultúry Slovenskej socialistickej republiky, ročník 1973, zošit 6.

³⁾ SLÍŽOVÁ, Daniela – PANÁKOVÁ, Gabriela: Metodický pokyn k vyhláške Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 421/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného fondu v knižniciach. In: *Príručka knihovníka malej knižnice*. Martin : Slovenská národná knižnica, 2003, s. 81 – 92. ISBN 80-89023-37-1

Príloha č. 2 Metodické usmernenie č. 1/2009 k zlúčeniu školskej a obecnej knižnice, ktorá bude evidovaná ako školská knižnica a umiestnená v priestoroch školy

**Metodické usmernenie
č. 1/2009**

**k zlúčeniu školskej a obecnej knižnice,
ktorá bude evidovaná ako školská knižnica a umiestnená v priestoroch školy**

V zmysle **Usmernenia k zlučovaniu školských a obecných knižníc** (č. MK-1790/2004), ktoré vydalo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v roku 2004, a v súlade s § 12 **zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení neskorších predpisov** (ďalej len „zákon o knižniciach“) môže obec ako zriaďovateľ obecnej knižnice a zriaďovateľ školy pristúpiť k zlúčeniu školskej a obecnej knižnice.

Pred samotným zlúčením školskej a obecnej knižnice je vhodné posúdiť najmä, či škola má vhodné priestory pre školskú knižnicu (primerané veľkosti očakávanému knižničnému fondu z obecnej knižnice a poskytovaniu knižnično-informačných služieb aj verejnosti) a personálne zabezpečenie.

Podmienky zlúčenia školskej a obecnej knižnice a vytvorenia zlúčenej školskej knižnice:

1. Zlúčená školská knižnica musí byť umiestnená v priestoroch školy, ktoré budú primerané veľkosti jej knižničného fondu a poskytovaniu knižnično-informačných služieb aj verejnosti.
2. Zriaďovateľom zlúčenej školskej knižnice bude škola. Ak škola nemá právnu subjektivitu, zriaďovateľom zlúčenej školskej knižnice bude obec ako zriaďovateľ školy.
3. Zriaďovateľ v súlade s § 10 ods. 3 zákona o knižniciach poverí zlúčenú školskú knižnicu v štatúte školskej knižnice poskytovaním knižnično-informačných služieb aj verejnosti.
4. Zlúčená školská knižnica v knižničnom a výpožičnom poriadku školskej knižnice stanoví čas poskytovania knižnično-informačných služieb verejnosti (vymedzí konkrétne dni a rozsah výpožičných hodín) a zabezpečí prístup do zlúčenej školskej knižnice v určenom čase.
5. Knižničný fond a hmotný majetok obecnej knižnice sa na základe delimitačného protokolu (príloha č. 1) delimituje do zlúčenej školskej knižnice.
6. Zlúčená školská knižnica bude evidovaná ako **školská knižnica** a každoročne bude vyplňať **Výkaz o akademickej a školskej knižnici za rok... /Škol (MŠ SR) 10-01/**.

Povinnosti obce:

1. Rozhodnutie obecného zastupiteľstva o zlúčení školskej a obecnej knižnice doložiť **čísлом uznesenia v zápise**.
2. Poveriť zamestnanca obce a zamestnanca školy (riaditeľa) **výkonom** zlúčenia a realizáciou administratívno-právnych opatrení pri **delimitácii** hmotného majetku.
3. Nariadiť **revíziu knižničného fondu** v súlade s § 13 písm. b) zákona o knižniciach v obecnej a školskej knižnici a **uzavretie príslušných majetkovo-právnych evidencií** (prírastkové zoznamy, zoznamy úbytkov a podobne) v zmysle vyhlášky Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 421/2003 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie, vyradovaní a revízii knižničného

fondy v knižniciach. (Ak škola má právnu subjektivitu, revíziu knižničného fondu nariadi riaditeľ.)

4. V zmysle registratúrneho poriadku a registratúrneho plánu obce, ktorý obec vydala v súlade s § 16 ods. 2 písm. a) zákona Národnej rady SR č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov, nariadiť **uskladnenie registratúrnych záznamov** obecnej knižnice.
5. V zmysle § 12 zákona o knižniciach oznámiť Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky **zrušenie obecnej knižnice** a požiadať ho o vykonanie **výmazu obecnej knižnice zo Zoznamu knižníc SR** (v žiadosti je potrebné uviesť číslo, pod ktorým bola evidovaná obecná knižnica v Zozname knižníc SR).
6. V obecnom rozpočte **vyčleniť dostatok finančných prostriedkov**, respektíve navýšiť rozpočet školy o väčší objem finančných prostriedkov určených najmä na prevádzku školskej knižnice, pravidelné dopĺňovanie knižničného fondu a personálne zabezpečenie.
7. Informovať **verejnosť** o zrušení obecnej knižnice a možnostiach využívania knižnično-informačných služieb školskej knižnice.

Povinnosti školy ako zriaďovateľa zlúčenej školskej knižnice:

1. Vydať **štatút školskej knižnice**, respektíve doplniť platný štatút školskej knižnice o nové skutočnosti, najmä o poskytovanie knižnično-informačných služieb verejnosti. (Ak škola nemá právnu subjektivitu, štatút školskej knižnice vydá, respektíve jeho doplnenie vykoná obec ako zriaďovateľ školy.)
2. Vydať **knižničný a výpožičný poriadok školskej knižnice**, respektíve doplniť platný knižničný a výpožičný poriadok školskej knižnice o poskytovanie knižnično-informačných služieb verejnosti a stanoviť čas poskytovania knižnično-informačných služieb verejnosti (vymedziť konkrétne dni a rozsah výpožičných hodín).
3. Požiadať Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky o vykonanie záznamu o zlúčení obecnej knižnice a školskej knižnice a vytvorení **zlúčenej školskej knižnice** (v žiadosti je potrebné uviesť číslo, pod ktorým bola evidovaná školská knižnica v Zozname knižníc SR).
4. Vytvoriť **vhodné priestory** pre školskú knižnicu, ktoré budú primerané veľkosti získaného knižničného fondu z obecnej knižnice a poskytovaniu knižnično-informačných služieb aj verejnosti.
5. V rozpočte školy/obce **vyčleniť dostatok finančných prostriedkov** najmä na prevádzku školskej knižnice, pravidelné dopĺňovanie knižničného fondu a personálne zabezpečenie.
6. Zabezpečiť **personálne zabezpečenie** školskej knižnice (odporúča sa profesionálny knihovník na plný úväzok).
7. Zabezpečiť **pripojenie školskej knižnice na internet školy**.
8. Zabezpečiť **prístup verejnosti** v určenom čase do školskej knižnice.
9. Informovať školskú komunitu o **sprístupnení školskej knižnice verejnosti**.

Toto metodické usmernenie nadobúda účinnosť dňom 17. júla 2009

Príloha č. 1

Vzorový delimitačný protokol o odovzdaní a prevzatí obecnej knižnice v... (*miesto sídla*)

Na základe rozhodnutia (*číslo uznesenia*) obecného zastupiteľstva v... (*miesto sídla*) zo dňa...
(*deň, mesiac a rok*)

Odovzdáva obecnú knižnicu:

Názov obce:

Sídlo obce:

Meno a priezvisko štatutárneho orgánu obce (starosta/starostka):

IČO obce:

Preberá obecnú knižnicu s príslušným majetkom:

Názov školy:

Sídlo školy:

Meno a priezvisko štatutárneho orgánu školy (riaditeľ/riaditeľka):

IČO školy:

I. Základné dokumenty obecnej knižnice:

- a) Doklad o zriadení obecnej knižnice – Štatút obecnej knižnice zo dňa... (*deň, mesiac a rok*)
- b) Knižničný a výpožičný poriadok obecnej knižnice ..... (*miesto sídla*)
- c) Prírastkový zoznam ..... (*uviesť presný počet*) zv.
- d) Zoznam úbytkov ..... (*uviesť presný počet*) zv.
- e) Iné dokumenty ..... (*názvy interných predpisov*)

II. Stav knižničného fondu po mimoriadnej revízii nariadenej zriaďovateľom obecnej knižnice podľa § 13 odseku 3b Zákona č. 183/2000 Z. z. o knižniciach, o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti a o zmene a doplnení zákona č. 68/1997 Z. z. o Matici slovenskej v znení neskorších predpisov podľa zápisnice o revízii knižničného fondu zo dňa... (*deň, mesiac a rok*)

- a) Celkový počet knižničných jednotiek (v knižničnom fonde fyzicky prítomných i požičaných) ..... (*uviesť presný počet*) KJ
- b) Celkový počet ešte neevidovaných knižničných dokumentov v prírastkovom zozname a nezarađených do knižničného fondu ..... (*uviesť presný počet*) KJ
- c) Spolu (celkový počet knižničných jednotiek a celkový počet ešte neevidovaných knižničných dokumentov v prírastkovom zozname a nezarađených do knižničného fondu) ..... (*uviesť presný počet*) KJ

III. Knižničné evidencie obecnej knižnice

- a) Evidencia časopisov, týždenníkov, mesačníkov ..... (uviest' presný počet) ks
- b) Evidencia novín, denníkov ..... (uviest' presný počet) ks
- c) Prihlášky za používateľa do 15 rokov¹ (za predchádzajúci a aktuálny rok) ..... (uviest' presný počet) ks
- d) Prihlášky za používateľa² (za predchádzajúci a aktuálny rok) ..... (uviest' presný počet) ks
- e) Zoznam používateľov (aktuálny) ..... (uviest' presný počet) ks
- f) Denník o činnosti obecnej knižnice ..... (uviest' presný počet) ks
- g) Evidenčné listy používateľov ..... (uviest' presný počet) ks
- h) Knižničné tlačivá (nepoužité)
  - Preukaz používateľa ..... (uviest' presný počet) ks
  - Evidenčný lístok dokumentu ..... (uviest' presný počet) ks
  - Upomienka I. .... (uviest' presný počet) ks
  - Upomienka II. .... (uviest' presný počet) ks
  - Upomienka III. .... (uviest' presný počet) ks
  - Iné knižničné tlačivá ..... (uviest' presný názov tlačiva a presný počet) ks

IV. Iné materiály obecnej knižnice

- a) Pokladničný denník ..... (uviest' presný počet) ks
- b) Príjmový blok od čísla ..... (uviest' presné číslo)

V. Pokladničná hotovosť ..... (uviest' presnú sumu) €

VI. Technické zariadenia a informačné technológie

- a) Celkový počet počítačových staníc ..... (uviest' presný počet) ks
- b) Tlačiareň ..... (uviest' presný počet) ks
- c) Kopírovací stroj ..... (uviest' presný počet) ks
- d) Iné technické zariadenia ..... (uviest' názov technického zariadenia) ks
- e) Automatizovaný knižnično-informačný systém ..... (uviest' presný názov)
- f) Objem dát knižnično-informačného systému ..... (uviest' presný počet v GB)
- g) Knižničné jednotky spracované automatizovane (uviest' rozpätie prírastkových čísiel)
- h) Operačný systém ..... (uviest' presný názov)
- i) Antivírusový systém ..... (uviest' presný názov)
- j) Systémové licencie ... (uviest' presné názvy a doložiť príslušnými dokladmi o získaných licenciách)

¹ Neoddeliteľnou súčasťou prihlášky za čitateľa do 15 rokov musí byť uvedený text: „Súhlasím so spracúvaním svojich osobných údajov a osobných údajov svojho dieťaťa, ktoré boli získané na účel poskytnutia knižnično-informačných služieb Obecnej knižnice v... (miesto sídla) v súlade s § 7 zákona č. 428/2002 o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.“ Tento súhlas svojím podpisom potvrdzuje zákonný zástupca dieťaťa.

² Neoddeliteľnou súčasťou prihlášky za čitateľa (od 15 rokov) musí byť uvedený text: „Súhlasím so spracúvaním svojich osobných údajov, ktoré boli získané na účel poskytnutia knižnično-informačných služieb Obecnej knižnice v... (miesto sídla) v súlade s § 7 zákona č. 428/2002 o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.“ Tento súhlas svojím podpisom potvrdzuje čitateľ.

VII. Zariadenie (inventár) obecnej knižnice

a) Celkový počet jednostranných regálov	(<i>uviest' presný počet</i>) ks
b) Celkový počet obojstranných regálov	(<i>uviest' presný počet</i>) ks
c) Celkový počet pracovných stolov	(<i>uviest' presný počet</i>) ks
d) Celkový počet konferenčných stolov	(<i>uviest' presný počet</i>) ks
e) Celkový počet stoličiek	(<i>uviest' presný počet</i>) ks
f) Celkový počet kresiel	(<i>uviest' presný počet</i>) ks
g) Iné zariadenia (inventár) obecnej knižnice	(<i>uviest' presný počet</i>) ks

Vzťahy nedoriešené týmto delimitačným protokolom súvisiace s činnosťou delimitovanej obecnej knižnice budú riešené písomným dodatkom.

V ..... dňa .....
(*miesto sídla*) (*deň, mesiac, rok*)

_____
meno a priezvisko štatutárneho orgánu obce
pečiatka obce

_____
meno a priezvisko štatutárneho orgánu školy
pečiatka školy

Podpis odovzdávajúceho

Podpis preberajúceho

P o z n á m k a. – Odporúča sa, aby podpisy štatutárneho orgánu obce a štatutárneho orgánu školy boli doložené overenými kópiami menovacích dekrétov na výkon funkcie na príslušnom obecnom úrade.

Príloha č. 3 Vyhodnotenie 4. ročníka *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 27. októbra 2008

**Vyhodnotenie 4. ročníka
„Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice“
k Medzinárodnému dňu školských knižníc
27. októbra 2008**

Dňa 6. októbra 2008 vyhlásila Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave 4. ročník *Súťaže o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* k Medzinárodnému dňu školských knižníc 27. októbra 2008 na tému *Čitateľská gramotnosť a vzdelávanie vo vašej školskej knižnici*.

Osobnú záštitu nad súťažou prevzal podpredseda vlády a minister školstva Slovenskej republiky Ján Mikolaj.

Propagácia súťaže

Súťaž propagovala Slovenská pedagogická knižnica, vyššie územné celky, krajské školské úrady, metodicko-pedagogické centrá prostredníctvom webových stránok a printové a elektronické médiá.

Priebeh súťaže

Podmienkou súťaže bolo, aby **školská knižnica zorganizovala podujatie k Medzinárodnému dňu školských knižníc na tému Čitateľská gramotnosť a vzdelávanie vo vašej školskej knižnici práve 27. októbra 2008**. Stručný popis tohto podujatia mala zaslať poštou do 31. októbra 2008 na adresu Slovenskej pedagogickej knižnice, Hálova 6, 851 01 Bratislava, spolu s povinnými údajmi (názov a sídlo školy, meno školského knihovníka, počet účastníkov, hodnotenie podujatia vedením školy a žiakmi školy.)

Vyhodnotenie súťaže

Do súťaže sa prihlásilo **343 školských knižníc**, z toho **294** školských knižníc v základných školách a **49** školských knižníc v stredných školách, a **2 nesúťažiaci subjekty** (materská škola a školský internát).

Odborná komisia **nehodnotila podujatie 8 školským knižniciam a 2 nesúťažiacim subjektom**. Dôvodom vyradenia z hodnotiaceho kola boli formálne chyby (nedodržanie termínu podujatia – 27. október 2008 a odoslanie popisu podujatia po uzatvorení súťaže).

Do hodnotiaceho kola súťaže postúpilo **335 školských knižníc**, z toho **287** školských knižníc v základných školách a **48** školských knižníc v stredných školách.

Odborná komisia, zložená zo zástupcu vyhlasovateľa súťaže a troch zástupcov knižníc, hodnotila každé podujatie v troch kategóriách.

V kategórií A sa hodnotilo, či bolo **podujatie v súlade s témou Čitateľská gramotnosť a vzdelávanie vo vašej školskej knižnici**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 10 bodov po 0 bodov.

V kategórií B sa hodnotila **originalita a vtípnosť realizovaného podujatia**, a to hodnotiacimi známkami v škále od 10 bodov po 0 bodov.

V kategórií C sa hodnotila **úroveň popisu podujatia po formálnej stránke – úplnosť povinných údajov** (názov a sídlo školy, meno školského knihovníka, počet účastníkov, hodnotenie podujatia vedením školy a žiakmi školy), a to hodnotiacimi známkami v škále od 10 bodov po 0 bodov.

Po sčítaní bodov udelených jednotlivými členmi odbornej komisie bolo určené výsledné poradie.

Cena súťaže

Odborná komisia udelila **prvé miesto** s finančnou odmenou **30 000 Sk (995,82 €)**, **druhé miesto** s finančnou odmenou **25 000 Sk (829,85 €)**, tretie miesto s finančnou odmenou **20 000 Sk (663,88 €)**, štvrté miesto s finančnou odmenou **15 000 Sk (497,91 €)** piate až ôsme miesto s finančnou odmenou **10 000 Sk (331,94 €)**

Vítazi súťaže

1. miesto – Základná škola, Školská, Hliník nad Hronom – 118 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom *Knižnica na dlaní*, v rámci ktorého pripravili hlavné aktivity – *Čítam pre svoje potešenie*, *Čítam pre potešenie druhých*, *Tvoríme obal alebo ilustráciu knihy, ktorú sme čítali*, a sprievodné aktivity – *Knižnica na kolesách*, *Knižnica pre ešte nečítajúcich* a *Knižnica pre už nečítajúcich*.)

2. miesto – Základná škola, Hlavná, Lok – 114 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom *Dobrodružstvá so psíčkom a mačičkou*, v rámci ktorého pripravili 5 aktivít. Napríklad *Vyrieš hlavolam*, *Podme spolu do divadla*, *Vyrobme si leporelo*.)

3. miesto – Gymnázium J. M. Hurbana, Čadca – 112 bodov

(Zorganizovali besedu s kysuckými spisovateľmi, pripravili študentskú súťaž v rétorike a prezentáciu vlastnej tvorby učiteľov a žiakov.)

4. miesto – Základná škola s materskou školou, Kolačkov – 110 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom *Olympijské hry víly Knihomily*, v rámci ktorého pripravili 5 disciplín. Napríklad *Skok do rozprávky*, *Štafetový beh deduška Večernička*, *Maratón víly Knihomily v čítaní*.)

5. miesto – Základná škola, Rozkvet, Považská Bystrica – 109 bodov

(Zorganizovali besedu s otcom prváka o knihe z jeho detstva, besedy s regionálnymi autormi v jednotlivých ročníkoch a čítanie vlastnej tvorby žiakov.)

6. miesto – Spojená škola, Medvedzie, Tvrdošín – 107 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom *Čitateľská gramotnosť a vzdelávanie v školskej knižnici*, v rámci ktorého pripravili dramatizáciu diela *Malý princ* a skupinovú prácu žiakov s jednotlivými divadelnými postavami, ktoré charakterizovali morálny problém.)

7. miesto – Základná škola, Klátová Nová Ves – 106 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom *Knižnica – prameň našich vedomostí*, v rámci ktorého sa žiaci hrali napríklad na básnikov, ilustrátorov, moderátorov živého spravodajstva a divadelných hercov.)

8. miesto – Základná škola, Demandice – 105 bodov

(Zorganizovali podujatie pod názvom *Knihy nám rozprávajú*, v rámci ktorého pripravili napríklad vzájomné recitovanie básničiek škôlkarov a prvákov, zhotovili animovanú rozprávku, tvorili komiksy a besedovali o obľúbených knihách.)

Hodnotiaca tabuľka

Poradové číslo	Číslo podujatia	Názov a sídlo školy	Počet bodov	Poznámka
1.	46.	Základná škola, Školská 482 966 01 Hliník nad Hronom	118	
2.	265.	Základná škola, Hlavná 10 935 58 Lok	114	
3.	126.	Gymnázium J. M. Hurbana, Ul. 17 novembra 1296 022 01 Čadca	112	
4.	185.	Základná škola s materskou školou 065 11 Kolačkov	110	
5.	140.	Základná škola, Rozkvet 2047 017 01 Považská Bystrica	109	
6.	341.	Spojená škola, Medvedzie 133/1 027 00 Tvrdošín	107	
7.	112.	Základná škola 958 44 Klatová Nová Ves	106	
8.	340.	Základná škola 935 85 Demandice 131	105	
9.	56.	Základná škola 023 54 Turzovka - Bukovina 305	104	
10.	11.	Základná škola, Škultétyho 2326/11 955 01 Topoľčany	103	
11.	320.	Základná škola s materskou školou 082 42 Bzenov	102	
12.	103.	Základná škola E. M. Šoltésovej 963 01 Krupina	101	
13.	72.	Základná škola, Komenského 2 922 03 Vrbové	99	
13.	209.	Základná škola s materskou školou, Školská 252 913 32 Dolná Súča	99	
14.	172.	Základná škola, Štúrova 231 061 01 Spišská Stará Ves	98	
15.	218.	Základná škola s materskou školou 029 54 Krušetnica 83	97	
15.	292.	Základná škola, Farská lúka 64/A 986 01 Filákov	97	
16.	14.	Základná škola, Školská 1 906 32 Jablonica	96	
16.	16.	Základná škola s materskou školou 029 53 Breza	96	
16.	147.	Základná škola, Karpatská 1 010 08 Žilina	96	
17.	12.	Základná škola, Československej armády 15 045 01 Moldava nad Bodvou	95	
17.	61.	Základná škola, Ul. čs. brigády 4 031 01 Liptovský Mikuláš	95	

17.	243.	Spojená škola, Tilgnerova 14 841 05 Bratislava	95	
17.	267.	Základná škola s materskou školou, Školská 447/3 962 61 Dobrá Niva	95	
18.	5.	Základná škola, Jánošovka, Školská 511/2 976 52 Čierny Balog	94	
18.	66.	Gymnázium, 1. mája 8 901 01 Malacky	94	
18.	104.	Základná škola G. Drozda s materskou školou 972 32 Chrenovec - Brusno	94	
18.	206.	Základná škola, Hlavná 60 935 37 Dolný Pial	94	
19.	24.	Základná škola M. R. - M., Nábrežie 4. apríla 1936/23 031 01 Liptovský Mikuláš	93	
19.	125.	Základná škola, Mládežnícka 1343 023 02 Krásno nad Kysucou	93	
19.	194.	Základná škola s materskou školou, Družstevná 201 976 33 Poniky	93	
19.	332.	Základná škola s materskou školou, Hviezdoslavova 38 956 17 Solčany	93	
20.	79.	Základná škola, Tatranská 10 974 11 Banská Bystrica	92	
20.	97.	Základná škola s materskou školou 027 12 Čimhová	92	
21.	60.	Základná škola, T. J. Moussona 4 071 01 Michalovce	91	
21.	94.	Základná škola J. A. Komenského 941 10 Tvrdošovce	91	
21.	119.	Základná škola, Krasňany 19 013 03 Varín	91	
21.	127.	Základná škola s materskou školou 072 61 Porúbka 20	91	
21.	195.	Základná škola s materskou školou, Vitanová 90 027 12 Liesek	91	
21.	276.	Špeciálna základná škola, Mudroňova 46 036 01 Martin	91	
22.	19.	Základná škola, Pionierska 351 916 21 Čachtice	90	
22.	78.	Gymnázium, Konštantínova 1751/64 091 80 Stropkov	90	
22.	88.	Základná škola s materskou školou, Školská 16 053 21 Markušovce	90	
22.	175.	Základná škola, Lichardova 24 010 01 Žilina	90	
22.	178.	Základná škola, Dr. Janského 2 965 01 Žiar nad Hronom	90	
22.	211.	Základná škola, Mlynská 697/7 091 01 Stropkov	90	
23.	58.	Základná škola 059 34 Spišská Teplica	89	
23.	63.	Základná škola sv. Dominika Savia, Školská 386 018 41 Dubnica nad Váhom	89	
23.	73.	Základná škola 913 24 Svinná 131	89	

23.	87.	Špeciálna základná škola, Fabiniho 3 052 01 Spišská Nová Ves	89	
23.	98.	Základná škola, sídlisko Juh 1054 093 36 Vranov nad Topľou	89	
23.	99.	Základná škola s materskou školou 022 01 Čadca - Horelica 429	89	
23.	107.	Základná škola, Nám. Mládeže 587/17 960 01 Zvolen	89	
23.	108.	Základná škola 922 01 Ostrov	89	
23.	255.	Základná škola 1. - 4. roč. 086 14 Beloveža	89	
23.	333.	Základná škola, Pribinova 123/9 972 71 Nováky	89	
24.	22.	Základná škola, Škultétyho 1 949 11 Nitra	88	
24.	25.	Základná škola 965 01 Stará Kremnička 33	88	
24.	64.	Základná škola, Školská 4 922 03 Vrbové	88	
24.	100.	Cirkevná základná škola sv. apoštola Pavla 029 46 Sihelné	88	
24.	110.	Základná škola 962 04 Kriváň	88	
24.	174.	Základná škola E. A. Cernana, Ústredie 316 023 55 Vysoká nad Kysucou	88	
24.	191.	Stredná odborná škola, Košická 20 080 05 Prešov	88	
24.	291.	Základná škola, Levočská 11 052 01 Spišská Nová Ves	88	
24.	330.	Základná škola s materskou školou, M. R. Štefánika 1 038 61 Vrútky	88	
25.	55.	Základná škola 951 14 Poľný Kesov 70	87	
25.	83.	Základná škola s materskou školou 072 14 Pavlovce nad Uhom	87	
25.	162.	Základná škola, J. Palu 2 914 41 Nemšová	87	
25.	190.	Základná škola, Májové námestie 1 080 01 Prešov	87	
25.	297.	Základná škola s materskou školou 082 13 Tulčák 116	87	
26.	15.	Základná škola s materskou školou 034 72 Liptovská Lužná 569	86	
26.	23.	Základná škola, Dolné lúky 357 906 13 Brezová pod Bradlom	86	
26.	80.	Základná škola Dominika Tatarku 018 26 Plevník - Drienové	86	
26.	151.	Základná škola 018 57 Mikušovce 16	86	
26.	166.	Základná škola 972 28 Valaská Belá 242	86	
26.	168.	Základná škola sv. Vincenta, Saratovská 4577/87 934 05 Levice	86	

26.	196.	Základná škola, Školská 8 059 18 Spišské Bystré	86	
26.	344.	Základná škola, Nábřežná 95 940 57 Nové Zámky	86	
27.	254.	Stredná odborná škola, Nábřežie J. Kalinčiaka 1 971 01 Prievidza	85	
27.	335.	Základná škola 935 03 Bátovce	85	
27.	338.	Základná škola, Nádražná 955 958 01 Partizánske	85	
28.	101.	Základná škola s materskou školou 913 05 Melčice - Lieskové 377	84	
28.	118.	Základná škola 951 43 Jelšovce 261	84	
28.	132.	Stredná odborná škola, Komenského 12 075 01 Trebišov	84	
28.	158.	Základná škola P. J. Šafárika 3 971 01 Prievidza	84	
28.	202.	Základná škola s materskou školou 067 73 Ubľa 120	84	
28.	240.	Základná škola 023 01 Oščadnica - Ústredie 760	84	
28.	245.	Základná škola s materskou školou, Bratrícka 355/19 984 01 Lučenec	84	
28.	331.	Stredná odborná škola, Zelená 2 036 08 Martin - Priekopa	84	
29.	62.	Základná škola A. Dubčeka, Ul. budovateľov 9 036 01 Martin	83	
29.	308.	Základná škola, Benkova 34 949 11 Nitra	83	
30.	12.	Základná škola, M. R. Štefánika 2007 022 01 Čadca	82	
30.	134.	Základná škola s materskou školou, Školská 480 034 95 Likavka	82	
30.	165.	Základná škola, Šrobárova 20 080 01 Prešov	82	
30.	287.	Obchodná akadémia, ul. Scota Viatora 4 034 01 Ružomberok	82	
31.	244.	Základná škola, P. Dobšinského 979 01 Rimavská Sobota	81	
31.	318.	Základná škola 976 64 Beňuš 250	81	
32.	59.	Základná škola, Pankúchova 4 851 04 Bratislava	80	
32.	96.	Základná škola s materskou školou 985 06 Utekáč	80	
32.	180.	Základná škola, Bernolákova 1061 093 80 Vranov nad Topľou	80	
32.	193.	Základná škola, Dargovských hrdinov 19 066 68 Humenné	80	
32.	201.	Základná škola, Na Hôrke 30 949 11 Nitra	80	
32.	215.	Gymnázium, Komenského 13 082 71 Lipany	80	

33.	1.	Základná škola s materskou školou, Hurbanov rad 147 906 06 Vrbovce	79	
33.	113.	Základná škola, Pionierska 697 908 45 Gbely	79	
33.	205.	Základná škola R. Dilonga, Hviezdoslavova 823/7 028 01 Trstená	79	
33.	233.	Základná škola Ľ. Podjavorinskej 916 11 Bzince pod Javorinou	79	
33.	262.	Stredná odborná škola zdravotnícka, Vrbická 632 031 01 Liptovský Mikuláš	79	
33.	323.	Základná škola s materskou školou 065 22 Mníšek nad Popradom	79	
34.	75.	Základná škola, Malinovského 1160/31 958 06 Partizánske	78	
34.	197.	Stredná odborná škola, Družstevná 1737 066 01 Humenné	78	
34.	198.	Cirkevná základná škola sv. Gorazda, Solivarská 49 080 05 Prešov	78	
34.	314.	Základná škola 072 64 Podhorod'	78	
34.	319.	I. Základná škola, Sama Chalupku 14 971 01 Prievidza	78	
35.	241.	Základná škola s materskou školou 962 31 Sielnica 15	77	
35.	242.	Gymnázium, Komenského 1357 024 30 Kysucké Nové Mesto	77	
35.	290.	Stredná odborná škola, Michala 36 934 80 Levice	77	
35.	345.	Základná škola s materskou školou 049 01 Muráň 353	77	
36.	13.	Cirkevná základná škola Ž. Bosniakovej 942 01 Šurany	76	
36.	21.	Základná škola internátna pre žiakov s NKS 957 01 Brezolupy 30	76	
36.	29.	Základná škola, Gogoľova 2143/7 955 01 Topoľčany	76	
36.	39.	Základná škola s materskou školou, Žarnovická 1078/13 039 01 Turčianske Teplice - Diviaky	76	
36.	49.	Základná škola, Sasinkova 530 908 48 Kopčany	76	
36.	92.	Základná škola 049 32 Štítnik	76	
36.	109.	Základná škola, Vajanského 2844/47 984 01 Lučenec	76	
36.	156.	Základná škola s materskou školou, J. M. Hurbana 916 38 Beckov	76	
36.	183.	Základná škola s materskou školou 941 50 Dedinka 142	76	
36.	192.	Gymnázium, Študentská 4 069 01 Snina	76	
36.	203.	Základná škola, Bernolákova 5 908 51 Holíč	76	
36.	214.	Základná škola s materskou školou 055 62 Prakovce 307	76	

36.	229.	Základná škola 976 44 Mýto pod Ďumbierom	76	
36.	281.	Základná škola, Nábřežná 845 024 01 Kysucké Nové Mesto	76	
37.	28.	SOŠ elektrotechnická, Hálova 16 851 01 Bratislava	74	
37.	74.	Základná škola, Partizánska 6 957 01 Bánovce nad Bebravou	74	
37.	81.	Špeciálna základná škola internátna, Mičurova 364/1 014 01 Bytča	74	
37.	186.	Základná škola s materskou školou, Pod Chočom 112 034 81 Liesková	74	
37.	232.	Základná škola 094 02 Slovenská Kajňa 54	74	
38.	200.	Základná škola s materskou školou O. Štefku 013 03 Varín	73	
38.	207.	Spojená škola, Staničná 4 811 05 Trenčín	73	
38.	213.	Základná škola, Duchnovičova 480/29 068 01 Medzilaborce	73	
38.	322.	Základná škola, Hollého 66 010 01 Žilina	73	
39.	111.	Základná škola, Nábřežie mládeže 5 949 01 Nitra	72	
39.	176.	Základná škola pre žiakov so SP internátna 984 03 Lučenec	72	
39.	181.	Základná škola s VJM, Hunyadiho 1256/16 077 01 Kráľovský Chlmec	72	
39.	184.	Základná škola, Kežmarská 28 040 11 Košice	72	
39.	187.	Základná škola 976 03 Harmanec 10	72	
39.	188.	Základná škola s materskou školou 180 23 Teplý Vrch	72	
39.	212.	SPŠ stavebná, Veľká okružná 25 010 01 Žilina	72	
39.	217.	Základná škola, Nad Medzou 1 052 01 Spišská Nová Ves	72	
39.	228.	Základná škola, J. Alexyho 1941/1 960 01 Zvolen	72	
39.	270.	Základná škola, Školská 394 013 12 Turie	72	
40.	31.	Gymnázium - Gimnázium, Adyho 7 943 01 Štúrovo	71	
40.	208.	Základná škola J. A. Komenského, Komenského 50 020 01 Púchov	71	
40.	264.	Základná škola, Lipová 2 015 01 Rajec	71	
41.	95.	Základná škola s materskou školou, Vývojová 228 851 10 Bratislava - Rusovce	70	
41.	130.	Základná škola, Ul. Ing. O. Kožucha 11 052 01 Spišská Nová Ves	70	
41.	326.	Gymnázium, Mládežnícka 22 936 01 Šahy	70	

41.	328.	Gymnázium, Komenského 32 075 01 Trebišov	70	
42.	105.	Základná škola s materskou školou, Školská 292/7 972 01 Bojnice	68	
42.	114.	Súkromná stredná odborná škola, Mallého 2 909 01 Skalica	68	
42.	152.	Základná škola s materskou školou 966 52 Tekovská Breznica	68	
42.	173.	Základná škola J. A. Komenského, Komenského 752 022 04 Čadca	68	
42.	189.	Základná škola s VJM V. Szombathyho 980 02 Jesenské	68	
42.	204.	Základná škola, Bystrická cesta 14 034 01 Ružomberok	68	
42.	336.	Gymnázium Jána Hollého, Na Hlinách 30 917 01 Trnava	68	
43.	76.	Základná škola 966 02 Vyhne	67	
43.	249.	Základná škola s materskou školou Kráľovnej Pokoja 065 34 Haligovce 24	67	
43.	307.	Základná škola, Lúčna 8 985 52 Divín	67	
43.	311.	Základná škola 023 36 Radoľa 326	67	
44.	137.	Základná škola, Pionierska 4 927 01 Šaľa	66	
44.	236.	Základná škola s materskou školou Samuela Štúra 916 12 Lubina 1	66	
44.	271.	Gymnázium, Hlinská 29 011 80 Žilina	66	
44.	275.	Základná škola s materskou školou 059 40 Liptovská Teplička	66	
44.	286.	Základná škola, Prokofievova 5 851 01 Bratislava	66	
44.	289.	Základná škola, Kvačany 227 032 23 Liptovská Sielnica	66	
44.	295.	Základná škola s materskou školou, SNP 158/20 985 01 Kalinovo	66	
45.	42.	Základná škola V. Záborského, Levická 737 952 01 Vráble	65	
45.	65.	Škola knižovníckych a informačných štúdií, Kadnárova 7 834 14 Bratislava	65	
45.	216.	Súkromná základná škola, Dukelská 33 087 01 Giraltovce	65	
45.	310.	Základná škola, Školská 192/8 972 44 Kamenec pod Vtáčnikom	65	
46.	8.	Základná škola 951 96 Jedľové Kostolany 75	64	
46.	32.	Základná škola, Obchodná 5 078 01 Sečovce	64	
46.	91.	Základná škola s materskou školou, Školská 35 976 97 Nemecká	64	
46.	135.	Gymnázium M. Hattalu, Železničiarov 278 028 01 Trstená	64	

46.	153.	Základná škola 991 09 Veľká Čalomija 65	64	
46.	164.	Základná škola s materskou školou 094 01 Tovarné	64	
46.	238.	Základná škola s materskou školou 029 63 Mútne	64	
46.	248.	Základná škola s materskou školou 053 06 Bijacovce	64	
46.	257.	Základná škola, Slobody 2 987 01 Poltár	64	
46.	259.	Základná škola, Školská 1123/29 957 01 Bánovce nad Bebravou	64	
46.	277.	Základná škola s materskou školou 029 47 Oravská Polhora 130	64	
46.	283.	Základná škola, Hviezdoslavova 30 976 67 Závadka nad Hronom	64	
46.	288.	Základná škola s materskou školou pri ZZ 949 01 Nitra	64	
46.	312.	Základná škola pri SLVS, Diaľničná ulica 903 01 Senec	64	
46.	316.	Základná škola s materskou školou 044 43 Budimír 11	64	
46.	321.	Základná škola 055 64 Mníšek nad Hnilcom	64	
46.	325.	Stredná odborná škola, Gemerská 1 040 11 Košice	64	
46.	334.	Základná škola, Jilemnického 1025/2 960 01 Zvolen	64	
47.	48.	Odborné učilište, PŠ, Nábřežie J. Kalinčiaka 4 971 01 Prievidza	62	
47.	298.	Základná škola, Kráľovohoľská 413 976 71 Šumiac	62	
48.	41.	Základná škola, Bukovčana 3 841 07 Bratislava	61	
48.	141.	Základná škola, Šuleková 5/6 971 01 Prievidza	61	
48.	148.	Základná škola s materskou školou 032 14 Ľubel'a	61	
48.	293.	Základná škola B. Krpelca, T. Ševčenku 3 085 01 Bardejov 1	61	
49.	27.	Gymnázium A. Einsteina, Einsteinova 35 852 03 Bratislava	60	
49.	37.	Základná škola 951 61 Čifáre 137	60	
49.	102.	Základná škola 951 71 Sľažany	60	
49.	155.	Základná škola, Adyho 9 943 01 Štúrovo	60	
49.	159.	Gymnázium, Školská 26 952 80 Vráble	60	
49.	167.	Spojená škola, Červenej armády 25 036 01 Martin	60	
49.	258.	Základná škola, Kľačno 4/2201 034 01 Ružomberok	60	

49.	303.	Základná škola, Janského 2 965 01 Žiar nad Hronom	60	
49.	339.	Stredná odborná škola lesnícka, Hradná 534 033 14 Liptovský Hrádok	60	
50.	26.	Základná škola s materskou školou, Hradná 342 033 01 Liptovský Hrádok	59	
50.	136.	Základná škola E. Schreiberera, Schreiberova 372 020 61 Lednické Rovne	59	
50.	149.	Základná škola, Gorazdova 1174/2 020 01 Púchov	59	
50.	329.	Stredná odborná škola zdravotnícka, Lipová 32 066 83 Humenné	59	
51.	36.	Spojená škola, Krátka 11 927 01 Šaľa	58	
51.	47.	Základná škola s materskou školou, Nám. Kubínyiho 6 984 01 Lučenec	58	
51.	52.	Základná škola s materskou školou, Sasinkova 1 951 41 Lužianky	58	
51.	237.	Základná škola, Školská 235/10 017 01 Považská Bystrica	58	
51.	279.	Základná škola s materskou školou, Komenského 2 053 02 Spišský Hrhov	58	
51.	300.	Základná škola, Sitnianska 32 974 11 Banská Bystrica	58	
51.	324.	Stredná priemyselná škola dopravná, Hlavná 113 040 01 Košice	58	
52.	2.	Základná škola, Rozmarínová 1 945 01 Komárno	56	
52.	122.	Základná škola, V. Javorku 32 010 06 Žilina	56	
52.	124.	Základná škola 072 37 Lastomír 144	56	
52.	142.	Základná škola, Tribečská 1653/22 955 01 Topoľčany	56	
52.	157.	Základná škola, Školská 79 020 62 Horovce	56	
52.	170.	Základná škola sv. Cyrila a Metoda 052 01 Spišská Nová Ves	56	
52.	253.	Základná škola, Horný Kelčov 658 023 55 Vysoká nad Kysucou	56	
52.	285.	Základná škola s materskou školou s VJM 947 01 Hurbanovo	56	
52.	296.	Základná škola s materskou školou Cyrila a Metoda 956 31 Krušovce 446	56	
53.	68.	Základná škola, Cádova 23 831 01 Bratislava	55	
53.	84.	Základná škola, Staničná 13 040 01 Košice	55	
54.	35.	ŠZŠ pre žiakov s telesným postihnutím a PŠ a ŠMŠ 845 25 Bratislava	54	
54.	133.	Základná škola H. Zelinovej, Čachovský rad 34 038 61 Vrútky	54	
54.	273.	Základná škola 956 52 Podlužany	54	

55.	18.	Základná škola, Sládkovičova 10 034 01 Ružomberok	53	
55.	179.	Základná škola, Školská 10 963 01 Krupina	53	
56.	10.	Základná škola, Komenského 3 945 01 Komárno	52	
56.	143.	Základná škola, Pribinova 1 953 01 Zlaté Moravce	52	
56.	160.	Základná škola 920 52 Dolné Zelenice	52	
56.	171.	Základná škola s materskou školou, Školská 478 086 33 Zborov	52	
56.	177.	Základná škola, Školská 766/2 972 42 Lehota pod Vtáčnikom	52	
56.	251.	Základná škola s materskou školou, Hlavná 1 076 01 Čerhov	52	
57.	129.	SPŠ stavebná, Hviezdoslavova 5048 01 Rožňava	51	
57.	230.	Základná škola, Pionierska 33 044 14 Čaňa	51	
57.	315.	Základná škola Valentína Beniaka s materskou školou 956 33 Chynorany	51	
58.	38.	Základná škola, Mládežnícka 1434/16 020 11 Púchov	50	
58.	82.	Základná škola Gašpara Haina 37 054 01 Levoča	50	
58.	231.	Základná škola, Požiarnická 3 040 01 Košice	50	
59.	115.	Základná škola 956 15 Kovarce 164	49	
59.	145.	Základná škola, Školská 2 908 51 Holič	49	
59.	150.	Stredná odborná škola, Súhradka 193 020 61 Lednické Rovne	49	
60.	33.	Základná škola, Energetikov 242/39 971 01 Prievidza	48	
60.	45.	Základná škola, J. A. Komenského 161/6 972 43 Zemianske Kostolany	48	
60.	54.	Základná škola s materskou školou 925 84 Vlčany 1547	48	
60.	86.	Základná škola, L. Novomeského 11 911 08 Trenčín	48	
60.	144.	Základná škola s materskou školou 919 33 Trakovice 10	48	
60.	274.	Základná škola Sándora Petöfiho s VJM 943 57 Kamenín - Kéménd	48	
60.	280.	Stredná priemyselná škola stavebná a geodetická 041 72 Košice	48	
61.	250.	Základná škola, Kubranská 80 911 01 Trenčín	47	
62.	210.	Piaristické gymnázium J. Braneckého, Palackého 4 912 50 Trenčín	46	
62.	219.	Základná škola s materskou školou 034 73 Liptovská Osada	46	

62.	246.	Základná škola J. Kossányiho s VJM, Školská 22 946 57 Svätý Peter	46	
63.	123.	Pedagogická a sociálna akadémia, SNP 509/116 039 14 Turčianske Teplice	45	
64.	6.	Odborné učilište internátne 951 15 Mojmírovce	44	
64.	7.	Základná škola Alexandra Dubčeka, Majerníkova 62 841 05 Bratislava	44	
64.	106.	III. Základná škola S. Chalupku 312/12 971 01 Prievidza	44	
64.	117.	Základná škola, Turnianska 10 851 07 Bratislava	44	
64.	128.	Základná škola sv. Don Bosca, ul. 1. mája 24 953 01 Zlaté Moravce	44	
64.	161.	Gymnázium M. R. Štefánika, Novomeského 4 040 01 Košice	44	
64.	163.	Základná škola Štefana Závodníka 018 22 Pružina 408	44	
64.	169.	Základná škola s materskou školou, Školská 431 023 02 Krásno nad Kysucou - Kalinov	44	
64.	234.	Základná škola, Okružná 2 974 04 Banská Bystrica	44	
64.	252.	Základná škola, Slobody 1 040 11 Košice	44	
64.	256.	Základná škola Jozefa Horáka, Dobšinského 17 969 22 Banská Štiavnica	44	
64.	278.	Základná škola Vladimíra Mináča, ul. 9. mája 718 980 55 Klenovec	44	
64.	284.	Základná škola s materskou školou, MPČL' 35 977 01 Brezno	44	
64.	301.	Základná škola, Nejedlého 8 841 02 Bratislava	44	
65.	222.	Základná škola, Veternicová 20 841 05 Bratislava	43	
66.	50.	Materská škola, ZŠ, G, OA, OŠ pre deti a žiakov s TP Mokrohájska 3, 844 13 Bratislava	42	
67.	30.	Základná škola, Moskovská 2 974 04 Banská Bystrica	41	
68.	4.	Špeciálna základná škola, Žehrianska 9 851 07 Bratislava	40	
68.	70.	Súkromné gymnázium T. Smaragd, Saratovská 85 934 05 Levice	40	
68.	77.	Základná škola, Dobšinského 5 971 01 Prievidza	40	
68.	235.	Základná škola Andreja Kmeťa, Ul. M. R. Štefánika 34 934 01 Levice	40	
68.	247.	Základná škola s materskou školou 941 33 Kolta	40	
68.	269.	Základná škola, Školská 604/17 976 68 Heľpa	40	
68.	304.	Základná škola 018 16 Domaniža 103	40	
69.	53.	Základná škola, G. Bethlena 41 940 00 Nové Zámky	39	

69.	268.	Špeciálna základná škola, Hlavná 3 053 42 Krompachy	39	
69.	302.	Základná škola 072 13 Palín 104	39	
70.	146.	Základná škola, Vážska 399 018 63 Ladce	38	
71.	116.	Základná škola, Tbiliská 4 831 06 Bratislava	37	
71.	263.	Špeciálna základná škola, Stred 39 023 54 Turzovka	37	
72.	43.	Základná škola Dr. V. Clementisa 980 61 Tisovec	36	
72.	85.	Základná škola, Budatínska 61 851 06 Bratislava	36	
72.	138.	Základná škola, Školská 558/1 094 14 Sečovská Polianka	36	
73.	20.	Základná škola, Karloveská 61 841 04 Bratislava	35	
73.	57.	Základná škola, Neparadza 132 913 26 Motešice	35	
73.	69.	Základná škola 044 23 Jasov	35	
73.	71.	Základná škola s materskou školou 972 25 Diviaky nad Nitricou	35	
74.	261.	Základná škola s materskou školou 023 33 Povina 323	34	
75.	34.	Základná škola 962 02 Víglaš 436	33	
75.	182.	Základná škola, Komenského 3 900 27 Bernolákovo	33	
75.	221.	Základná škola, Mariánska 19 971 01 Prievidza	33	
75.	272.	Gymnázium sv. Andreja, Nám. A. Hlinku 5 034 50 Ružomberok	33	
76.	67.	Základná škola a materskou školou M. R. Štefánika Grosslingová 48, 811 09 Bratislava	32	
76.	282.	Základná škola s materskou školou, Dolinského 2 036 08 Martin	32	
76.	299.	Základná škola 913 06 Trenčianske Bohuslavice	32	
76.	317.	Základná škola 023 45 Horný Vadičov 277	32	
77.	139.	Základná škola 916 13 Kostolné	31	
77.	260.	Obchodná akadémia, Dudova 4 851 02 Bratislava	31	
77.	294.	Základná škola s materskou školou 985 22 Cinobaňa 60	31	
78.	44.	Základná škola, Jilemnického 2 965 01 Žiar nad Hronom	30	
79.	51.	Základná škola, Školská 281 908 85 Brodské	29	
80.	220.	Základná škola s materskou školou, Centrum I. 34 018 41 Dubnica nad Váhom	28	

80.	223.	Základná škola s materskou školou 941 61 Michal nad Žitavou	28	
80.	239.	Základná škola, Hlavná 24 076 41 Biel	28	
80.	313.	Základná škola s materskou školou, Lúky 1226 952 01 Vráble	28	
81.	40.	Základná škola s materskou školou 919 01 Suchá nad Parnou 55	27	
82.	9.	Súkromná základná škola, Starozagorská 8 040 23 Košice	26	
83.	3.	Základná škola, Holíčska 50 851 05 Bratislava	24	
83.	227.	Základná škola s VJM, Mládežnícka 24 936 01 Šahy	24	
83.	266.	Základná škola s VJM, Zelenyáka 60 935 61 Hronovce - Lekér	24	
83.	306.	Stredná odborná škola, Športovcov 341/2 017 01 Považská Bystrica	24	
84.	226.	Základná škola s materskou školou, Hlavná 267 076 12 Kuzmice	22	
84.	327.	Základná škola, Gorazdova 1319/6 957 04 Bánovce nad Bebravou	22	
85.	337.	Základná škola, Morovnianska cesta 1866/55 972 51 Handlová	20	
85.	343.	Základná škola s materskou školou, Školská 49 010 04 Žilina - Závodie	20	
86.	224.	Gymnázium M. R. Štefánika, Slnecná 2 931 01 Šamorín	16	
86.	225.	Základná škola 013 02 Gbeľany	16	
86.	309.	Základná škola s VJM, Čsl. armády 31 049 11 Plešivec	16	
	17.	Základná škola, Hviezdoslavova 822/8 028 01 Trstená	0	nehodnotené
	89.	Základná škola s materskou školou 962 71 Hontianske Moravce	0	nehodnotené
	90.	Školský internát, Internátna 4 975 94 Banská Bystrica	0	nehodnotené
	93.	Základná škola, Školská 212 059 92 Huncovce	0	nehodnotené
	121.	Základná škola s materskou školou, Komenského 32 026 01 Dolný Kubín	0	nehodnotené
	131.	Základná škola, Športová 470 900 46 Most pri Bratislave	0	nehodnotené
	154.	Materská škola, Sklárska 34 987 01 Poltár	0	nehodnotené
	199.	Základná škola, Dlhé Hony 1 911 01 Trenčín	0	nehodnotené
	305.	Stredná odborná škola, Ul. slovenských partizánov 49 017 01 Považská Bystrica	0	nehodnotené
	342.	Základná škola, Gessayová 2 852 66 Bratislava	0	nehodnotené

Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl

3. medzinárodná konferencia

Zborník príspevkov 14. máj 2009

Zostavila Mgr. Rozália Cenigová

Neprešlo jazykovou úpravou

Typografická úprava Mgr. Rozália Cenigová

Vydala Slovenská pedagogická knižnica v Bratislave, 2009

1. vydanie

Náklad 150 kópíí

Nepredajné

ISBN 978-80-970092-1-2

EAN 9788097009212

ISBN 978-80-970092-1-2

EAN 9788097009212